BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 281
INKUNABUŁY

Seb.
Brant
Narren
schiff

1494

Narragonice ꝑfectiōis nunq̄ satis laudata Nauis. per Sebastianum.

Brāt: vernaculo vulgariq̄ sermōe & rythmo pro cūctorꝝ mortaliū fatuitatis semitas effugere cupiētiū directiōe / speculo / cōmodoq̄ & salute: proq̄ inertis ignaueq̄ stulticie ꝑpetua infamia / execratōe & cōfutatōe / nuꝑ fabricata: Atq̄ iā pridem Per Iacobū Locher cognomēto Philomusum: Sueuū: in latinū traducta eloquiū: & per Sebastinū Brant: denuo seduloq̄ reuisa: felici exordiū pricipio

Nauis stultorū

A

Anno 1497.

BIBLIOTEKA
VNIWERSYTECKA
W POZNANIV

~~K11886~~
Yn 8340

936

Hain 3749
GKW 5057

Inc. 281

1418603

Narragonice pfectiōis nunq̃ satis laudata Nauis. per Sebastianum.

Brāt: vernaculo vulgariq; sermōe & rythmo pro cūctorꝫ mortaliū fatuitatis semitas effugere cupiētiū directōe / speculo / cōmodoq; & salute: proq; inertis ignaueq; stulticie ppetua infamia / execratōe & cōfutatōe / nup fabricata: Atq; iā pridem Per Iacobū Locher cognomēto Philomusum: Sueuū: in latinū traducta eloquiū: & per Sebastinū Brant: denuo seduloq; reuisa: felici exordiū pricipio

Nauis stultorū

Anno 1497.

Epigrāma

Narragonia latine facta A Iacobo Locher Philomuso: Sueuo.

Eiusdem Epigramma ad lectorem

Epigrā ma.

c

Armina / sint quamuis triuiali sculpta moneta.
Plaude tamen teneris lector amice modis.
Cultius eloquium nobis superesse putabis.
Si canimus tragico scripta canora pede.
Sponte quidem tenui fatuos de ꝓmsimus orsu
Stultiuagisq̃ꝫ viris transtra locata patent.
Nauibus ergo vagis ventosq̃ꝫ aurasq̃ꝫ fauentes
Et salubres portus: & loca tuta precor.
Cogantur fatui tumido subsidere ponto.
Ne modo: da tutam Iupiter alme viam.
Si foret inter nos ætas Saturnia: pacis
Sancta fides: vite conspicuumq̃ꝫ decus.
Non iam tot fatuos puppis cumulasset inertes.
Aequora qui sulcant: velaq̃ꝫ picta trahunt.

Epistola Iacobi Locher Philomusi. Ad eruditissimū virū Sebastianū Brant iurisconsultum & poetam argutissimum / pręceptorem suum dilectissimū.

Epistola ad Seb. Brant.

s

I fas esset: preceptor iucundissime: exotici ac barbari sermonis quiddā tuis mūdissimis auribus inculcare In presenti proludio rudis loquutor audaxq̃ꝫ iuuentus manibus tuis dedicarem: quod mihi labor ingenuus: sedētarieq̃ꝫ noctes ac frequēs lucubratio peperere. Sed quia te humanitatis splendore conspicuum censorem video: absq̃ꝫ ruboris macula ad te scribendum pueriles excitaui manus. nec enī

Ex Biblioth. Universitatis Frider. Guil. Berolin.

BIBL. UNIW. POZNAŃ

Inc. 281

es de numero eorum Criticorũ. qui cum & ipsi nihil sapiant ingenij tamen asperitudinem in alios vertunt. nec modo ali⁹ designatus vultu. alio vocis sono: alio q̃q incessu nec iactan- tia obsolentiore: nec superbia arrogantiore: nec capillatior (vti maliuoli solent) meam in te iuuenilem obseruantiã manucapis. Memini dulciter me puerũ / stipendijs fœlicis achademie sub te preceptore meruisse. O dulces confabulatões quas ser- mone tuo suauissimo conditas: publico in Auditorio te pro- tente accepimus. auribus inq tenellis & adhuc ꝓpter pubertatis mollitudinem strepentibus: salutares ac beniuolas solitę tue facundia disciplinas exhibuisti. Quotiens enim in freq̃n ti gymnasio certamina poetarum grandisonamq veterũ chelyn inflammasti: lepidoq susurro cantilenas orphicas: delphi- casq permulsisti: quotiens ob phebi tui dexteritatem laureãq coronabilem / me ad aganippidos vireta scaturientesq Castalij riuulos concitasti. Quemadmodũ attice iucunditatis prin- ceps Demosthenes Platonisq nostri tenellus auditor / oratõe quam gallistratus orator concitatissimus / pro oropo acturus ab eloquentie studiũ commotus extitit. Ita tu charissime pre- ceptor animum meum primitus ad fœliciores studiorum se- cessus: antraq iucundiora tua affabilitate ac vrbanitate induxisti. Gratias igitur nõ quas volumus sed quas nostri pectoris exiguitas valet: referre non dedignemur. Nam si gratiarũ actiones in hoc epistolio pro infusa eloquẽtia: proq musarũ inspiramine iam tibi ꝑsoluere conarer. Hilotici calami argu- tia: ægiptięq papyri crassitudo nostris sudoribus vix satis fa- cerent. Nostre itaq ruditates exercitamenta / hilari fronte iu- cundissimoq mentis examine trutinabis. Laudabis discipuli tui audaciam: qui sui p̃ceptoris saluberrima rythmata: latiali (quamuis dura ac balbutienti) lingua et heutunico lingua gio vertit. Nec id pudoris loco habendum duco. Cum & frã cisci Petrarche philosophi Stoici: ac Meonij vatis sectatoris celeberrimi: cantõnes vulgures: vernaculaq dictamina / Philippus Beroaldus bononiensis / ęque preceptor meus / omnisq vetustatis candidissimus inquisitor: cui etiam iamdudum

Demosthenes.

comparatio.

primas partes in omni dicendi genere. Italia: felsinaq; viritim tribuit) in latinũ sermonẽ vertere non est dedignatus. Idem Boccatij interpres esse voluit. Maximi igitur spectatissimiq; honoris premijq; loco duximus: q me sermonis tui vernaculi (quo egregie polles) interpretem esse voluisti. Illud nempe inter precipua humanitatis genera locari solet: cum a precepto re discipulus ad honores egregios eleuatur. Tanti igitur te facio: quanti Isocrates Platoq; socratẽ / sanctissimũ fecere. Nec cedo ea in re Theophrasto: qui aristotilem peripateticorũ fundatorem maximũ maximi fecit. Et quid priscos cito? cum satis superq; mea in te obseruabilis piaq; veneratio / longe lateq; per fines Germanie: eruditissimasq; latij scholas / me preco ne / intonuit. testis est mihi Hubertinus Clericus Crestẽtinas marchionis Montisferrati & pedemontani poeta stipendarius apud quem cassalę tuam egregiam virtutem exposui. Interrogabat enim vir iste apprime doctus orator tersissimus: an etiã Germanie fines eloquentie ac argutioris muse dogmata passim seminarent? te aiebam amicũ qui stilo nasũ apud nostrates faceres. Itaq; in verba fidentior factus: te adhortari nõ desinã: vt in hijs nostris lucubratiunculis fauorabiles assensus: curãq; presentẽ adhibeas. nõ enim dubito: quin crassis quidam auribus: corde obstinato: impexis supercilijs / scissili palliastro sutuliq; centuculo amicti: manus sanguinarias temere nobis impigant. horum glutinosarum faucium latratus: laruales q; ac tortuosas exclamatões: celeusmaq; nauticũ: cauillum exoticum: sellulariasq; castigationes: te duce: te pręside: te quoq; tutore facile superabimus. Est etiam nobis altior cothurnus: sũt nobis syrmata longiora: & dexter Appollo cum iucunda camenaruꝫ chorea / nondnm ędes ac nostra diuersoria deseruit. casta siquidem manu palladis artes: sacramq; Matheseos arã: thure vapido / frequentiq; libo veneramur. Igitur: dulcissime fautor: ventis impera: et nauiculis nostris: ac phaselis salubres auras precare. Vale. Datum Friburgi. kal. februarijs. Anno domini. xcvij.

Isocrates

Theophrasius

Hubertinus

Carmen eiusdem ad Se. Brant

Si mihi nunc pean sacros concederet arcus
    Verteret innitidos & mea verba pedes:
Et idaret arguti cultissima plectra leporis
    Ad te migraret non bene culta lyra.
Nil rude: nil tepidum: venerando nomine dignum.
    Esse tuo poterit: tu quia dulce canis.
Siue velis numeris facundos nectere sensus
    Seu lyricus chordis: optimus arte vales
Expertes numeris seu malis condere voces
    Audes magnifico cum cicerone loqui
Iam modo plaude: tuis fœlix Germania nymphis
    Quas fontes Rheni Danubiiqꝫ fouent.
Non sumus auersi a musis & Appolline dextro
    Tangere iam didicit Theutona terra lyram.
Musica nostrates /phœbo duce/ venit ad oras.
    Scimus & argutos voce sonare modos.
A regione procul nostra: permessidos vnda
    Sacra scatet: nec nos Aona prata rigant.
Grecia clara suos potuit lustrare poetas:
    Hec quia vicino flumine pasta fuit
Ad latiosqꝫ lares facilis penetrauit apollo.
    Attulit & secum plectra canora lyre:
Nos tamen /horrendis cœlum produxit in oris
    In quibus ingenii est non bene cultus ager.
Sarmatice loquimur: ructamus verba labello
    Crassiloquas voces patria nostra tulit
Sed postqꝫ Titio sacras euoluere musas
    Incepit: lepidos atqꝫ docere modos.
Manauit studiosa cohors: quæ pectine molli
    Ludit: & astringit verba soluta pede
Vtile nam docto multis pallescere ludo.
    Hoc nihil egregius maximus orbis habet
Virtus et ratio studiorum: premia laudum
    Parturit: & tituli stemmata clara parat.

Excusatio

Vatibus & dantur meriti fomenta laboris
et retinet laudes diua thalia suas.
Plaude senex nostro vridis quoqꝫ plaude iuuenta
Ductori: vester hoc duce crescit honor.
Pandere scit numeris diui sacraria phoebi:
Nil latet Aoniis fontibus huncce virum.
Oscula sepe damus teneris iucunda labellis
Versibus egregiis: dulcis amice: tuis.
O vtinam tecum possem tractare loquelas
Assiduas: nitidos & sotiare pedes.
Quicquid enim sacris phoebi de fontibus hauris
Candidulis numeris nectis & eloquio.
In lyricis modulis blandissima carmina dictas
Structilis: argutus: candidus, atqꝫ teres.
Non elegis minor es: te choi sacra philetę
Accipiunt comitem. te sotiumqꝫ vocant.
Sed quia non opus est clarum laudare poetam
Iam facit emeritam pagina scripta fidem.

Saphicon eiusdem philomusi excusantis ingenii sui paruitatem.

Excusatio autoris

Grandibus possunt numeris tonare.
Quos facit Pęan celebres poetas
Quos et aspirant tenere camenę.
Numine sacro.
Mentis hi crassę tenebris fugatis
Rebus externis procul hinc abactis
In poli tendunt superos meatus.
Pectore docto
Flatibus sacris agitantur vsqꝫ
Candidi vates monimenta condunt
In quibus fulgent anime furentis.
Delphica sensa
Inclytus vates radios Eoi
Solis inquirit refugasqꝫ stellas.

Mente rimatur:numerisq; condit
Sydera coeli.
Sepe ventorum rabiem sonorum
Versibus pingit boreeq; flatus.
Frigida & septem numeris reuoluit.
Plaustra tritonis.
Candidus vates rutilo sub ortu
Colligit versus quia magna querit.
Facta;scit causas varias latentis
Reddere mundi
Inclytus vates celebres camenas
Turribus regum venerandus affert:
Resq; describit populi potentis
Carmine magno.
Candidus vates litu o canoro
Bellicos fortis recinit labores.
Et tuba Martem recitat ferocem:&
Prelia cantat
Inclytus vates trahit ad cothurnum
Mentis ardores nitidumq; syrma
Induit:lapsus recolit potentum:&
Ardua fata
Foetibus tantis mihi non repleuit
Sic sinum phoebus rigido sub antro
Incubat noster labor:& minutos
Coucipit orsus
Igneis non sum facibus perustus
Quas sacer phoebi chorus /& diserta
Turba musarum /lepidis abunde
Mentibus infert.
Ergo supremam veniam precamur
Nostra q; riuo sterili cameno
Fluxit:& sacras violauit vndas
Carmine rauco
Alter in cecis cumulet latebris
Fabulas:tristes canat & labores
Martie pugne:referat ferocem.

Epigrāma

Milciamq̄.
Me iuuet versus humili boatu
Condere: & mentem cythara minori
Rite solari: pariter iocoso
Soluere neruo
Gratiam: credo, dabitis tenellis
Musulis pigrogenitis sub axe:
Sufficit: nostro siquidem magistro.
(Crede) placebunt

Ad Le-
ctore

Epigramma in narragoniam.

Iacobi Locher philomusi, ad lectores
Nauem stultorum iucundo scōmate promisit.
Brant: cuius celebris fama decusq̄ viget.
Quam satyram vocitare queo: nam candida pangit.
Munera virtutum: conterit atq̄ probrum.
Efficere argiuus vix hoc potuisset Homerus:
Qui lusit veterum prelia magna ducum.
Sydere sub fausto nascentia fata tulisti
Preceptor dulcis: īgenuusq̄ comes
Quos tibi concessit vernacula lingua lepores.
In latios vertam simplicitate modos.
Currite qui nostrum cupitis conscendere nauem.
Transit ad hesperium iam bene picta fretum
Alter ad obliquos conuertit brachia remos.
Alter stultigerum candida vela gerat
Currite: iam properat cursu compulsa triremis.
Et mare nunc medium carbasa nostra tenent
Ad narragoniam

Psalmo
Cvi.

Hi sunt qui descendunt mare in nauibus, facientes opera-
tiones in aqs multis. Ascendūt vsq̄ ad celos: & descēdūt vs-
q̄ ad abyssos. aīa eorꝫ ī malis tabescebat. Turbati sūt et mo
ti sunt sicut ebri⁹: et oīs sapīa eorū deuorata ē. Psalmo. Cvi:

Ad iohannem bergmannum.

de Olpe. Iacobi Locher decatostichon.
Tempore fœlici currunt presentia cursu

In quibus Aonias euehis Olpe deas: Olpe
Nostrates/claros solos facis esse poetas.
Scripta palatino das quoq; nostra Ioui.
Te duce: multisonus Brant/claro nomine fulget:
Edidit & longe posteritatis opus
Gloria magna tuis manibus debetur: & vsq;
Debet Thespadium te celebrare chorus.
Imprimis argutis dictata recentia signi
Roma pares nostris non habet ipsa notas. Vale

Ad iacobum Philomusum.

subeunde, pfectō ōis Narragonice: e barbaria
in latiale solum: exhortatio Sebastiani Brant. Exhortatio. Seb: Brant.

Nuper ego stultos vulgari carmine scripsi.
Est satis hic noster notus vbiq; labor
Narragonum quando nobis fabricata carina est.
Theutunico qualem struximus eloquio.
Quam deinde vt volui contexere/forte latino.
Scōmate pro doctis: principiumq; dedi
Occurrere mihi tam crebra negotia passim.
Que versu exorsum/detinuere pedem.
Quo fit/vt inceptum tam dignū opus/ipse reliquit
Et fregi/calamum quem semel apposui.
Atq; ita destitui medijs palynurus/in vndis
Stultiferam nauem remiuagamq; ratem.
In re proinde tibi nostra: prę cq; omnibus vni:
Tradimus omnimodas chare Iacobe vices.
Otius attollas malos: classemq; relaxa
Antemnasq; suo flamine ventus agat.
Tuq; gubernaculo subeas: clauumq; retorquens.
Fac fatuos quosuis per sua transtra loces.
Flecte viam velis: remosq; impelle: rudentes
Excute: quo cursu concita nauis eat.
Incautos fuge sed scopulos/penitusq; latentes.
Scyllam/atq; aduersi monstra caueto mali
Anchora cum sit opus prora iactetur ab alta

Ne tibi collidant ventus & vnda ratem
Vortice precipitem/caue sis/ne te impetus vllus
Siue procella vorax.obruat inde vale

In narrogonicam profectionem Celeusma sebastiani Brant

S.Brant
Hortor adeste viri quos nunc vocat eurus:eundum est.
Stultorum in patriam/carbasa plena volant.
Tendite narrogoniam pro pere atq; ab littore funem
Rumpite:nec mora sit:vncta carina notat
I Licet:obruimur:numerum sine fine videtis.
Qui comitatur:eum non capit vna ratis
Nec reputate viam/maribus dumtaxat apertam.
Quin & feminea est copia mixta viris
Peruigil exegit noctes (mihi crede) perhennes
Qui nos collegit:composuitq; rati
Et merito.quis enim nostrum presentia curat?
Preteritis ve dolet?siue futura cauet?
Contemplator age hoc speculum:quicunq; cupiscis
Scire hominum vitas:interitusq; graues
Nam qui se/vitamq; suam speculatur in isto
Codice:non dicet se facile esse bonum
Qđ si quis/sapiens sibi/se nusquam putet esse
Nos inter:cunctis se sciat esse locis.
Ipse ego cunq; locum volui mihi querere forsan:
Inueni in quouis me fore sepe loco.
Vera loqui deceat:rumpantur vt ilia stultis:
Illorum nec me iurgia vana mouent

Prologus Jacobi Locher Phiomusi:in Narragoniam Incipit.

c Vm mecum diu multumq; cogitassem:lectores fauentissimi:de rerum humanarũ cursu confusissimo:comperi me hercule:ex meditatõne mea vigilanti/quã plurimos errorꝫ gradus:quibus huma-

num genus in precipitium labitur. Ad sanandas igitur mor-
talium egritudines / perturbatonesq intolerabiles: pleriq sapi-
entes ac litterati homines / fructuosissima dogmata scripsere:
que vulnerametis lacerate Aesculapio melius sanarēt. Quip
pe apud grecos primitus instituta fuere gymnasia in quibus Socrates
salubris profitebatur medicina: que perturbatis animis fomen-
ta ac nutrimenta iucundissima conferebat. Vnde & Socrates
ille maximus sophie cultor primus de moribus disputare ce-
pit. cum enim in rebus naturalibus: certum bonorum ac sum
me fœlicitatis finem ponere nequiret: mentis sue contempla
tiones sublimes ad mortaliū virtutum studia contulit: & tan
tum in philosophia emicuit: vt ipse e celo philosophiam euo-
casse diceretur. Is enim cum mortales ipsos prodiues ac pro-
nos ad vicia conspiceret: hoc remedio confusis moribus occur
rere cogitans in publica Atheniensium palestra: ea docuit pre
cepta: que summi boni fontes limpidos recludunt. Post fatuз
vero socratis: successit diuinus ille Plato: q bonā ætatis sue par Plato.
tem in morali sophia consumpsit. nec ab re: quo nam studio
melius aut sanctius humano succurrere potuisset generi: scri
psit saluberrimas leges: edificauit rem publicā speciosissimā:
constituit humanam societatem iucundissimaз: imposuit fre
num libidini: ignauiam mortalium ad virtuteз excitauit. Tē
pestate tn̄ philosophorum etas poetarū fulgidissima interue-
nit que ob dicendi fingendiqз iucunditatem: non mediocreз
locum inter eruditos obtinebat. Quorum quidam heroicū
carmē: quo res diuine humaneqз decantari solēt: cultissima scri
ptione celebrarūt. Quidam de agricultura: alij de planetis &
cursu syderū motuqз polorum. nonnulli de amoris imperio:
vt elegiaci: Pleriqз de regum ac principum miserabili casu /
vt Tragici: poemata elegantissima composuere. Reliqui
Commediam (quam Greci archeam vocarunt) cum ma-
gna dicendi libertate coluerunt. E quorum numero Ari-
stophanes: Eupolis Atqз Gratinus / Laudatissimi vates
daruerunt: cum enim viderent iuuentutem Atheniensium
cetereq Grecie / omnibus libidinum generibus irretiri: occa-

sionem notandi acceperunt: & plano quidem eloquio: quorumcunque sceleratorum hominũ vicia ac peccata libere mordebant. Ex hac veteri cõmedia nostri latini nõ inelegans scriptitandi genus formarunt: & primus Lucylius quidem satyram latinis dedit: in qua nominatim scelera Rhomanorũ principium: ciuiũque priuatorum canebat: salibus multis: iucundaque dicacitate totam perfricabat vrbem. Non certe istac ratõne ductus: vt fandi lasciuiam & effrenatam quandã pcacitatem exerceret: sed vt virtutum studia: doctrinasque salubres excitaret: & vicia e medio fugaret. Igitur Satyra tota latinorum est (vt inquit Fabius / libro decimo Institutõnum oratoriarum: pro Satyra quam nos habemus Graij archeã priscã Cõmediã tractarunt. Post Lucilium eloquio rudẽ: Horatius Venusinus successit qui sermone tersior atque emunctior non paruã gloriam Satyra meruit. Persius vnicum librũ reliquit: in quo nomẽ suum immortalitati cõmendauit. Postremus omniũ prĩceps Iuuenalis: qui quod in singulis Satyricis vatibus enituit: id totum suo iucundissimo dulcissimoque poemate complexus ẽ. O mores: o tempora: vt quid nostrates sapere nõ incipiunt: cur vates non colunt: cur poetarũ interpretes rapsodosque non venerantur: An ignorant q pdesse volunt: aut delectare poete: aut simul & iucunda & ydonea dicere vite. Edocent enim quę mala: quę bona sint: quid vitia. quo virtus: q̃ ferat error. Nam impios / superbos / Auaros / luxuriosos / lasciuos / dedicatos / iracundos / gulosos / edaces / inuidos / veneficos / fidefragos / temerarios / audaces / temulẽtos / indoctos & fatuos / poete lacerant. Econtra virtutis candidissimos imitatores laudibus magnis extollunt: & cuique suorum meritorum pręmia assicribunt. Cum vero nostra tempestate tam pene innumeri sint fatui & stulti homĩes / qui neglecto virtutis amore: ad tenebras ac huius mundi illecebras tendant: operepretium fuit vt denuo vates aliquis eruditus & vafer resurgeret / qui manifestaria stultorum delicta: vitamque spurcissimã taxaret. Hãc scribendi libertatem: preceptor noster iucundissimus / Seba-

Lucilius.
Hõratius
Persius.
Iuuenalis

stianus Brant Iurium doctor: poetaq; haud ignobilis: ad cōmunē mortaliū salutem lingua vernacula celebrauit. Imitatus Dantem Florentinū atq; Franciscum Petrarcham heroicos vates, qui hetrusca sua lingua: mirifica contexuere poemata. Cum vero narragonia seu Nauis fatuorū (quam non inepte satyram appellare possumus) omnibus gentibus pernecessaria sit: operepręciū esse duxi: vt eam in carmen verterem latinū: quo exteris quoq; natōnibus (quibus nullū est lingue nostre commertiū) ꝓdesset. Sunt enim Galli: sunt Ausonij: sunt Iberi: sunt Pannonij: sunt deniq; Greci: qui id genus dictaminis non caperata fronte lectitent. At vos lectores date veniā Iacobo Philomuso: si quid ob ingenioli sui mediocritatē peccauerit. Est quippe presens liber: cū ad salubrē sapiētie cōmoditatisq; doctrinā: tū ad demētie: stulticieq; vāitaē expurgandā editus Intueat̄ ergo hūc ꝑlegatq;: q̄squis veluti in speculo, cōditonē vitāq; suā nouisse ꝑspexisseq; laborat: q̄ fœlicius trāsigere valeat euū. S. Brant

Hecatostichon in proludiū.

auctoris, & Libelli Narragonici.

Per cunctas resonant faustissima dogmata gentes:
  Orbeq; nunc toto scripta sacrata vigent.
Biblia: que veterū congessit mystica patrum:
  Iura: fouet sacris pectora nostra cibis
Sunt plures sophie libri: quibus optima morū
  Versatur series: cōmoditasq; patet
Admiror tamen hoc cuncti q̄ lumine viso
  Doctrine: in tenebris pectora ceca gerunt.
Ex toto salubris mundo doctrina fugatur.
  Nocte igitur ceca fluctuat omnis homo.
Pallas ad æthereas rursus cōtemta cateruas
Transijt: & superis seruit amica choris
Dexteritas simplex: veri prudentia: cessit:
Atq; fides: pietas: & probitatis amor:
Spernitur ad mores quicquid perducit honestos:
Spernuntur legis & monumenta sacre.
Id quod est peius: tales quia nescius error
Voluit: & immoto continet vsq; gradu

Proludium.

Per fora /per plateas /vicos madidasqꝫ tabernas:
Passim stultorum magna caterua salit
Caupones:scurrasqꝫ leues:& pharma copolas;
In precio magno turbidus orbis habet.
Dotibus explosis animi:sectamur inertes
Corporis illecebras:desidiamqꝫ malam.
Est igitur numerus stultorum maximus: orbeȝ
Qui taminat totum:stulticiaqꝫ fouet.
Quidam etiam meros toto se tempore stultos
Cum videant:sanos se tamen esse putant.
Nil sapiunt homines pręcordia crassa gerentes:
Prudentes nimium se tamen esse putant
Attamen vt stultos possim cumulare prophanos
Quemlibet ad meritum iure notare queam:
Innumeras classes fingam /longasqꝫ triremes:
Et naues celeres:veliuolasqꝫ rates
Si non sufficiunt:cristata petorita:rhędas:
Esseda gallorũ:iam sine fine struam
Nec potis vna ratits stultorum pondera ferre
Quos gerit innumeris versibus iste liber.
De numero tanto stultorum qui modo viuunt:
Accelerant pedibus ad mea vela citis.
Non aliter quam si volitet per gramina florum
Turba apium:dulces perstrepat atqꝫ fauos:
Quidam:ne cursu tardo mea carbasa linquat:
Nando sequi stultam cogitat vsqꝫ ratem.
Quilibet ad primum gliscit conscendere transtrum:
Et regimen nauli solus habere cupit.
Curritur ad nauem postremus quisqꝫ veretur
Esse.procul toto flumine vela micant.
Narragonum hec classis /titulo sic iure feretur:
In qua stultorum quilibet esse cupit.
In speculo veluti faciem quis rite tuetur:
Effigiem vultus conspicit atqꝫ sui:
Sic modo de nostro capiat manifesto libello
Signa quibus vitam conspitiatqꝫ suam.

Nemo caret vitijs. nemo est sine crimine vite
Ergo stultorum candida vela trahit.
Nec poterat quisquam causa sapienter in omni
Se gerere: & nulla cōtaminare lue.
Qui bene mortales secum considerat actus
Et trutinat mētis omnia facta sue:
Inueniet causam: poterit cur stultus haberi:
Vt modo sectetur remigis vsqꝫ viaꝫ.
Quisquis enim stultum depicto stygmate dignum
Se putat: & viuit simplicitate rudi:
Is poterit sapiens: tandem prudensqꝫ renasci:
Et fieri diuę Palladis inde comes.
Sed qui nunc prudens: casus vult esse per omnes:
Nil sapiens / semper noliger esse solet.
Hos siquidem atqꝫ alios poterit studiosa caterua
Perlegere: in proprijs colligo quos titulis.
Nobilis & clerus: venit huc cum paupere / diues
Ciuibus vrbanis carbasa plena sonant.
Rusticus: imberbis iuuenis: curueqꝫ senecte Psalmi. xlviij.
Turba venit: pueri: stultiloquusqꝫ parens:
Indocti doctiqꝫ simul / longo ordine cincti:
Ad pictas properant / accelerantqꝫ rates.
Fœmineumqꝫ genus: turpis ꝙ sepe voluptas.
Incitat: & torquet non moderatus amor.
Stulticolas inter nostros diuertere gliscit:
In speculo scelera & perspicere vsqꝫ sua.
Attamen vt quisquis nostri dictaminis orsus
Rite sciat: frontem prębeat oro piam.
Pangimus ad certam multorum hec scripta salutem.
Sygmate que mordent duriter omne genus.
Sed si forte malus voiet hos confundere risus
Scriptorisqꝫ vafros dilaniare iocos
Facundas capiat causas: de codice primo:
Theutonicis numeris qui bene cultus adest.
Et causas itidem iustas tibi deinde feremus:
Cur multis prosit fictio nostra viris

Argumentū

Sic quoq̧ satyrici quondam fecere poẹte:
Mordentes populi dedecus atq̧ nefas.
Hos sequimur. q̄uis studio/linguaq̧ minores:
At cupimus mores nunc medicare malos.
Est animus tenere multum ꝓdesse iuuente:
Vt scelus explodat/stulticiam grauem.
Parcite: stultorum dum signa micantia fingo:
Turritasq̧ rates ad freta nigra traho.
Parcite: si vestris signum de moribus addam
Stultigeris frontem significemq̧ notis

Argumentum in narragoniā

Ad humani generis fẹlicitatē: documentūq̧ saluberri- mū: stultorū classis ad narragoniā cōstructa fulget: quā qnidem omnes conscendūt: qui de semita veritatis. & a perto sani intellectus calle vagantes: in varias & vmbro sas mentis tenebras: ac corporis illecebras corruūt. potu- isset pñs hic noster libellus/nō in cōcinne satyra nuncu pari: sed auctorem nouitas tytuli delectauit. sicuti enim prisci satyrici: varijs poematibus contextis: scelera ac p̄ui tates mortaliū reprehēdebāt: ita nostra hec pagina. status & cōditōes hoīm ad ocl'os depingit. vt tanq̧ in nitidis- simo specl'o: q̄sq̄uis mores & vite sue lineamenta cōtu eat̄. Nolim tñ arbitret̄ fides laboris nostri lector: verbuȝ nos verbo mi reddere (vt Flaccus ait) Sensus eniȝ dūta xat notasq̧ vernaculi carmīs simplici numero latīe trās- tulimus Qua propter & veniā p̄sumpte nostre audatie ab oībus lectorib⁹ nos cōsecuturos cōfidimus si prius ī genij nostri mediocritatē: & teneros lanugīs ānos cōsi- derauerīt. poeticas nēpe egressiones: & fabulosaȝ obscu ritatē studiose p̄terij nudisq̧ & natiuis verborū structu ris: facileq̧ sñiaꝝ iūctura: op⁹ absolui. Nostris idcirco lu cubratōib⁹ votisq̧: q̄sq̄s lector bñp̄cari velit: obsecramur

Inter precipuos pars est mihi reddita stultos
Prima: rego docili fastaq̧ vela manu.
En ego possideo multos/quos raro libellos
Perlego: tum lectos negligo: nec sapio.

Primus in excelsa teneo q̄ naue rudentes
Stultiuagosq; sequor comites per flumina vasta:
Non ratione vacat certa: sensusq; latenti:
Congestis etenim stultus confido libellis
Spem quoq; nec paruā collecta volumina prebent
Calleo: nec verbum nec libri sentio mentem.
Attamen in magno per me seruantur honore:
Pulueris & cariem plumatis tergo flabellis.
Ast vbi doctrine certamen voluitur: inq;
Aedibus in nostris librorū culta supellex
Eminet: & chartis viuo contentus opertis:
Quas video ignorans: & vano lumine solor
Constituit quondam diues Ptolomeus: haberet
Vt libros toto quesitos vndiq; mundo.
Quos grandes rerū thesauros esse putabat
Non tamen archanę legis documenta tenebat:
Quis sine non poterat vite disponere cursum.
En pariter teneo numerosa volumina, tardus
Pauca lego: viridi contentus tegimine libri:

De inutilibus libris

Ptolomeus philadelphus cuius meminit iosephus. li. xij.

De bonis

Cur vellem studio sensus turbare frequenti.
Aut tam sollicitis animũ confundere rebus:
Qui studet / assiduo motu / fit stultus & amens.
Seu studeam: seu non: dominus tamen esse vocabor.
Et possum studio socium disponere nostro:
Qui pro me sapiat: doctasq3 examinet artes:
At si cum doctis versor: concedere malo
Omnia: ne cogor fors verba latina profari
Theutonicos inter ballos sum maximus auctor
Prouer= Cum quibus incassum sparguntur verba latina.
bioꝝ.v. O vos doctores. qui grandia nomina fertis.
Respicite antiquos patres: iurisq3 peritos:
Non in candidulis pensebant dogmata libris
Arte sed ingenua sitibundũ pectus alebant.
Auriculis asini tegitur sed magna caterua ꝛc

Prouer= Ciuilis quicunq3 gerit consulta senatus
biorũ v. Nec sua decernit: verũ aliena probat
Prosequiturq3 graui simplex errore potentes
de bo. cõ Illę agit / inq3 scrobem trudit vbiq3 suem

Complures properant ciuilem intrare senatum
Eccłe. ij. Vt populi ignaui vanos sectentur honores

De sick vp gewalt in dem rade vorleth
vnd velker ordeil sick vormeth
Den mantel na dem winde draget
Dat swin he in den kettel iaget

Iura tamen tales ciuilia: recta latentque
Consilia: in tenebris & ceco tramite pergunt
Tellus habet veteres consultoresque peritos
Qui fas atque nefas iuste pensare solebant
Possidet insignis iam ciuica regna senatus.
Consiliumque regit: qui nescit soluere nodum
Hic in consilio magno a pretore rogatus.
Non noua de crasso dictamina pectore profert.
Ast alios sequitur: ne sit contemptus ab illis.
In studio quorum seruatur publicus vsus
Heu grauis indocti surgit iactura senatus
Non satis est alios sectarier vsque: sed orsus
Tu proferre nouos debes: & voluere mente
Legis vtrumque caput: ne quis te iudice stulto
Damnatus, superis diuis tua crimina pangat
Forte putas summum nusque curare tonantem
Res hominum: cursusque vagos: mentesque prophanas:
Crede mihi / iuris normam si noscere velles
Iusticieque modum: quo / re sapienter in omni
Consilium monstrare tuum: mentemque valeres:
Antea consuleres doctos / iurisque peritos.
Quam tua de grauibus fieret sententia rebus.
Qua trutinas alios mensura: aut lance rependis:
Aecus hac eadem stigijs torquebit in vndis.
Est deus omnipotens qui nos post fata: supremo
Iuditio censet: iusta quoque lege citabit.
Inueniet quisquis: populos quo iure misellos
Torserit: & facti post mortem premia dantur.
Inter mortales qui non obseruat honestum:
Iusticieque viam viuus: post fata seuerum
Censorem inueniet: nec tunc sapientia mundi:
Nec vires animi censuram auertere possunt.

l. ij. ff. de qui ori. iu.

xi. q. iij. & si ad tempus.

de pe. & re. c. cum ex eo C. de iudi. l. rem non nouam.

de re iudi. cum eterni li. vi.

De auaritia & prodigalitate

Pertinet ad proram nauis: cui summa voluptas
Est in diuitijs / terrigenisque bonis:
Gaudia magna putat nummos seruare dolosos:
Nec fruitur partis: stultus vbique: suis.

De auaritia

De auaritia Qui legit immensum nummorum pondus & auri:
Raraq3 de partis ceptat solatia rebus:
Stultus ad illecebras / & gaudia sera nepotum.
Psalmi. xlviij. Congerit hos sumptus: terraq3 vorace recondit:
Ad stygios penetrat sed cum defunctus auernos:
Et vada cocyti tenebrosi pallida lustrat:
Eccl'e. v. Nil sibi diuitie prosunt: nil sortis auarę
Psalmi. xlviij. Congeries: sitiens Acherontis flumina gustet:
Stultior est timido multum (mihi credite) auaro
Prodigus: acceptis qui nescit limina rebus
C. de cura. furio. l. i. Ponere: sed vitijs census largitur iniquis.
Et male quęsitis opibus ludibria vendit.
Est qui sollicitis stultus compilat amicis.
Diuitias: anime nec vult curare salutem:
Sed vigilare metu. trepido nocteſq3 dieſq3
Cogitur: vt posita sit magnū pondus in arca.
Heu frustra diues: inferna nocte sepultus
Non tibi delitias pręstabit copia rerum
Heredeſq3 tui nullo te munere vellent
Iob. xx vij. Soluere: liuentis fugeres vt tartara ditis

Tantalus alter eris: glauco qui postus aceruo
Vndarum: inter eas sitibundo gutture flagres.
Largire debes pro diuo nomine christi
Pauperibus: celi capies sic regna sereni.
Optauit nemo sapiens ꝙ in orbe potenter
Regnaret: diuesq; foret: sed dulce mineruę vt
Dogma sequi posset: secura vt viueret aura:
Excellit sapiens cuncti spectacula mundi.
Auri sacra fames crassum anticipare coegit:
Fata: ꝙ is cupidus parthorꝝ vasa sitiret.
Thebanus sophiam cum vellet discere grates.
In mare proiecit nūmorum pondus & auri.
Qui vigilant igitur terrenis rebus: auernis
Commendant animas vacuis: ditiq; parentant.

Tanta-lus

Tulliu in pa.

Crassus .i. q.i.c. ꝙ qdaꝫ v.cras sus

Crates theba-nus.xij. q.ij.glīa epi

Quisquis amat ritus proferre & fingere inanes
Instituens populos sic nouitate rudes:
Is mala dat cupide ludibria multa iuuentę:
Et stultum manibus stultior ipse trahit.

Tempore quę fuerant ignominiosa vetusto.
Atq; scelesta nimis: iam nostra ętate probantur

Nathei xiiij.

He seth syne stele vō cy pant
de nye vunde brenget in de landt
vnd maniche dar nadde schant
De holt den narren bii der hant

De nouis ritibus

A multis ritusq; noui seruantur honore.
ij.re.x. Laudis erat quodam barbatos esse parentes:
Atq; superciliū mento gestare pudico:
Socrates Socratis exemplo barbam nutrire solebant
Cultores sophie: quorum sapienta mundum
Deseruit: celsas Iouis & conscendit ad arces:
Sed nunc irrepsit morum corrupta libido.
Manauitq; nefas: & vite subdolus vsus.
Ecce pudet multos barbam nutrire seueram
Sed vellunt toto excretos de corpore pilos.
Iuuenal' Vt seruare cutem mollem: corpusq; supinum
Possint: & stultum casus ductare per omnes.
Sycam= Crinibꝰ in nodum contortis more sycambri.
bri Ae= Aethiopumq; micant: heu crispos ferre capillos
thiopes. Fas reputant: & nudos fucati pectoris artus
Pandere vt ingenuas possint captare puellas.
Colla premunt quidam sertis, & torquibus aureis:
Et digitos onerant gemmis: auroq; rotundo.
O mores hominum: corrupta o tempora, & atra.
Mathei Nemo nefas censet vestes gestare plicatas:
xviij. Atq; habitus curtos nimium: tinctosq; colore:
Sicq; palam apparent genitalia membra: pudore
Deposito: & nullo conduntur tegmine clunes.
Quid tunicas memorem varias: quid pallia narrem
Fimbria quę croceo vestit circundata luto:
Quid ve pedum referam vestitus vsq; probrosos:
Moribus Assyrios sequimur: thurcosq; prophanos.
Et recutitorum peiores ritibus. heu
Talia cur pateris pugnax Germania: pelle
Germa= Pelle inquam ritus media de gente pudendos.
nia. Ne ve tuam perdas famam. deus vltor acerbus
Hos premet. quorum nascuntur crimina vita

De antiquis fatuis

Ad structum quamuis languens declino sepulchrum.
Triuerit & metam iam mea vita datam.
Non tamen antiquos fatuorum desero mores.
Stulticieq; vias inueteratus amo

Inueterata meę demētia crassa senecte.
Non solitos linquit mores. vitam ve priorem
Sum puer. & centum transacti temporis annos
Connumerare queo. nec enim sapientior vsquam
Esse velim. pueris stultorum signa ministro.
Stultitieq; meę regimen prescribo malignum.
Et mala viuendi / mihi testamenta relinquo:
Exemplarq; mali sum / duxq; & pessimus auctor.
Quod puer edidici: facto monstrator inerti:
Stultus ego semper: tamen hac laudarier arte
Percupio: insanam & sceleris protendere famam:
Et vitium monstrare meum: moresq; pudendos
Audeo: de celebri tanquam certetur honore.
Nunc refero per me deceptas vndiq; gentes:
Me duce nunc iacto tot semina sparsa malorum
Immemor hunc prauū vite conuertere cursum
Quin doleo: ꝙ non consueto tramite semper
Ire queo: & stultas penitus consummere vestes.
Sed quia non valeo cursum complere vetustum:
Hec nato discenda meo: teneroq; nepoti.

De anti quis fatuis.

Esaye. lxv.

c. ex studijs. & c. cuz in iuuētute. de p̄sumptōnibus.

Prōponam: fingamq́; vias ad crimina largas
Hic alacer / fatui patris / vestigia temptet:
Et discet prodire gradu genitoris iniquo:
de cōse. Gaudet & ipse parens: natus q́ crimine maior:
di.v.c. Progressum sceleris superat / numerū q́; malorum:
vlti.in Spemq́; gerit pulchram de nato. quum sua gestat.
glo. Signa: quibus vite malesanos triuerit annos.
Moribus in prauis versabitur illios etas.
Stulticieq́; vias nunq́; postponet inertes.
Ergo reget picte stultorū carbasa nauis.
Danelis Proh pudor: effœta o quid nunc cupis esse senecta:
xiiij. Semper & in tenebris presentia vota morari:
Inueteratus enim fatuus bene viuere nescit:
Nescit & ex animo fœdos depellere mores.

Indulget quicunq́; suis ad crimina natus:
De doc- Sedulus emendat nec puerile nefas:
trina fili Sentiet is tandem damnū / serosq́; dolores
orum Ascendetq́; noue splendida transtra ratis

Stultus erit semper / miser / & cecatus ocellis:
Quem non cura trahit natorum: quenq́; modesta

De syne kynder alze ander vnkrut
leth vp wassen: vnd quad van on svedt
Nicht enstraffet: vnd se ouel thut
In leste dem suluen nein gut sthut

Vita fugit teneros animos vt moribus ornet:
Temperet aut opera nascentia fata frequenti.
Non errare vetat: scelerū nec limina claudit,
Viuendi ve modum natis proponere curat.
Non bene consulitur lasciuę (crede) iuuentę:
Si sine morigero passim ductore vagatur.
Sicut oues cursum linquunt pastore remoto,
Sollicitatq; vagas nimium concessa voluptas:
Sic tua per sceleris torturā pignora currunt.
Stulte parens: natos cur excusare laboras:
Qz teneri nequeant recti conscendere callem:
Et sentire nefas: aut veri noscere cursum:
Non ętas mollis: non frontis barba tenelle
Te excusare potest: teneris sapientia crescit
Cordibus: & sanctę disponit semina vitę:
Quin melius retinent pueri documenta tenelli:
Nam cecinit quondam romę Venusinus alumnus
Quo semel est inbuta recens seruabit odorem — Horati⁹
Testa diu: remanentq; rudis primordia vasis.
Flexilis est iuncus: salices flectuntur amarę
Robora dura minus: quid enim nunc prima moraris
Tempora frugiferis citius de pascere rebus:
Quid moderata nocet pueris correctio blandis
Nam ferule: morum p̄bent alimēta bonorum:
Expellūtq; malos incocti pectoris estus.
Ob culpas aliquando graues luxere parentes. — Priam⁹
Crimina natorum: & vitam ingemuere nocentē
Adsit in exemplum Priami fortuna potentis:
Iliacas qui perdit opes: cum nauibus altis — Tarquinius superbus.
Filius Argolicas properat lasciuus ad oras.
Ad sit in exemplum Tarquini fama superbi:
Ob scelus infandū nati: luxumq; pudendum — lucrecia.
Quo bona stupratę mētes lucretia luxit:
Expulsus regno: latijs errauit in oris. — Catelina
Transtulit innumeros ad nos Catelina nepotes:
Filius esse quitur patrem. vitijsq; vicissim
Indulget: moresq; bibit ratione carentes:
Heu melius pueris nūc consuleretur inertes.

C

At nisi pessimis et fu[...] moribus [...] [...] frequentibus legibus non [...] : [...] [...] leges bone ex malis moribus procreantur Macro 4 Sa

Ductores fugerent: si iam stultosq; magistros:
Peleus. Prudentesq; bone laudis sequerentur alumnos.
Peleus æmonio quondam rex clarus in orbe:
Curam magnanimi phenici inclusit Achillis:
philipp9 Traderet vt sanctos tenero ꝑ tempore mores.
Rex quoq; Pelleus magna cum laude Philippus
alexāder Per loca Graiorum querebat cuncta magistrum:
Nosset Alexandrum qui dogmata culta docere:
Aristoti. Doctus aristotiles tandem compertus: adibat
Magnanimi curam regis: pectusq; fouebat
Artibus ingenuis: dabat & preconia lingue.
Plato Doctus Aristoteles primum documenta Platonis
Candida gustarat: sophieq; exceperat artes:
Antea q̄ teneros studio pascebat alumnos.
Tempore sed nostro dementes cura parentes
Nulla trahit: natos videant vt rite peritos:
Conducantq; grauem digna mercede magistrum
Ergo nunc fatuus procedit de patre stulto:
Qui vitijs largitur opes: studioq; decoro
ꝓuer.x. Parcit: & ingenij virtutes negligit omnes.
Crates. Thebani Cratis tristis querimonia fertur:
Theba. Si mihi: dicebat: passim clamarae liceret:
Vos omnes fatuos vellem appellare probrosos:
Quos agitat nimio funesta pecunia ludo.
Diuitias legitis natis: & dogmate nullo
Pectora lactatis: nec dexteritate fouetis:
Tandem penitet & sceleris ꝓmissio mordens
ꝓuerbi. Grandeuum patrem: at sero medicina petetur.
xix. Natoꝝ quidam sceleratis vndiq; rebus
eccl'.xxij Se sociant: summiq; Iouis diuina lacessunt
Numina: nonnulli vitam sine fine prophanam
deu.xxi. Sectantur: vitiumq; petunt noctesq; diesq;:
Atq; relicta malo fundunt patrimonia ludo.
Quidam delitijs lasciui corporis ardent:
Et luxu flores consumunt temporis omnes
Ille bibit cyathos sitiens: plenamq; lagenam
Euacuat: nulloq; modo discrimina ponit.
Sed pueri qui non teneris lactantur ab annis

Artibus ingenuis: studijs nec rite fouentur:]
Ad vitium faciles sunt: & delicta parati. xij. q.i.
Nil melius gracilem poterit nutrire iuuentam: oĩs Ge.
Et morum prestare viam: vitamq; modestam viij.
Quam salubris docti siquidem doctrina magistri. Prouer.
Principium, medium, finem quoq; p̃bet honoris. xix. eccl.
Vtilis ad teneros spectat correctio natos. vij.
Nobilitas res magna satis: decorare pusillos:
Que solet: at proprio non est quesita labore. Seneca.
Profuerit quid enim maiorꝝ stemma: quid autem Iuuenal.
Nobilitate tumes: quam non virtute decora:
Moribus & cultis meruisti o stulte miselle:
Sepe malos catulos pariunt animalia blanda
Sepe mali pueri casto, nascuntur ab aluo
Sed pater in culpa est: qui non vult esse seuerus eccl. xxii
Dogmaq; nec gnato viuendi suggerit aptum.

Qui duplici lingua lites & iurgia vendit:
Et delatoris fungitur officio De lato
Inter contiguos ponens sua crura molares. rib⁹ & li
Is p̃cium sceleris sentiet exitium c ij tigiosiss

BIBL. UNIV. POZNAN

De twysthen stein vnd stein sytz lecht
Vnd vele ludt up de' tunge [illegible] drecht
Dem wol is mit twedrachticheit
Dem wedder vart draden schade vnd leeth

Gaudia summa putat quidam miscere sinistris
Litibus: atq; homines ad iurgia vana mouere.
Gaudet & interdum rixis turbare molestis
Pectora: sic igitur malesana est criminis auctor.
Eccl. x. Ore tenet virus: lingua mendatia fingit:
Atq; dolos versat: quibus impugnare nocenter:
Concordes animos & pectora dulcia possit.
Sepe ferit grauiter / pharetrato verbere lingue
Insontes hominum mẽtes: moresq; lacessit.
Innocuos vite: & fautores dispare voto
Inter se semper versari & viuere gliscit.
Prouer. xxix. Nec tamen interea sentit sibi vulnus adactum
Vir bonus: accusat quem delatoris iniqui
Lingua. sed adueniunt seri lamẽta doloris.
Prouer. xxiiij. Delatore nihil peius: nil turpius vsq;:
Cuius in ore sonant lethalis sibila morsus:
Milleq; pictarum fraudum mendatia subsunt
Si videt immoto concordes viuere nexu:
Si sotios aliquos: fidos seu noscit amicos:
Esa. xxxij. Mortiferum viros rauco de gutture ructat:
Vnanimesq; studij comites a fœdere dulci:
Soluere: concordes queat vt confundere mentes:
Mox tamen excusat lingue rabiosa / proterue
Sibila: & insontem se a talibus esse fatetur.
Et sceleris tegit occulti maledicta perosa
teren. in eu. Sic quidam applausus querunt: cupiuntq; placere
Istis: de qnorum nil sanum pectore manat:
Fallaces Daui: Gnatones: & parasiti:
Osores rabidi: balatrones: hoc genus omne
horatius Garrula mordacis diffundit semina lingue.
Quisquis amicitie nexum dissoluis: & atro
Stygmate concordes maculas: & iurgia vendis:
Sapie. i. puerbi. xix. Indignus vita es presenti: carcere dignus:
Perpetuo: vt careas viuaci luce positus.

Est: & non: solers / causa qui dicere in omni
Nescit: & in quouis tẽpore recta sequi:
Omnibus in rebus nec sanos consulit: ille.
Damnorum fatuus premia solus habet

Stultus iners ille est: qui prudens vsqꝫ videri
Gliscit: & assueto tractat ludibria cursu: ꝓuerbi.
Sed dum se nimium prudentem: & ad omnia vafruꝫ xiiij.
Estimat: haud dubio fatuis est stultior illis:
Quorꝫ somnifero mēs est cęcata furore.
Sit sapiens: cędo: munitus viribus: atqꝫ abdie ij.
Dotibus ęloquij: tamen hec ignauia nunquam
Deserit assuetas confusi pectoris artes.
Consilia alterius refugit: spernitqꝫ bonorum puer.i.
Sensa: quibus ꝓprie mentis corroboret actus.
Effutiunt multi phalerato verba colore: Eccl'.xix
Et cupiunt verbis prudentes inde putari:
Hi terram findunt aratro / temoneqꝫ longo
Stultorum gressu tacito monumenta perarant
Consilijs en vsqꝫ suis: ceptoqꝫ furori:
Confidunt: nusqꝫ capitis meliora sequentes c.ne mi-
Pyrrhus ad ausonios populos non castra locasset: reris. de
Haudqꝫ fuga tantas clades comiserit auctor: consu.
Callida si cineę docti consulta probasset.
Inconsulta ruit bellis priameia proles:

Hector. Hector Achillea misere confossus ab hasta:
Dum fugit annosi temere mandata parentis
Nero. Sic Nero crudelis iustas dum negligit artes
Consiliiq; modos: ferro transfixus acuto telo:
thoblas. Sera luit meriti malesanus damna furoris.
Fertur q gnatum formarit sepe Thobias
Roboaz Vt bona prudentum sequeretur gesta virorum.
ecc.xlvii Dum temere annosos spernit Roboam sapientes:
Innumeras perdit gentes: atq; improbat acta.
Plura tibi possem priscorum exempla referre:
Qui dum sectantur proprium caput: & sibi tantum
Confidunt: veterū & nolūt cōsulta videre:
Incurrunt penas meritas: & tristia fata:
Perpetuoq; trahūt fatue telluris aratrum

Qui tenet incomptos mores / gestusq; pudendos:
Et gestat vultū mobilitate leuem.
Maturat fieri stultus: turbamq; prosanā
Querit: & assiduo pilea stulta trahit

Eccle.i. Moribus ingenuis paucissima turba virorum Ecci.i.
Mat.vij Iam sup est: sed enim plures ad crimina currunt Mar.vii

Ocde lufft bose seden vnd geberde
vnd dorch alle statzen socht geferde
De sued wu he tho einem narren de

Et properant gustare nefas: turpesqꝫ maloꝝ
Illecebras: & sic stultoꝝ imitarier escas.
Turpibus (heu miseri mortales) moribus omnes
Sunt modo cecati: nec curant munera vitę
Candida: nam paribus vitiis iuuenesqꝫ senesqꝫ: trẽ.iiij.
Aegrotant: nulloqꝫ gradu distantia mores Esa.lvi.
Sepat hosce malos: mentes nec ad optima transfert Mathei
Crinibus in tortis quidã ludibria tractãt: xv.
Quidam se manibus iactant: vultumqꝫ modestum
Assumunt nusqꝫ: leuibus sed moribus vsqꝫ Esaye
Se fatuos cunctis ostẽdunt: seqꝫ posos xiii. et ti-
Reddunt: & grauium fugiunt commertia rerum. mo.3. sa
Instabilis vita est illorũ, stulta, pudẽda pieñ. xii
Inconstans, leuis, & cum tempore mobilis omni. Iaco.ii.
Incessu quidã deformia gesta refingunt
Deformantqꝫ gradus: facie quoqꝫ mera relaxant
Ludicra. nec quicquam faciunt ex ordine certo.
Mens leuis est illis: animus quoqꝫ dissonus: illos
Vexat: & errores ocl'is & nubila crassa
Obijcit: & mores vita deturpat inerti.
Qui sapit: & mentem laudatis moribus auget:
Atqꝫ modum vite studet obseruare decorum ff. de tu.
Quicquid agit: plausu populi laudatur amici: & cu. l.
Fasqꝫ putat: quicquid sapiens agit ille: facitqꝫ: scire.
Qui grauitate bonos mores coniunxerit vsqꝫ.
Incipit (vt docti referunt) sapientia prima
Moribus a cultis. & dexteritate, modesta. Sapiẽ vi
Et timor ingenue confert exordia vite. Psal. cx.
Et pudor. atqꝫ fides, probitas, constantia virtus.
Laudatos faciunt iuuenes, claramqꝫ senectam.
Pax etiam tantis virtutibus addita, prestat.
Sinceros vite mores, & candida fata.

Qui facit iniusticiam
Exercet & potentiam
In viro forsan humili,
Hic facit scrobem tumuli.

Wo we vnrecht: gewalt dot eine man
De em nicht leides heft gedan
Vormodet sick myt em wol tho stan
Gar staten sick sus therm ander an

De lesione

Est fatuus vecors: stultus / ferus / atq; malignus De lesione amicitie.
Cuius subiectos iniusta potentia stringit:
Et premit insontes nullo de iure subactos.
O iudex attende boni documenta decoris.
Non licet iniuste nimium: nimiumq; potenter Prouer. iij. & xi.
Innocuos turbare viros: & iura superba
Dicere: que nequeas illesa mente profari.
Pessimus ille quidem est fidum qui pungit amicum: Ecclesiastici xxv
Et nocumenta suis rebus damnosa ministrat:
Verus amicitie gradus est: prodesse vicissim Lu. xi.
Et facere alternis vicibus bene facta ꝓpinquis.
Tempore iam nostro non producuntur amici: Achilles
Quales argolicas quondam viguere per oras.
Filius equoree nymphe formosus achilles: Patroclꝰ
Atq; Mœneciades falsis confossus in armis.
Quas pylades laudes: p̄conia quanta meretur: Pylades
Impiger insanum nusq; dum linquit Horestem horestes
Atq; per ignotas terras comitatur amicum
Quid demadem laudo: quid pythia carmine tollo: Dēades.
Pignus amicitie solido qui adamante ligarunt:

BIBL. UNIW. POZNAŃ

Scipio magnauimus libye dominator & arcis — Scipio.
Sydonie: charos recte est veneratus amicos:
Lelius ast itidem nobis exempla probate — Lelius
Prebet amicitie: cunctis imitanda per orbem:
Theseus argiuis timor & formido tyrannis — Theseꝰ
Qui fuit: & stygio victor bene notus in orbe:
Per diras acherontis aquas: per liuida regna:
Per vada lethei fluuij: per tartara nigra
Perithoum fidem comitem fuit vsqꝫ sequutus. — Perithonus
Heu nuncqꝫ tales nunc inueniuntur amici:
Vtilitas proprij cunctos iam vexat honoris. — puerbi.
Nulla fides: pietas: constantia nulla relucet — xiiij. &
Fst animus nohis omni pernitior hasta: — xxix.
Nec manet in cursu mens deprauata benigno. — ecci. xxx
Si quis credere vult loquacitati: — vij:
Atqꝫ omni fatuo: videns libellos
Tot scriptos sanie bonum docentes:
Ad nostros fatuos parat rudentes

Credere scripturis nolit quicunqꝫ vetustis:

De alle tydt frodene narheit drifft
vnd wil nicht louen de hilgen schrifft
Gude lere vorachtet: vnd dar bie blifft
Der midde he sik van godde gifft

D

Atq₃ prophetarum diuinos negligit orsus:
Est fatuus / nugas potius dum querit aniles:
Quã bona celicolum sapiens documenta sequatur
Ecci.ij. Credere qui scriptis non vult: quibus arma salutis
Marci Constant: & fidei firmantur robora sacrę
xvi Non hominis vitam gerit is: quin more ferino
Iohã.iii. Non putat esse deum: nec facta potentia cęli:
psal.xiii Nec superos trepidat: dominũ nec credit olympi.
Nil iuuat assidua quosdam lassare querela:
Atq₃ docere bonos mores: vitamq₃ decoram:
Nec iuuat ætherei depromere munera regni:
Aeternosq₃ choros superum: sedesq₃ beatas
Nec prodest stygias vndas: erebiq₃ meatus
Psal.xci Pandere lethiferos: cinctos liuentibus vndis:
Contio quid prodest fatuis? quid lectio sacra?
Quid prodest recitare sacras per pulpita leges?
Dogmata quid prosunt a nostris scripta prophetis?
puerbi. Sunt adeo obtusi quidam: q̃ credere nolunt
xxiij. Scripturis fidei: & pręceptis iure probandis.
puer.xij At certe hi fatui nullo terrore tenentur:
Nec duras baratri pęnas: nec verbera ditis
Esse putant. cęco sic ducunt tempora cursu:
Insanoq₃ nimis viuendi errore vagantur:
luce.xvi Ante pedes cernis fidei monumenta sacratę:
Cernis & antiquas leges: christiq₃ triumphos:
Nec tamen attendis quid nobis pagina dicat:
Vnde salus anime manat / requiesq₃ perennis.
De cog. Non tua simplicitas poterit defendere crassos
spir. Errores: qui te tandem sub tartara mergent.
cũ vir Ergo malam / cuncti vitam emandare laborent.
ecci.iij Nam deus omnipotens scęleratos lance tremenda
Mathei. Iudicat: & varias infert formidine pęnas.
xxi.luce Immittitq₃ animas orco quo luce carebunt.
xiij.

Qui non prius scit parare
Sellam: quam vult equitare.
Si is cadit inconsultus:
Risum mouens: erit stultus.

[illegible handwritten marginal note]

De nicht eer gordelt dan he ritt vdeth
vnd thobrinngst vngefal nicht en middel
vnd nicht vordencket myt flith
Des spot men hebben tho velen tyden

Sũt aliĳ fatui cupio quos rite docere — ꝓuerbi. xiiĳ.
Ne semper mentis nubila ceca gerant
Incautus fatuus / demens improuidus / atq;
Ignauus: curat fata futura nihil.
Accidit aduersi sibi cum: non ipse putassem — Seneca.
  Dicit: & accepto vult sapere inde malo:
Non tantum lucis presentis cernere cursum
  Debemus: sapiens cuncta futura videt. — ec. xxxii
Post factum: rebus fatuus qui consulit actis:
  Stultitie effugiet vix mala damna sue.
Consultare prius qui scit: securior omni — Salusti⁹
  Tempore erit: nocuum preuidet omne sibi.
Antea quam fructũ vetitum gustauerat Adam — Adam
  Si prospexisset dedecus atq; nefas:
De paradisiaco non pulsus gramine / nudus
  Exisset: facti premia duras luens.
Antea si Ionathas caperet q̃ dona Triphonis — Iõathas. i. mach. xii.
  Voluisset fraudes: lethiferosq; dolos:
Non circumuentus strepitu atq; hostilibus armis:
Spectasset populi funera dira sui.

Cicero in Tusculanis q[illegible] ex q 3 Animus eger ut ait Ennius
semper errat neque pati neque perpeti potest: cupere numquam desinit [illegible]
perfecto medicina [illegible] philosophia est [illegible] ad [illegible]
[illegible] bene uti

Iulius ce far. Iulius(externis metuendus Cesar in oris)
Semper erat cautus: consilioq potens:
Ast vbi tranquillo vitam ducebat in euo:
Longuebant capitis puida facta sui.
Nam si legisset porrectas ante senatum
Chartas interitus non properasset atrox
nicano r Ense metunt dextram linguamq Micanoris hostes.
i.mach. Non erat incepti prouidus ille sui.
vij. Qui bene consultat rebus: qui prouidus omni est
puer.ii. Tempore: foelici tramite fata subit.
& xiij. Prodest quando quidem cautę meditatio mentis:
Profuit examen: consiliumq bonum.
Cernimus aduersis vrgeri casibus omnes
Preter consilium qui sua facta gerunt
Insanos fatuos trahimus cum fune ligatos:
Quisquis amat: passim retia nostra subit:
Decipimus plures: & sautia membra sagittis
Percutimus: vulnus nulla medela iuuat

Propertius Omnes humanos sanat medicina dolores solus amor morbi non amat artificem

ccci.xi. Qui cytherea venus: sequitur tua iussa, dolosq
Et properat diros temptare Cupidinis arcus

Den mij man selsen dinghe mach gapen
Ich schone nicht wer leyen noch papen
Ich make sie al thoczel vnd apen
tho seltzene narren gar wunderlich geschapen

Is fatuus/miseros casus/& fata subibit.
Quas venus insignes luxu prostrauerit vrbes
Quos homines pharetris olim trāsfixerit atris
Commemorare queo; ceciderunt pergama Troie; troia.
Et cecidit Priami sedes; sceptrumq; superbum; priam⁹
Ob paridis cecum; quo cum flagrabat; amorem.
Marcus romane princeps Antonius arcis;
Non iugulo sua colla truci; lethoq; tremendo M. anthonius
Fregisset; si non Cleopatre iussa sequutus;
Et si non furia tanta tentasset amorem. Cleopatra
Quisquis amat; ratione caret; sine lege modoq;
Discurrit; patiturq; graues in amore dolores. Ouidi⁹.
Magna premit cunctos; veneris vehemensq; potestas puer. v.
Nemo satis prudens; qui mollia spicula vitet.
Quem feriunt autem; stultus durabit & amens.
Nam sine mente ruit; constanti pectore nusq;
Ambulat; ad veneris semper mandata recurrens.
Quisquis enim pueri pharetris transfixus acutis; Ouidius
In vultu nescit bene dissimulare furores; ii. metha
Si non spurcus amor phedram torsisset adultam phedra
Non tenerum collum laqueo fregisset iniquo.
Pasiphae thauri non deperiisset amore pasiphæ
Si procul a veneris stimulo secura fuisset.
Non Nero fœdasset ventrem genitricis & aluum. Nero.
Non calidum intrasset proh Messalina lupunar. messalia
Si quandoq; faces veneris vitasset & arcus.
Ad miseros casus & magna pericla cupido
Subdolus & fallax sexum deducit vtrumq;
Addo his infames draucos/paticosq; cinedos; S. Brant
Quos contra/vltrices flamen/leges quoq; surgant; in au. vt
Horret enim humanū genus hec cōmertia feda nō iux.
Ob que flammiuomo perierūt imbre Gomorre. con na.
Quisquis forte putat sola pietate moueri; col. vi.
Et iustum pariter non putat esse deum. sodoma
Qz parcat vitiis semper miserator iniquis;
Humana penitus hic ratione caret;

Hede spreckt dat got barmhartich sy
vnd nicht gerecht dar by
He wil in narren schep mitte syn
vnd heft vorstunt ...

Nunc fatuos referam quorum vesania crassa.
Danelis Polluit hunc mundum vitijs, & more prophano,
iij. Soph Sunt quidam tantę nunc impietatis: vt vsq;
iij. Sancta dei spernant posito decreta pauore:
Ecci. v. Is quia sit cunctis miserator gentibus: atq;
& xci. Iudicium non grande ferat: de crimine mundi:
ps lxxxv Sit pius atq; bonus: nec iam mortalia curet.
Omnia: peccanti liceat sperare frequenter
ps. cv. Humanum est peccare quidem: delicta parentes:
Fecerunt nostri: que nos tortura manebit?
Alter ait comitū: non sunt pia regna, vel aucis
Facta poli: aut brutis: veterum scit scripta referre:
Historias recitat: chartasq; et bibliopolas:
Allegat peccasse patres: hominesq; priores:
Q̄q; nouum non sit scelus vllum tempore nostro.
Ecci. i. Attamen (vsq; velim) peccator pensitet illud:
Exo. xx. Qd' delicta patrum nunq; impunita fuere:
sodoma Semper habet vitium trutinam pœnasq; sequaces
Roma. Non sodome luxus: non magna superbia Rome:
Pharao. Non furor in Mossem toruus: rabiesq; Pharaonis:

Effugit iuſtam celeſtis iudicis iram. Sapiē.v.
Dat ſpacium ad peccata deus: non omnibus horis
Peccantem punit: tamen impia facta malorum.
Iudicis eterni ſententia triſtis in orbe
Perſequitur ſtygio: tenebris flammiſqꝫ ſeueris. Iob xxi.
Sit licet vſqꝫ dei pietas immenſa: fauorqꝫ: Eccē.ix.
Gratia ſit numeris nullis preſcripta, modoqꝫ: Luce.x.
Non tamen a ſummo diuina aſtrea tonante p̄s.xlvij.
Diſcedit: iuſti remanet ſed dextera regis. Spien.i.
Tempore ſi noſtro, pœna ſine, crimina currunt: Eſaie.i.
Morte ſed eterna trepidanda piacula ſoluent:
O male ſperantes: magnus ſuper æthera princeps
Iuſticie normam ſemper legeſqꝫ tenebit Deu.23.
Cum quibus ad fetidum ſceleratos trudit auernum Ecci.ii.

Qui vult nunc edificare
Et quid magnum attentare
Sumptus debet penſitare
Quibus poſſit hoc parare

Quiſquis opus magnum tentat componere: ſumptus, xxii.q.ii
Antea nec reputat: nec tempus computat ipſum D iiij faciet

De buwen wil de reke vor an
wat kostens he dar tho noth hum
vnd wat om afft vnd to wert gan
Szo wert de ende drufftich stan

Est fatuus plane, sapiens vero extruit illud
Quod potis est: tentatq; nihil quod ferre recusent
Vires: & rerum census: nummiq; paterni.
Ceperunt multi struere alta palatia & edes:
Nec vires valuere sue: sumptusq; futuri
nabuch. Penituitq; operis tandem illos non cepti
Rex Nabuchodonosor fastu commotus iniquo
Qui manibus Babilona suis, struxisset, amenam
In caput illius tandem plaga magna refluxit.
Dañ.iiii Quam recinit nobis patrum sincera vetustas.
nemrot. Excelsam turrim produxit in æthera Nemroth:
Geñ.x. Quam mundi nuq; possent disrumpere fluctus:
Imperfecta tamen molis structura remansit.
Diuitias grandes & plenos poscit aceruos,
Eccĩ.xxi Qui molitur opus manibus componere vastum.
Iere.xxij Vtq; adeo quidam fatui sunt qui satis illa
A cunctisq; irridentur stloppo atq; cachinno.
Magnificas edes: opera & sublimia: pauci
Lucull' Tentarũt veteres: potuit fecisse Lucullus.
Crassus. Istuc & Crassus: quo vix opulentior vllus
Floruit: Assirias qui sparsit sanguine carras.
Quisquis magna cupit: factũ quoq; nititur ingens:
Sic cautus: nummosq; suos, & computet arcam.
Quid possint vires rerum: quid parta facultas,
Ne risum multis creet: & ludibria tollat.
Nempe alias operis cepti: atq; impensa laboris:
Perditur: incassum molesq; incœpta videtur.
Inceptare nihil, melius, q̃ linquere ceptum.
Seruı'.i. Qui facit id: damnum is sentit: labemq; notamq;
en. Omne hominum inuentũ tandem cariosa vetustas
ı aũt de Conterit: & rapido consumitur insuper euo.
nõ alie. Paupertatis onus vix Ganeo preterit ille.
col.ii. Noctes atq; dies qui bibit atq; vorat
Eccĩ.iii. Illius ingluuies: crapula: immoderata voluptas:
Rerum: anime interitum: corporis atq; facit.

In thobimpfferck armodt de gerne felt
de sych den Crassus tho gesellt
und steckt na schelben und vullen stelt
bye fiodamen blifft yo nein gelt

Hic etiam naues fatuorũ scandit: & amplas
Contrahit antennas manibus / longosq; rudentes: c. a cra
Noctes atq; dies vinum qui ingurgitat ori: pula de
Et farcit stomachum dapibus victuq; guloso vi. & ho
Nil agit hic aliud. q̃ q certamina vini de.
Tractat: et euacuat calices: amplasq; lagenas. Esa. v.
Immoderata meri rabies: mala tristia morbi ec. xxxi.
Concitat: & nullis rebus discrimina ponit.
Inducit subitas mortes: & tristia fata: Iuuenal
Laxat corporeos nexus: precordia soluit:
Polluit & sensus: caput & / geniumq; modestum osee iiii.
Contaminat vinum: simul & crapulosa voluptas.
Vina nocent capiti: faciunt & pectora ceca: luce. xxi
Ingenium frangunt nitidum. mentesq; viriles
Ebrietas parit omne nefas: & dedecus ingens: puerbi.
Et parit insanos homines sine lege / modoq; xxiiii.
Qui viuunt: sordesq; malas / luxusq; procaces
Obseruant: semperq; meri certamina versant
Ebrietas venerem stimulat: lumbosq; salaces puer. xx
Incitat ad luxum: parit & petulantia corda.

Ebrietas ratione carens furiosa per orbem

Transuolat: & finem nullo discrimine ponit.

Ebrietas mores frangit: linguasq; loquaces

puer.vl. Efficit: & mentis secretum sepe recludit.

Horati9 Rancidius nihil est: nihil est sceleratius illis:

Herodo Ingluuies quorum vino insatiata: fathiscit.

tus. Non Thomyris natus cecidisset victus ab ipso

Iustinus Cyro: si tumidi vitasset pocula bachi.

lib.i. Magnus alexander morbo ebrietatis inepto:

thōyris. Correptus gladio proprios iugulabat amicos.

Cyrus. Est modus in rebus: vini moderatior vsus

Q. Cur Nil nocet: interdum sensus conseuat acutos.

t.us Qui sine lege bibit: magnas vacuando lagenas

alexāder Sorbet: ad extremū pœnam experietur amaram.

Diuitias molles clausa qui cōtinet arca:

ec.xxxi. Et conseruat opes: concumulatq; suas:

Ecci.ij. Vsq; adeo / vt miserum nunquam soletur amicū:

Hic aliquando petet cum nihil accipiet /

Plurima stulticia est: votum quoq; inane putamus

luce.xvi Quod colitur tantum funesta pecunia: & ingens

Den mi woert bevolen ein swar pant

dem vele gudes kumpt tor hant

und den armen deme nicht bekant

so is syn rikedom ovel bewant

Thesaurus rerum: & tam perfidus ardor habendi.
Diuitiis lectis maiores dantur honores:
Quam sophie. meliore gradu stāt munera ditis.
Nil mores colimus sanctos: virtutis amator
Nullus adest. animos confundit copia rerum
Hic sapiens solus: iuris consultus: & auctor: puerbi.
Diues in exhausta nūmos qui possidet arca xxviii.
Curia sola patet diti / prudensqꝫ senatus: Horati?
Solus habet laudes. conquirit solus honores. .ii.ss.
Solus amicitias: licet has virtute meretur
Nulla: sed nummis donantur premia tanta: ouidius
De censu in primis: de moribus vltima semper .i.fa.p-
Questio: quo pascat nūmos: quot iugera campi uer.xiiii
Quantū quisqꝫ sua nummorum seruat in arca Iuuenal.
Tantum habet & fidei. iuret licet: & samothracum
Per veteres aras: contemnere fulmina pauper ecci.xiii.
Creditur: atqꝫ deos / diis ignoscentibus ipsis.
Quandoquidem tales sanctissima diuitiarum
Maiestas tollit tytulos: & nomina confert:
Diuitibus lepores. pisces: auiumqꝫ sapores puerbi.
Atqꝫ apri clunes: & quicquid dulce macellum: xix.
Mittitur: ast vacue semper stant pauperis edes.
Ah vesana fames / & rerum dira libido: ps xxxvi
Quid tamen hoc prodest. quod deuorat omnia auarus
Semper habens / nihil & ieiuno sufficit ori.
Nec modus aut requies: non hunc cumulauit aceruū
Is sibi. sed lites subitas post funera linquet. Ecci.iiii
Vtilis est nummus multis / inglorius illi Psalmi.
Qui nescit seruare modum / legemqꝫ modestam: xxxviii.
Qui nil pauperibus doni elargitur amicis. amos.ii
Hunc deus omnipotens extremo fine relinquet. puer.xi.
Nec capiet vultu placido sua vota precesqꝫ. mat.xix.
marci.x
Ille duos lepores venator captat in vno luce.xii.
Tempore / per syluas quos canis vnus agit. Tho.iiii
Qui cupit ardenter dominis seruire duobus.
Hic plusqꝫ poterit / sepe agitare volet.

[illegible handwritten marginal notes]

De vanghet twe hasen up eine tydt
De meinet tho denen twen Heren myt flit
De doch mah ander ent yegen syt
De ael dem vaben entflydt

De obseq̃o duorũ dñorum

Stultus & is: summo qui vult magnoq; tonanti
Mat.vi. Et mundo pariter querit seruire ꝓphano
luce.xvi Nam veluti dominis qui vult seruire duobus
Raro fit: vt talis semper sit gratus vtriq;
gio.in l. Qui captare duos lepores conatur / in vna
fi. C.de Hora: venator comitatus cum cane solo:
asses. Vix sibi contingit leporem ꝙ subleuet vnum:
Raro ferit metam: signataq; stygmata luto:
Qui pharetras multas tendit / variasq; balistas:
xvi.q.i.l Quisquis multa suis humeris imponere rerum
Prebite- Nfficia: & solus vastos vult ferre labores
ros. Difficile: est semper licitum si seruet / honestum et:
glo.in c. Nunc huc / nunc illuc raptus / sine fine vagatur:
accusat⁹ Nec pede sic stabili poterit constare / locoue.
de here- Aequora nunc sulcat: trabidus nunc per currit.
di vi. Iam terram ignotam querit / gentesq; pererrat
c.diuer- Raro diu perstat qui bina negotia gestat.
sis decle. Qui facit vt placeat multis: hunc semper oportet
con Quemlibet astute blandis palpare lacertis.
ecci.v. Si quid & aduersi contra se percipit: vsq;

Perferat. offitijs queat vt seruire duobus:
Verba det ingenuo quę sint permixta lepore c.cũ.sin
Et quod sit placitũ faciat semperq̀ʒ loquatur. gula de
Blandidulis cunctos verbis /manibusq̀ʒ salutet. p̃ben li.
Ceruicem domini succis: & pectus inungat vi.
Illecebris: quo sit solita non maior in aula: lxxxix.
Et caueat ne quem ad turgentem concitet iram. di.c.i.
Hic quia pręgrauidam gestat cum pondere molem: ecci.i.&
Otia rara simul: mentis raramq̀ʒ quietem: ij.Iaco.i.
Attamen offitij numerus pluralis /auentem c.quia i
Efficit. vt lucri sudores perferat atri. tantũ de
Sanctius & melius: domino seruire,pbato: p̃ben.
Atq̀ʒ vno: possis cui per benefacta placere
Quam domino vsq̀ʒ nouo familiarer omnibus horis xxi.q.i.

Qui linguam frenat: rictus compescit & oris: clericũ.
Mens angore huius tristiciaq̀ʒ vacat Ecci.ix.
Qui loquitur temere cadit in discrimina: sicut
Que pullos prodit murmure pica loquax

Crede mihi quamvis ingentia munera donis ... perierunt garrulitate sui

Catho
Virtutem primam puto esse ... lingua

Garrulus atq̀ʒ loquax qui tempore blacterat omni
Ad nauem is properet fatuam: conscendat in arcem. E pue. xiij p̃.cxxxix

De narren scholde men werpen myt lungen
De vnnutte bruken munt vnd tungen
Dat sye dan gesprocken ist gesungen
De slecht wordt myt rosen syne jungen

De garrulitate

Iaco.iii. Carbasa ventus agit: fatui properate loquaces.
Sunt plures quorum est summa oblectatio vite:
Ecci.v. Summus & affectus linguam exercere procacem:
Dum tangunt: quod nemo volet tetigisse: merentur
Inuidie telum: melius tacuisse profecto
Qui reticere potest cum magno forsan honore
Attamen eloquitur: nec vult compescere fauces:
ꝓuerbi. Incurrit quandoque grauis discrimina noxę
xvii. Et casus miseros, melius strinxisse labellum.
Respondet qui sponte sua: non ante rogatus.
Iob.xv. Se fatuū insulsum cunctis exponit: & offert /
Ob scenę pariter commissa pericula linguę
ꝓuerbi. Sunt fatui plures qui garrulitatis inique
xviii. Leticiam capiunt: & lingue gaudia vana:
Que tamen interdum pęna plectuntur acerba.
Hieere. Multos lingua procax casus sufferre coegit
xviij. Angustos: quid enim fallax delatio prodest
Osee vij Linguosus / sua cum phas est malefacta fateri:
Atque sacerdoti culpam proferre: silescit:
Nec verbum ructare potest: dum pręmia cęli
Dantur: & examen miserum de crimine fertur:
Multi prudentes & sani forte fuissent:
Si se non proprie fędassent verbere lingue.
Pica Assit in exemplum miseris / normamque salubrem
Pica loquax: pullos que garrulitate frequenti
Prodit: & ad nidum nimio clamore susurrat
Ecci.v. Pauca loqui: & caste seruare silentia linguę
ꝓuerbi. Tutius & melius, qui respondere laborat
xxv. Omnibus: incurrit damnū quandoque molestum.
Sermo placet modicus: moderato tempore fusus.
Virtus clara quidem est tutum seruare labellum
Ecci.iij. Rite loqui fas est; quod bona lingua docet.

Inueniens aliquid proprios quod seruat in vsus
Istud & inuentum cogitat esse suum:
Tanquam iusta dei sinat id retinere voluntas.
Hunc demon fatuum decipit atque ligat

Feruor auaritię mea non sinit vsq; silere xiiij.q.v
Carmina: sed satyram tendere vbiq; meam. si qd in
Idcirco fatuos merito hic dicemus inertes: uenisti.
Qui sua non solum verum aliena tenent.
Inueniunt quidam thesauros: res alienas:
Vsibus obseruant hecq; reperta suis l.cū q̄rebat.C.
Et tenebris cecis adeo sua pectora firmant: bat.C.
Vt credant superos hęc tribuisse deos: vnde vi.
Non curant ad quem dominum res perdita spectet.
Quod fortuna leuis obtulit: vsq; tenent.
Audi: quem tanta trahit impietate cupido
Audi: nec renuas hec documenta precor:
A casu si res alienas inueuis: illas
Esse tuas nunq; credas: aliena profecto augusti.
Sunt ea. queso tuos: si quos in pectore sensus
Vsq; geras: censor consule stulte tuos:
An bona quę proprio non sunt quęsita labore:
Rite tenere queas? impius error adest. i.pe.iiij.
Inuenias aliquid: quod nullo iure parasti: Deu.vij
Ad dn̄m debes mittere sponte suum. E ij

auge. iu Si non est notus, res ad quem perdita spectat:
sti. de re. Nescis & heredes quos bona iure manent:
diui i si. Inuentas debes tunc res in pauperis vsus
Vertere: mendicos hisqꝫ iuuare viros.
In proprios vsus qui vertit res alienas:
Quodqꝫ suum non est: conterit atqꝫ rapit:
Hic acheronteis animam demerget in vndis:
Excrutians sese perpetuaqꝫ siti:
Thesauri raptor nil a prędone doloso
xxxii. di Distat: res raptas prauus vterqꝫ premit.
sti. eru- En deus omnipotens: teqꝫ extra, atqꝫ in cute noscit:
bescant Actus deinde tuos: noscit & ingeniū:
iere. xvii Inuenies si quod sacra iura tenere vetabunt:
Psal. vii Redde nec inuentis pollue corda malis.
In regl'a Quisquis iter planum poterit transire viator:
peccatū Quod monstrat posita dextera fixa via
li. vi. Attamen in cęno: atqꝫ situ: crassaqꝫ palude
Ambulat: is sensu, seu ratione caret

Peruolat ad nostros, censorum turba, phaselos:
Qui procul aduertunt aligne crimina frontis:

De hant de by deme weghe steyth
wyset de strate de he nicht geyth
Bolicke is ein lerer to lerende bereith
De doghede leret vnd sulue nicht en deyt

Castigant facinus: quod nec commitere abhorrent
Et proprias vitij sordes / scelerisq; patrati
Abscondunt maculas: alios taxare parati:
Omnia facta hominum temere in conuitia vertunt. iii.q.vij.
Ridiculum nasum tollunt grandesq; cachinnos. iudicet
Nec tamen aduertunt quam sautia membra malorum. et c.i gra
Gestent: & morbos vitioso in pectore natos: uibus
Sepe manus fixa in directo tramite campi.
Monstrat iter rectum: per quod non ambulat ipsa.
Sic faciunt tales / hominum delicta notantes: iii.q.vii
Nec proprium censent facinus: vitamq; pudendã. tria.
Quiq; volunt oculo de fratris sumere spinam:
Inspiciant se ferre trabem: pondusq; molestum. mat.vij.
Multi se Curios simulant: durosq; Cathones: Luce vi.
Fabritiosq; probos: simulant sanctosq; Metellos: Iuuenal.
Multi socraticam tentant ostendere frontem: &
Grande supercilium: quorũ tamen impia vita est. Esaye ix
Et quorum tacita sudant pręcordia noxa.
Nunc Ciceronis adest sententia clara diserti
Qua docet: vt nullus peccata aliena fatiget: Cicero.
Hic nisi sit vacuus vitiis / & criminis expers.
Multa tibi possem dare nunc prouerbia patrum:
Nam veluti medicus qui alios sanare medelis
Molitur: nec se poterit sanare medendo luce.iiij:
Sic agit ille quidem: qui alienos carpere mores
Gliscit. & in proprijs delictis turpiter heret. i.q.i.mul
Sunt plures, alijs bene consultare sciunt qui, ti.
At sibimet nequeunt licitum suadere & honestum.
Vos quoq; presbiteri, populo qui concionatis
Iussa dei, fideiq; simul pcepta sacrate. xliii.di.
Quando alios homines verbis culpatis & ore sit rector
Vita sit inmunis vestra / & sine sorde probata. xl.c.si.

Quem sacra delectat diuũ sapientia: quiq;
Pectore flagranti dogmata sancta colit
Hic cunctis prestat: clarosq; meretur honores:
In celo datur & digna corona sibi

De synnen sin tho wisheit kereth
allerdel se horet und lereth
De doghede werch an om gemereth
Unde werth in ewicheit geeret

Cicero in tus q. / q 5. Sapientie / 3 ... nihil quod / penitere possit facere / nihil inuitum, sple- / dide constant grauiter / honeste omnia.

Clamat voce graui populo sapientia cuncto.
O genus humanum ad nostram conede cathedram.
puer.i. & viij. Discite quid recti doceant mea verba / boniqꝫ:
Discite mortales castę monumenta Mineruę
Et sacre pariter sua dogmata discite lingue.
Stultitiam crassam tota deponite mente
Querite doctrinam / qua constat vita / salusqꝫ.
pue.xiii Quere te dulce sophos. funestã peccunia nusqꝫ
Alliciat vestros animos ad crimina spurca.
Sardonyches fuluos superat sapientia / & aurum:
Argentumqꝫ simul / gemmas / nitidosqꝫ berillos
Non Adamas melior: non est Magnesia cautes.
Est maior toto sapientia prouida mundo:
Quicquid & optare poterit: non prestat aceruum:
Aequalem sophie: cunctis prestantior ipsa est.
Nil habet equiualens: similis nec gloria fulget.
Ecclesi. Consiliis princeps toto dominatur in orbe.
x.xvii. Temperat hec vrbes: populos: magnumqꝫ senatum:
Corporis hec prebet vires: & corda polita.
Clamitat ad cunctos sapientia: voce tubali:

Me duce sceptra tenent reges /rutilasqꝫ coronas: pue.viii
His mores legesqꝫ dedi de pectore sacro:
Me duce principibus regna obseruantur auita:
Ac per me gentes: sicera lege reguntur: eccl.xxi.
Que mala stulticie fugiunt: cęcosqꝫ furores.
Qui me rite colit: qui me veneratur: amatqꝫ
Hunc veneror: mitisqꝫ sequor /cuꝫ laude perhenni:
In me diuitie sacre: thesaurus & ingens:
Et bona fœlicis consistunt premia vitę. puer.iij.
Me deus eternus diuino numine obumbrat:
Nataqꝫ de cerebro: sum magnū & sparsa per orbem.
Celestis per me maiestas cuncta parauit:
Et sine me nihil est in celo /atqꝫ orbe creatum.
Insipiens igitur qui non mea dogmata tractet
Se fortunatum /fœlicem /seqꝫ beatum
Qui putat: & sorti nimium confidit iniquę
Laudat & extollit fortunam: sentiet olim
Cum minime retur: rectum crepitare domūqꝫ.

Iactatō & confidētia fortune.

Hic quoqꝫ dignus erit nostra rate /siue liburno
Prouehi: & insipidum stultus adire chorū: E iii

Szyn fantze liff in der narren kappen steket
De menet dat em altes nicht enbreket
Dat lucke steit eme: nicht langhe id rettet
Int leste wert he myt sorghe bedecket

Qui iactabundus fortunam semper in omni
Arridere sibi,reputat:atq; cuoit.
Et iactat q se gremio fortuna benigno
Respitiat:sint & p̄spera cuncta sibi:
Esa.lxv. O fatue;enormis que te vesania torquet?
Quorsum,te rerum fata caduca trahunt?
Cur nimium subitis audes confidere rebus?
Cum bona fortune non stabilita:ruunt:
Incassum iactas vanę ludibria sortis:
Fœlix qui se non implicat hisce bonis.
augusti. Iactas diuitias:iactas q copia rerum
Te beat:inq; manus prospera multa fluunt:
Iactas successus faustos,& sortis aceruos:
Cum finem incertum sors tamen omnis habet.
Seneca ī hercule furenti. Pestifero multos fallit sors nubila vultu:
Instabilemq; trahit non bene fida rotā:
Stultus quem passim rerum successus inescat:
Confidit rebus qui bene fortuitis:
Dęmonis horrendi:mihi credite:filius hic est:
Post habitis superis:qui bona vana colit.
p̄ue.xxi Quem stygius Pluto conatur fallere:rerum
Luce.v. Huic cumulū prębstat diuitiasq; malas:
Que damnant hominem sitibundum in gurgite fusco.
In quo ranarum pessima turba fluit.
p̄uer.i. Stultus qui iactat fortune commoda:certus
In quibus,& stabi is non solet esse gradus.
Fortunam patienter habe:nec prospera iactes
Fata:hodie diues:cras quoq; pauper eris.
Iuuenal' Non in fortune manibus fœlitia rerum
Munera dependent sed deus illa tenet:
Et mutat quodcunq; volet:tu stulte profanam
Ne sortem extollas nunquam ea firma manet.
Qui curas hominū cunctorum ferre laborat:
Nec proprios fructus.nec sua damna videt:
Is quoq; sit patiens:& discat ferre dolores
Si premitur mundi mole,ruatq;,graui

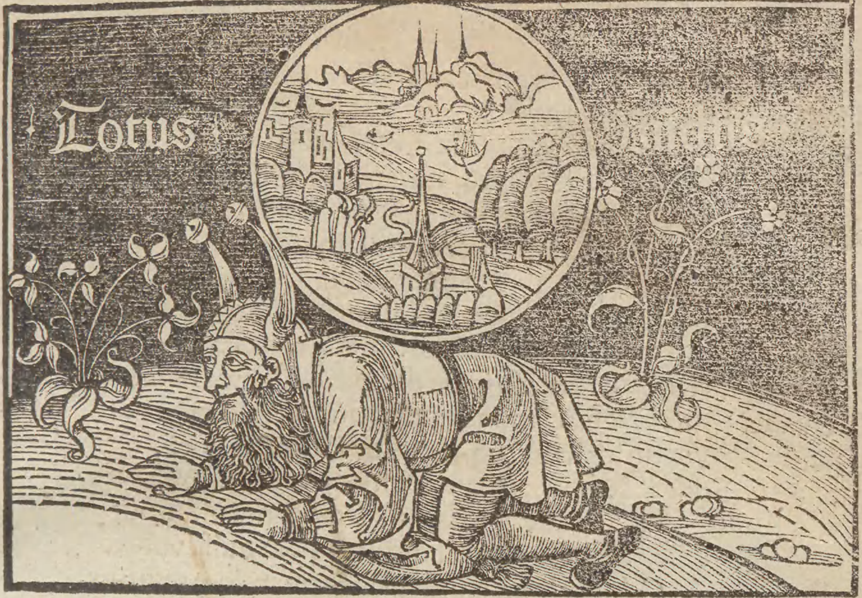

Qui plus ferre cupit: proprijs portare lacertis. de renũ.
Q̃ valet: hic fatuus sua sponte pericla subibit. c.i. ĩ prĩ.
Imprudens etenim quisquis ceruice parata li.vi.
Vult molem sufferre grauem: & iuga tristia solus. ꝑue.xxv
Cum sit opus multis talem portare laborem: Eccĩ.iij.
Qui dorso imponit spatiosi pondera cœli: ꝑuer.xx
Et capit id quod ferre nequit: velociter iste ecci.i.&
Corruit: & cepti hunc tandem imprudentia mordet. xiii.
Hystorie nobis recinunt exempla: q̃ ille
Magnus Alexander toto sudasset in orbe.
Europe atq; Asie fines: non deniq; mundus Iuuenal'
Suffecere sibi: tanq̃ pro corpore paruo alexãder
Non satis ista foret tellus quam iure teneret
Attamen exigua tandem compostus in vrna:
Sarcophago contentus erat paruoq; sepulchro.
Mors horrenda docet: quo quis contentus abire
Debeat: & qualem sectentur corpora finem Eccĩ.vij.
Cynicus ille / fuit grecis plus diues in oris diogões
Cognitus: & sophie celebris preceptor & auctor: Horati⁹
Non edes magnas: non hic sublimia tecta F

Die alle tydt so vele sorge hadt
Die om [illegible] al to draghe stadt
Hi sorget dat die [illegible]
[illegible] wazren [illegible]

Noli [illegible]
[illegible]

De mutuo accipere

Quesiit: at vacuo speculatus vase: forato &c:
Astrorum motus: curauit secula nusq̄.
Magna quies istunc atq̄ otia blanda manebunt
Qui forti curas abigit de pectore vanas
Haud onus imponit dorso quod ferre recusat.
Iuuenal' Maxima qui temptat: voto qui concipit alta:
Pondus & aggreditur rerum: tolerare laboret
Grandia: quę mordax imponit cura lacertis.
p̄uerbi. Quid iuuat ingentē manibus q̄ vincimus orbem?
xvii. Angorem frustra patimur: curasq̄ molestas?
Sapīe.v Si tandem hanc animam /stygias mittemus in oras?
Mathei Qui curat quid mundus agat: quo cęsar in orbe
xvii. Martem agitet: nunc q̄ tranquilla viuit in hora.
Sap̄.vii. Stultus & is, curans q̄ nec mutare valebit.

Haud facile emergit qui semper mutua sumit
Nam lupus /est mete tempora nulla vorax.
Calcitrat hunc asinus plantis quandoq̄ recuruis
Seraq̄ mortiferi damna doloris agit.

Mutuū accipere

Multiplicata suis manibus qui mutua sumit
Era: hic versuram soluere stultus habet.

Di sick alsodanes nicht enstheret
Und al tydt vil to borghe nemet
Di doet oft wol dat sick nicht temet
Achter sleghe: den suluen oft vaste lemet

Profueritq; parum q metam & tempora tarda:
Soluendi statuat: mox quia tempus abit.
Expoliant vsura vorax & fœnora multos
Censibus: ingratam pauperiemq; creant. ps.lxxi.
Sepe etiam nudos homines facit es alienum ꝓuerbi.
Mutua pauperibus exitiosa nocent: xxviij.
Quid tamen hoc simili: prescripte pagina legis Luce.vi
Aut Satyre excursus: significare velint:
Accipe nam fatuos vitiorum semita trita
Quos trahit: & scelerũ: significare volo:
Assiduo peccant: vetite quoq; mutua sumunt
Legis: & impuro fenora corde fouent:
Peccati cumulũ faciunt: atq; aggere magno
Constituunt molem: ponderibusq; grauant Ecci.vij.
Imponunt humeris tremulis sic grande capistrum & viij:
Pondere sub posito cunctaq; membra tremunt: ecci.xii.
Non vt peccatũ cumules: tibi tempora donat xxiij.q.
Hec deus: emendes sed malefacta petit: iiij. Na-
Vindicat interdum mortales verbere diro: bucho-
Visitat & lento crimina sepe pede: donosor
Adsit in exemplũ Sodomorum tarda ruina: sodoma
Qua cecidit iuuenis: decrepitusq; senex. Genesis
Et solyme prebent nobis exempla vetuste: xviij.
Propter peccatum que cecidere malum: iiij.Re.
Nilicolas itidem plagis subitisq; ruinis xvi.
Ob scelerum molem triuerat ipse deus. tho.xiij.
Et plagis variis recutite semina mentis Michee
Affecit: quamuis gens benedicta foret. iiij.
Mutua qui sumit nequeat que soluere: stultus Exo.iij.
Nam metam positam non lupus ipse votat Iohe.iij.
Sic deus omnipotens tribuit tibi tempora vite. amos ix
Non vt peccatũ: sed bona perfitias. Esaie.ii.
Qui superos passis manibus, votisq; precat: ꝓuerbi.
Nec tamen ex iusto pectore vota fluũt xxii.
Quod petit a superis votũ non percipit illud
Materiam risus deinde aliquando dabit

Manich wunschet vaken in syne F ij noet
Effte van woldaghen ein drunck klein efte groet
Bydet und wunschet yegen goddes both
Krigt vaken dar vmb to schaden und spoth

De inutilibus votis et petitõnib᷒

puerbi: Carpimus hac satyra: optatus quoqꝫ & improba vota:
xviii. Que temere a superis nulla ratione precamur.
ecci.vii. Voto /homo sepe petit: quę non intelligit ipse.
luce xx. Sed que tristia sint discrimina forte datura
Iaco.xxi Adsit in exemplum Midas rex: supplice voto
Qui temere optabat ꝙ quicquid tangeret: aurum
Mida i Esset: & hinc stolide damnosa optatio mentis
rex phr Hinc fuit ad penam. nam panis versus in aurum:
gum. Atqꝫ merum fuerat: sic voti damna luebat:
Ouidi᷒ Auriculas asini fatua vt ceruice referret:
metha. Multi diuitias optant censusqꝫ superbos
xi Et manibus quatiunt: Iouis atqꝫ impellere tentant
Persius Aures: nummorum vt magnum concedat aceruum
pria sa. O male fouentes: funesta pecunia multos
Casus ad miseros & tristia fata retrusit
Lycinus Quid lycini prosunt ędes: quid iugera campi:
Crassus. Quid crassi census: quid Crœsi maxima gaza
Crœsus Non faustum nacti finem: non funera recta.
Iuuenal᷒ Poscit opem neruis quidam /longamqꝫ senectam:
Poscit & in longis opulentus viuere sedis:

Quem tamen assidue crapule / tucetaq; crassa
Debilitant: neruosq; terit lasciua voluptas
In penam multis fuit olim annosa senectus Ad heb.
In qua sollicito sudamus sepe dolore. viii.
Peleus: & nestor viuax: Itacusq; Laertes puerbi.
Questi sunt seram nimium tardamq; senectam xvij.
Accedunt senibus quandoq; incomoda multa Nestor.
Tum trahit ad votum quosdam mundana potestas Horati⁹
Exitium que sepe parit / mœstamq; ruinam. in arte.
Exoptant alij formosos corporis artus: Sapie.v
Atq; anime iccirco perdunt plerumq; salutem Ecci.xi.
Optandum est / vt sit mens sana in corpore sano Iuuenal'
Et bona fama: fides: & morum vita bonorum:
Et sedeat virtus in casto pectore fulgens

Qui studium exercet vanum: sterilemq; palestrā:
Et frustra studii tempora cepta terit
Ad partes satyre veniat / stultasq; cohortes:
Vt videat quid sit perdidicisse nihil

Nunc superest satyre: fatuos vectare studentes
Qui cappas humeris portant / longosq; cucullos

Wer mich der zechten kunst studieret
vnd na der schrift sich nicht regiert
watte vnnutte is he dat ghene leret
Des sin is mer den halff vorkeret

De inutili studio

.i. Vn se trahunt post se capparũ in puluere caudas
..xliiij. Et se scire putant/quod non didicere studendo:
ecci.xxv Dum studiis teneros deberent tradere mores:
In plateis potius ludibria vana sequuntur.
Nil studij fructus curat male sana iuuentus:
Cogitat haud artes magna ratione repertas:
xvi.q.i. Sed potius fatui studio laqueātur inerti:
sic viue. Vnde nihil morum:nihil & virtutis habebũt
At sophia est veterum/magno sudore paranda:
Otia nil possunt prestare ignaua studenti:
Sen.epi Hinc magis admiror:q̄ multi errore ꝓfano
sto.xviii Nil nisi nunc manibus triuialia grãmata voluũt.
Grãmatices Prisce sincera volumina spernit
Cuius Alexander gallus precordia turbat.
.xxxvii. Hic logice nodos soluit sermone rotato:
Et sylogismorum cum garrulitate molesta
di.nõne Currere nũc sortem clamat:nunc stare Platonem
Blacterat:& nescit verbis imponere finem.
Ecci.xxi Ars logice/falso nodos/& retia cauta
Nectit:& explicitum/tenebras deducit in atras.
xvii.d.: Noctes atq; dies ranarum murmura rauca.
legimus Effundunt logice verbosaq; dogmata clamãt.
Talibus illecebris violatur prima iuuentus
Vtile nil querens:nil delectabile gustans.
Hic volat:ad wiennã:tenet hunc Erfordia magna:
ecci.vii. Hũc Basilea fouet.Lyps istum barbara tellus,
Hic mare sulcauit:gentes hic vidit Iberas:
Vidit & hic gallos:& magne menia Rome.
xii.q.ii. Ad patrios tandem redeũt sine laude penates
gl'a epi. Et sine doctrina:cappas ceruice supbas
glo.i.c. Gestãt:ꝓ stulto que respondere studente
tũ ex lit- Possint in cassum tractarunt tempora prima.
teris.de Si deus annueret precibus/nostrisq; petitis:
in.inte. Semper:& ad votum concederet omnia:plures
rest. In lachrymas fluerent mestas:fletusq; molestos:
pue.xiii Stultitieq; sue captarent p̃mia iusta.

Vanam operam impendit: fatuuos stultosqꝫ labores.
Qui solis radios igne iuuari putat
Et face succensa: se credit lampada phoebi
Augere: vt plenum plenius efficiat.
Stultior ille tamen: supi qui facta tonantis
Atqꝫ voluntatem corripit æthereAm:
Hic supat stultos omnes: vesanior hisqꝫ est:
Eumenides quorum pectora surda p̄munt.
Namqꝫ dei nostri tanta est sapientia / virtus /
Iustitia / ingenium / gloria / fama / decus: ad ro.v.
Consilium tantum / maiestas: tāta potestas:
Non egeat nostro vt sceptriger auxilio. esaye.vi.
Prouidens & sapiens a deo est / qui cuncta creauit:
Qui mare: qui terram: stelliferumqꝫ polum:
Vt sua nec minui poterit diuina voluntas
Ne ue hominum augeri / possit ab ore magis
Omnia dispensans moderatur: & omnia noscit
Cordaqꝫ scrutatur: hunc latet atqꝫ nihil.
Omnia disponit sollerter: legeqꝫ certa
Singula constituit: preterijt huncqꝫ nihil.

Qui alios iudicat

Seu deus ergo tonat: niuibus seu spargit harenam
Seu vibret forti fulmina dira manu:
Seu ros æthereum mittit: siue astra serena:
Effundit: nimbos seu deus horrisonos
Sapie. i. Non homini fas est diuina lacescere iura.
Iactare & contra verba maligna deum:
Omnia disposuit sapienter, maximus hic quem
p̄s. ciii. Corripis incassum stulte, p̄terue deum:
Sapie. xi & xii Vindictam queris scelerum: pęnamq; malorum
Cum temere irrumpis: visq; docere deum
ec. xxiii. Murmura non fas est: crepitantia verba: susurros
Aduersus summum pręcipitare deum
numeri xiiii. Israel interiit totiens sic murmure turba:
Iosue. ix Sultorum hoc cecidit pars quoq; magna modo
.i. cori. x

Se iustum quicunq; putat: vitaq; probatum
Iudicat atq; alios homines, censetq; nocentes:
Nec contemplatur semet: capit ille ruinam
Sit licet in casu: cunctos notat ipse cadentes.

Ecci. xi. Stulticie vitio metuenda pericula multi
Mat. vii Incurrunt: mortis exitiumq; graue:

We of syn fromheit holt allein
Ben neimant gud es int gemein
und ordelt ydermann surein
De stot sich vaste an den stein

Quos spes vana trahit vitę: faustecꝫ salutis.
 Prosperitas: que mox fluminis instar abit.
Se putat esse bonum se iustum, secꝫ potentem: ꝓuerbi.
 Magnanimum / & nullum posse subire malum. xxiiii.
Non metuit mortem: quoniam spe ductus inani: & xxvi.
 Floccifacit post se quicquid in orbe manet.
Quicquid delirant alij: mox carpit iniquo. Eccs. x.
 Dente Theonino: nec sua facta videt.
Sed fatuus quiuis spem pectore seruat inerti: Horati⁹
 Qua sperat sese viuere posse diu. in ep̄lis.
Si videt alterius mortem vitęcꝫ ruinam mat. vii.
 Affore: non meminit se prope posse mori. ad ro. ii.
Mox causam fingit: citius cur raptus: aitcꝫ. Ecci. xi.
 Non alias validus / nec bene sanus erat.
Quin tristis: nigro & suffusus sanguine: plenus ecci. 30.
 Et scelere atcꝫ dolis: improbuluscꝫ fuit. viii:
Propterea omnipotens excelsi rector olympi
 Fecerat hunc subita morte perire virum
Post mortem fatuus sceleratus / iudicat illum:
 Forsitan ætherei quem fouet aula poli.
Inter celestes sua qui solatia ciues:
 Nectare & ambrosia fors bene pastus habet. Sapie iii
Iudicat alterius mortem. q̄ui compede strictus
 Est scelerum: & vitiis membra ligata tenet. Ecci. xxi
Hec metuit penam / necꝫ mortis tempora / que mox Ecci. vii
 Obseruans lachesis. stamina fessa secat.
Terminus incertus lœti est. incerta diesq₃. & Seneca.
 Nota. volant tacito tristia fata pede.
Vir bonus & iustus. falso quandoq₃ putatur Apoca.
 Esse malus. noscit pectora sola deus. xviii.
Iudicat alterius vitam quicunq₃ / probatum.
 Sincerum / & iustum condecet esse virum. iii. q. vii.
  Quisquis cupit possidere p̄la benefitia. iudicet.
  Multa solus obtinere possit & offitia
  Plus imponit hic asello quam portare poterit
  Mortem saccorū misello multitudo parturit

Iudicantes alios alios mantu fizre ... Beroaldi

In paucl ... trutati ... ponent

Vele lehne besitteren is girichheit
De dar na is vnd dar na steit
Vp sine esel to vele leith
De esel vallet vnder ... he geith

Post de duo bn fera 3 hec duas uxores

de pben Sunt: quibus est animus benefitia plura tenere.
quia in Et sacrum manibus contaminare bonum
tm̄ & c. Nec satis illa valent vigili curare labore
de m'ta. Susceptum nec onus perficere arte queunt
Qui saccos asino plures imponere tentat:
Ecci.33. Morte fatigatum destruit ille pecus
Et quem sola quidem posset prebenda fouere:
Illius ad vitam que satis vsq3 foret.
Hunc sed amor nummi funesta pecunia: cogit
Absq3 modo & numero congerere vlterius
Qui cupit assiduo benefitia plura tenere
c. auari= Copia nec rerum quem satiare potest:
cie de p̄= Vsq3 adeo cecatus erit: pressusq3 tenebris:
ben. Nesciat vt curas cōnumerare suas:
Hunc nocturna quies nunq3 solabitur vlla:
xlvii. di. Semper hiat: nullo limite vita iacet.
sicut. Saccum hic circumfert in quo non fundus habetur:
Sed ieiunia fames: atq3 cupido vorax
At magis indignū est asini / indocti / imq3 periti
Q2 magis hec faciunt: cuncta tenere volunt:

Ecclesieqꝫ bonis nulla virtute fruuntur
Atqꝫ deum vana relligione colunt:
Hec bona pauperibus largiri cœlica debent: xv q.i.
Vsibus at prauis sic cumulata ruunt. c.vltimo
Dicite pontifices quid vos benefitia multa xxiii.q.
Confertis stultis: qui ratione carent viii con
An quia iumentisqꝫ asinis imponere phas est uenior.
Cunctorum vt saccus atqꝫ onera vsqꝫ ferant
Quin etiam in peius: contenti munere nullo.
Conducunt census: mutua lucra locant:
Hos nec apud satis est Hiesy cum symone tutus
Mangones licitant: vendita rursus emunt act.viii.
Plures quisqꝫ igitur prebendas possidet: ille i.q.i.pe
Extremam expectet cum Ioue tartareo tr⁹ &.c.
Qui cantum corui, cras cras imitatur: & vsqꝫ q studet
Cras canit: haud animo fata caduca notans: iiij Re.v
Semper aget fatuū: nam confidentia stulta hec
Dicitur: illusit spes ea sepe suos.

Cui deus omnipotens de celo num[illegible]na m[illegible]it

De moeth vorswunden liche dem raue
Dede sprickt cras cras alzo ein raue
Bruket und dusse tydt : de is goddes gaue
De blifft ein narre wente to dem graue

Deeo qui exceptioens querit

Illius & mentem lustrat: quo certius inde
Omne nefas purget: vitę & delicta pacte/
Emendet: scelerumq; graues eliminet actus:
Sit licet hic positus vitiorum in flumine magno:
Sentiat & molem: qua mens agitatur iniquam:
Et spatium vite quo recte viuere possit
Groccitat attamen hic corui de more canendo
Cras cras: in melius vitam mutabimus: aut cras.
Hinc stolidum/insanum/& stultum dicimus omnem.
Ecci.v. Qui se victurum cras asserit: atq; fatetur:
Cum tamen in foribus mors assidet omnibus horis.
Sera nimis vita est que fertur crastina: qui scis
pUerbi. An te fata sinant tam longo viuere cursu?
xxvii. Cras minus aptus eris: hodie bene viuere debes:
Ouidi⁹. Et purgare caput: quod cum sudore grauatum
Pondera peccati gestat: curasq; minaces
Esa.lvi. Ad mala veloci volitamus cum pede semper:
Atq; hodie facimus ea: nec differre putamus
Longius: adq; nefas presens nos mancipas hora
Et festinamus semper ceruice parata/
Iaco.iiij. Illa tamen nobis possunt que ferre salutem:
Spernimus: insanos sic nos dementia turbat
Si forte immineat scelerum confessio nobis:
Diffugimus: rauci repetentes murmura corui
Et duo cras: aut plus/fatuo ructamus ab ore:
Implacata tamen: si mors irrepserit: vt te
Ecci.x. Auferat. atq; animam sub tartara nigra remittat
math.vi Tunc velles fecisse bonum: potuisse nequibis:
luce.xij. Tunc tua sera nimis vox & querimonia: cras cras.
Stulte quid exigui te temporis oro voluptas
Esa.xxii Detinet: illa ruunt: & fluminis instar abibunt.
:i.corin. Incipe celestes hodie perquirere sedes:
xv. Crastina precipitet ne te cunctatio vana.
pUer:iii Custodit pulices fatuus sub sole calenti
In puteum vndantem & flumine/portat aquā
Qui gerit vxoris curam: metuitq; pudoris
Que sibi ni custos fuerit: custodia vana est.

De wasthet den wigel alder wegen
De syne frouwen wachtet in allen weghen
Dat water in den borne wil dreghen
De hadd sprinchen waret he vol den regen

Stultior, atq; magis furioſo inſanus Horeſte eſt: Iuuenal'
Spiritus & vexat hunc male zelotipus: vi.ſaty.
Qui gerit vxoris curam: & cuſtodiam inanem Ecci.vij.
Noctes atq; dies: ſollicituſq; tremit: Nu.v.
Angorem fruſtra toleras: fruſtraq; labores ecci.xix.
Suſcipis: incaſſum te tua cura necat
Pone ſeras: cohibe greſſus mulieris: & omnes Iuuenal'
Saltus: & vigil hic latret vbiq; canis: pue.xxx
Cōſeret & fortis prēcluſas peſſulus ędes:
Cuſtodes habeat & domus vſq; ſuos:
Quis tamen interea ſemper cuſtodiet ipſos
Cuſtodes: vxor ſi volet eſſe procax:
~~Fœmina producit quam non natura pudicam:~~
~~Raro fit, vt ſeruet vincula caſta thori.~~ ecci.xxv
Fœmina ſed quę vult tenerum ſeruare pudorem: puer.xii
Et thalami pignus coniugijq; fidem:
Vincirę debet nulla compagine ferri:
Nec ſtructura grauis hoſtia caſta premat. Danae.
Non turris, Danaes potuit ſeruare pudorem: Oudi'
Amiſit ſtupro dona pudicitię. iiij.met.

De adulterio

Iupiter auricomum flagrans conuersus in imbrem:
Virginis in gremium fluxit: adulter erat.
Penelope. Libera Penelope fuerat p tempora multa,
Absenti retinens membra pudica viro.
homer. Circa illam quamuis volitaret turba procorum:
ĩ odissea Infracto mansit hec tamen vsq thoro.
ouidius In vetitum plerumq nefas custodia pellit
i epl̃is. Vxores: vetiti damna pudoris olent.
heroi. Fœmina iucundos mores vitamq probatam
ec.xxvi. Induat: vt famam comparet inde sibi.
Seneca. Et cetus hominum fugiat: vetulasq ꝓcaces.
ĩ de cla. Et fugiat vafri murmura blanda proci:
Si non legisset Helene rescripta dolosq
Idei Paridis: non male rapta foret.

Est fatuus qui scit vigilanti stertere naso:
Et faciem digitis contegere vsq suis.
Vxoremq suam subigi permittit: & audit
Illecebras: ridet subdola catta iocos.

xxxii.q. Res miseranda quidem & censura digna Cathonis.
ii. [illegible]

De dorch sine fingher seen kan
vnd leth syn wiff einem andern man
De drifft der narren kappen mede an
De katte lachet de de sy muess sint gaen

[illegible]

Nullus adulterij legem / aut pia iura veretur: sap. xiiij
Iulia lex dormit: pœna vetusta silet. Ad ro. ii
Non mulier nec vir sacrati fœdera fulcri Hiere.
Conseruare solent: mechus vbiqꝫ iacet: xxix.
Multis digna quidem res & laudanda videtur
Alterius lectum concutere / atqꝫ thorum Iuuenal'
Nec pudor vllus adest: nemo ensem / aut saxa veretur vi. satira
Iudicium parcit: pena remissa iacet. Leui. xx
Heu vetus in mechos tua lex tua Iulia dormit deu. xxij
Cesar: ab Elisiis fontibus oro veni. ff. ad. l.
Turpius idqꝫ magis: sunt qui spectare lacunar iul.
Docti: vt per thalamum cautus adulter eat de adul.
Apponunt dygitos oculis vigilantibus: atqꝫ Iuuenal'
Permittunt subigi pignora chara thori.
Vxoris ne scelus audes spectare pudendum:
Cognita nec culpas probra: marite taces: C. quē ad
Expulit a regno fratrem Pelopeius Atreus: modum
Fedasset proprii q̄ sibi iura thori de iu. iu.
Atqꝫ duos natos mactauit funere mesto: puerbi.
Quo luerent mechi crimina fœda patris. xviii.
Ingens clamor erat quando Lucretia passa est Atreus
Stuprum: a lasciuo contaminata viro. Seneca ī
Collatinus enim coniunx rumore leuato thy. ff. de
Tarpeia regem pellit ab vrbe malum. adul. l.
Clodius in cunctis dominatur gentibus: eheu: stupor.
Clodius impune tractat adulterium.
Heu mala dira parit putide mechatio mentis:
Prosiliunt ire / mortis & exitium:
O vos mortales concordi viuite nexu: C. de a-
Fœdera quid thalami sic violare iuuat: dul. grac
Sit veneranda fides vxoris: sitqꝫ mariti: cus.
Mutua sint semper gaudia: paxqꝫ frequens.
puer. vi.

Est qui contendit se prudentem vsqꝫ putari
Cum sapiat penitus nil (mihi crede) boni
Non discit mores: no est virtutis amator:
Sed manet infœlix anser / vt ante fuit

Semper fatuus

ꝑuer.xv Qui bona multa videt: preclas perlegit artes
&xxvi. Audit & egregium quicquid in orbe fiet.
Virtutis monumenta sacrę: moresq́ꝫ politos
Conspicit: & studij flumina amena videt
Seneca. Gymnasium: ludos celebres: spectacula mundi
pegrina Lustrat: & arrectus per loca multa volat.
tio nō fa Nil tamen addiscit: neqꝫ enim hec monumenta vetusta.
cit medi Prosunt: vt melior fiat & vtilior
cum.& Quicquid habet rerum alterius collecta supellex
nulla ars Aedibus id semper gliscit adesse suis.
discit lo= Hoc desiderio stultissima vota notantur:
co. Res semper fatuis ex nouitate placent:
Ad gentes currunt varias populosq́ꝫ peragrant
ec.xxix. Ignotos: lustrant quicquid in orbe iacet
Ne quid in externis maneat regionibus vsqꝫ
ꝑue.xvi Intactum: peregre stultus vbiqꝫ volat.
Luce xv Ad pataui muros: ad celsę menia Romę:
Ad Solymas currunt: Assyriosq́ꝫ lares:
Curritur ad Lybien: penetrant Memphitica regna
Pyramides lustrant. Attica regna vident.

Attamen apportant sapientis premia nulla:
Non specimen morum: non deus ingenij:
Cœlum non animũ mutant qui transmare currunt. Horati⁹ in epist.
Stulti discedunt: mox fatui redeunt.
Possumus hos mores inter cenacula nostra
Discere; si imprudens vis fore: siste pedem:
In patrijs laribus tam stultas carpimus artes.
Non aliena opus est perquirere inde loca.
Quin animo ex culto diuinum imitare Platonem: Plato de q̃ hiero. ĩ plogo biblię.
Vt saperet doctos quęsiit ille viros:
Nec sine doctrina Graias concessit ad oras
Quo tandem ingenuas concumularet opes:
Quisquis ab ęde sua patria / volat improbus anser: Ad heb. xiii.
Ille domum rediens / anser vt ante / manet.

Assiduis flagris tardum qui pungit asellum:
Sepius ad longas corruit auriculas.
Ira breuis furor est: nil indignatio prodest.
Sincere mentis est inimica minax

Hic fatuus semper pigrum conscendit asellum: G iij señ. de i.

Oc stedes den esel stot myt sporen
Oc rucket omme baken. wente op de porte
Szyn rident is feil: vnd naken vorlore
Gastigen komen: steit wol to ennem doren

Sene.de Turbida quem motu concitat ira graui.
ira. Vale Latrat & exclamat circum se more canino:
ri.li.iiii. Nec verbum placidum toruus ab ore vomit.
pue.xxij Rancidulo semper ructatur in ore canina
iacobi.i. Littera: nec motus mitigat ille suos.
Ec.xxx. Gaudet & a populo metui sua facta: furoris
Persius. Plena mali: mentis conscius ille nihil.
puer.xx Dicitur a cunctis / furiosum cernite stultum
puerbi. Et sibi de fatuo hoc quilibet abstineat.
xxvii. Nam putat ille quidem stultos non antea visos
Auriculas asini solus habere cupit.

Persius. Ira necat sensus: premit indignatio mentem:
Eccs.xi. Precipitem inuertit illa: vel illa virum
archytas Archytas sophie idcirco spectabilis auctor:
Ille Tarentina natus in vrbe procul:
Peccanti seruo: turbatus mente pepercit:
Atque ire stimulos sic moderatus erat.
Plato. Sic Plato: sic alii motus sedare solebant:
Sortes. Socratici & plures doctiloquique viri.
pue.xxx Nempe furor ratione caret: precordia frangit:
Ecci.xix Debilitat sensus / ira seuera nimis:
xi.q.iii. Hos contra motus / certa innitamur habena:
ira.v.q. Et frenum: atque suum sentiat ira modum.
ii.relatū Non sapientis erit tristari: aut corde dolere:
& c.ser= Passio / prudentis pectora / nulla premit:
uetur. Est sapiens semper: tranquillus mente quieta:
pu.xxii Ira trahit fatuos insipidosque viros.
& xvii. Tempore cuncta quidem sapiens moderatur in omni.
Addit & in cunctis rebus vbique modum:
Io.xxvi. Sed fatuus nullo penitus moderamine ductus:
puer.xii Stulticiam effundit semper vbique suam:
ecci.vii. Ergo precipites asinum conscendite stulti
Quo celeres fatuos bestia tarda vehat.

Quem rota fortune cupida spe continet / atque
Voluit in excelso sors sibi fausta gradu
Ille etiam metuat lapsus quandoque nocentes.
Perpetuo nescit sors residere loco.

we dar socht der iungen fogel nicht
op hogen bomen in der lucht
der warheit vaken entygegen hölt
de vallet [illegible] den [illegible] frücht

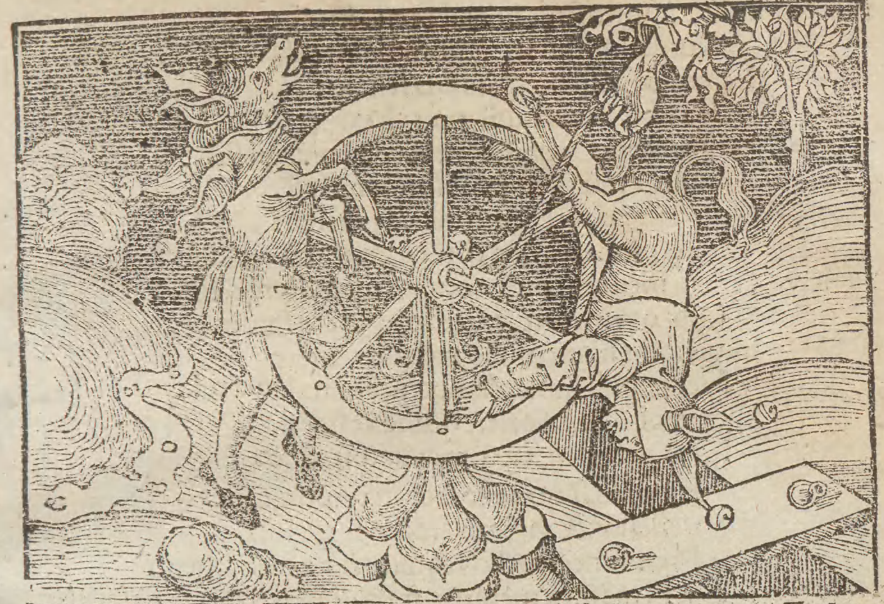

Complures fatuos / latum fortuna per orbem Ecci.x.
Efficit instabili voluit eosq; rota. i.machi.
Fortunam multi sitibundo pectore versant: ii.
Et loca continuo scandere celsa petunt. pu.xiiij.
Inquiruntq; gradum: qui sit sibi viribus impar: Claudia
Nec lapsum fati pectora stulta vident. n9.de pe
Nil adeo excelsum est / q̄ non trepidare ruinam di.iii.q'd
Debeat: ad mortem cuncta creata ruunt ergo in
Omnia que terris nunc sunt innata / senescunt: gl'.
Labitur & quicquid terra beata dedit. pu.xvii.
Quis fuit in tanta mortalis sorte locatus? Horati9
Crastina ꝓmittat tempora vt ille sibi? Seneca.
Aut se victurū fortuna semper eadem in.h.fu:
Spondeat? instabili voluitur illa gradu.
Nam lachesis duri semper prenūtia fati, Martial'
Non tibi ꝓmittit ducere filia diu.
Atropos haud nostris mulcet turbida votis
Vt nobis longos prestet in orbe dies.
[illegible]
[illegible]

De egrotante inobediente

Iuli9 ces. Iulius immenso dominator cesar in orbe
Dum nimium sortis numina blanda colit
In medio sensit mortalia fata senatu:
Hunc fortuna nihil iuuit ab exitio:
Tulli9 i of. Semper habet trepidos inuisa potentia gressus.
Inuisus multis imperiosus homo est.
Ecci. xx. Delitias raras prębet metuenda potestas:
In ceruice sua tristia damna gerit
Sapie. v. Quem metuunt multi: multos metuisse necesse e:
Odit quem metuit/perdere, plebsq; studet.
ecci. xxi. Imperiosus homo nullo palpatur amore
Nec populi hunc plausus: nec bona fama colit
Ergo mobilibus non sic confidite sceptris:
Nam rota vertetur cum deus ipse volet.

Egrotus si quis morbos in corpore tristes
Sentit: & vrgetur anxietate graui:
Prestita nec medici sequitur documenta periti
Si cadit: ex merito damna doloris habet.

Qui iacet in mœsto ægrotans angore: perito

We dar nicht volget des arsten radt
In synen kranckheit so vnd spardt
Wan em ein arster den enstaedt
So hebbe he den schaden: wo et gaedt

Hec medico patet: consiliumq; fugit.
Nec tenet impositam seruata lege dietam
Conualidus fieri qua mediante queat: Iuuenal.
Pro vino nunc gustat aquam: nunc cetera sumit Persius.
Pocula: consultrix que medicina vetat.
Querit & assidue rigido contraria morbo Ecclesia.
Esculenta: sibi temperat atq; nihil: xxxvii.
Donec ad tumulum pheretro portatur operto:
In cinerem rediens ceu fuit ante cinis.
Qui cito sanari a morbo conaris amaro:
Principiis obsta: deteriora caue c.xviii
Scintilla in flammas crescit quandoq; molestas ouidius
Riuus & exiguus flumina magna facit de reme
Principium morbi modicum: capit incrementum di.amo.
Paulatim: salubris in medicina vetet
Qui validus cupit esse cito, sua vulnera plane Ecci.31.
Demonstret medico, pellat vt inde luem: Boetius
Non sine luctifero sanari membra dolore de cons.
Possunt: ne renuas ferre doloris onus. philo.
Nil quoq; mentiri medico debemus in ipso
Morbo: non medici: sed tua vita perit.
Quiq; sacerdoti referens peccata peracta.
Mentitur: vitam decipit ille suam.
Qui medicum querit, sua nec documenta reseruat
Expers consilij est: & ratione caret.
Consilium vetule potius sectamur & herbas
Quas in thessalico littore saga coquit.
Infami digito frontem hec & pectora lustrat:
Istius interitum falsa medela parit.
Qui vetulis credit malesanis: credit anili .i.thim.
Consilio: loethi fata seuera subit. iiii.
Moralem sensum nostro si carmine sumes:
In vitiis egrum te mora nulla premet.

Quisquis forte palam mentis concepta reuelat:
Ante oculos volucrum retia tensa locat:
Admonet hic omnes: cautelam prebet apertam:
Quo facile a laqueo quisq; cauere queat H

De alle syne sake openbar uthseit
spannet syn garn: dar ein yslick geit
kan nicht vorswyghen heimlicheit
dem schuet wol: wo dat one oft geschicht

De nimiũ aꝑtis consultatõib᷒

Eso. in a Quisquis aues forsan contendit carpere plures:
po. Retiaq; ante illas tendit aperta nimis:
ꝓuer. i. Nec funes / pedicas / laqueosq; plagasq; recondit:
ouidius Is facit vt sua mox retia vitet auis.
de reme: Qui semper manibus: duris verbisq; minatur
amo. Publicitus: nullum verberat ille canem.
gl. in de Intentum mentis qui verbis pandit apertis:
pastoral Consilium retegens omnibus atq; palam:
de re iu. De tali stulto poterit sibi quisq; cauere:
ꝓuer. x. Creditur hic toto corpore posse nihil.
ꝓuerbi. At puto prudentem & sapere hunc: secreta reuelat
xviii. Qui nulli: intentum comprimit vsq; suum
& xxvi. Solus agit mentis sincere arcana: nec vlli
Pandere vult animo si qua agitare velit.
Precipue in rebus: que spectant forte salutem
Corporis: aut regni: grande aliquod vel opus
Horatiꝰ Falluntur plures a delatoribus ipsis:
in ep̄lis Consilium domini qui sibi scire volunt.
Illecebris palpant: vt sic arcana rescis cant.
Qui noua scire cupit: dicere / & illa volet.

Est sapiens certe: mentis qui condere votum:
Consiliumq; potest: nilq; referre palam: puer.xi.
Quatuor esse solent res: quę se tempore nullo
Occultare queunt. nec tacita esse volunt. ecci. vii.
Consilium satui: structa vrbs in vertice montis: math. v.
Actus amatoris: stramen quod calceus vrget. ouidius.
Occultam seruare potest rem pauper / inopsq; Iuuenal.
Diuitis ast semper longius acta volant.
Et mala fama palam concrescit vbiq; volando: Virgil.
Et domus interdum damna pudoris habet. iiij.enę.
Tu caueas: sapiens si fors cupis esse / catusq;
Ne pandas animum / consilium / ve tuum Seneca.
Nec seruis famulisq; tuis confidito in illis: Catho.
Sed tacitus mentis condito facta tuę
Stultorum lapsum miserum / subitamq; ruinam
Qui videt: astutus nec sibi deinde cauet.
Est stultus: cęco nec recto tramite pergens:
Et fatui barbam mulcet vbiq; manu.

Cernimus assiduos casus / lapsusq; frequentes. puer.iiij

De einen andern siet fallen hart
vnd he sich seluen nicht bewart
Wen he der narren weth ock faret
Des dorheit werth kort openbareth

De nimiũ aptis cōsultatōnib'

Stultorum: & risus cernimus inde graues
Ridentur passim fatui: luduntur in omni
Tempore: nil sapiunt: nil quoq; scire volunt.
ecci.xxv Sunt & contempti multum a prudentibus ipsis
Qui cappam in fatuis frontibus vsq; gerunt.
Accusat stultum stultus: conuitia iactant
Eccle.x. Impia: sed gressus stringit vterq; pares.
iere.vi. Errat & assidue nec vult curare ruinas
& viij. Complures fatui qua cecidere prius
Ecclesi.i Nil exempla trahunt stultos / lapsusq; molesti:
Semper ad interitum: quid bone stulte ruis?
Admoneant saltem fatuos exempla malorum:
Discant alterius viuere rite malo.
math.xv Luce.vi Exprobrat cęcum cęcus / visuq; carentem
Attamen in foueam sępius ambo cadunt.
Esopus. Incusat cancrum cancer retrorsum abeuntem:
in apo. Ibat directam nec tamen ipse viam.
Ecci.iii. Qui matris non vult documenta sequi / ille nouercę
et xli. Imperium toleret: obsequiumq; graue.
Qui patris nunq; sequitur precepta salutis:
Difficilem ingreditur sępius ille viam.
Phæton Si Phæton quondam consulta salubria patris
Tullius Audisset: currus non petiisset iners
3.off. Non Iouis æthereum sensisset fulmen & ignes:
ouidius Nec lacerum corpus volueret Eridanus.
2.m. Icarus ingenui patris non iussa sequutus
icarus. Altius euolitans: nomina fecit aquis.
Oui.viij Hi duo in imberbi tristes cecidere iuuenta
Metha. Nam voluit neuter iussa paterna sequi.
puer.xv Corruere insanum fatuum qui cernit. & audit
& xxiii. Exemplum capiat: effugiatq; malum:
Esopus Cauta fuit vulpes nolens intrare cauernam:
hor.i ep. Viderat vt nullam vafra redire feram

Non campana sonat que malleolo atq; bacillo est:
Expers: sit vulpis insita causa licet.
Iccirco stultum est omnes curare loquelas.
Cum surda possis effugere aure sonum

Wen de klocke van ledder is
Und de klepel ein vossteert is
Des klangk nicht verne gehoret is
Myt mele alle munde stoppen: dat is unwis

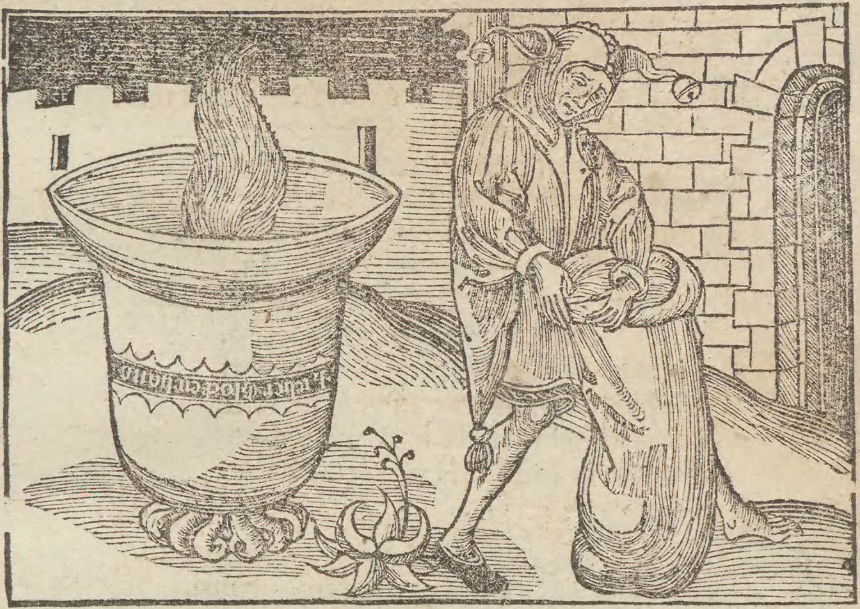

Quisquis in hoc mundo tranquilla viuere mente ps.cviij:
Gliscit: & in requie ducere secla bona. puerbi.
Non curet voces populi: famamq; malignam: xxiiii.
Nec curet lingue sibila rauca male Sap.ii.
Qui cupit in mundo sese exaltare superbo: ad phili.
Et stabilis magnum scandere rite gradum. ii.
Est opus vt curas toleret quandoq; molestas: pu.xiiii
Multa oculis videat non bene grata suis & xviii.
At sunt qui firmo tentoria rure locarunt: Ad heb:
Mundum spernentes: orbis & illecebras. xi.
Nil modo securum: nil tutum: nilq; videmus
Tranquillu3 in mundo: nulla & vbiq; fides:
Multi vrbes & opes / populos / cetusq; prophanos.
Fugerunt: tutus vt foret inde status.
Qui statuit iustam semper traducere vitam Iohã:xv
Et mores sanctos & benefacta sequi: Sap.xi.
Non curet quid mundus agat: tacita sue q̃relas:
Attendat: iustis nil mala lingua nocet.
Si vates satyri quondam: sanctiq; prophete Satyri.
Pensassent hominum murmura loethifera pphete.

De ſubſannatoribus

Nec monumenta bone monſtraſſent vera ſalutis
p̄s.lii. Hic famam: hic meritum perderet atqꝫ decus.
Nullus in orbe quidem viuit tam ſanctus: vt omni.
Sap̄.vi. Nunc fatuo placeat: qui probitate caret.
ecci.viii Qui cunctis poſſet recte ſeruire: beatus
Eccī. Is foret: & ſeruus nobilitate bonus.
xxxvii. Noctes atqꝫ dies opus eſt confringere ſomnos:
Qui cunctis iamiam rite placere volet.
Quis farre/aut dygitis ſtultourū claudere rictus
Iam poterit: loquimur: pęnitet inde cito.
i.cor.iii. Nil aliud mundus didicit: niſi fana profari
Eccle.ii. Verba. quibus iuſtos contaminare ſolet.
pue.xv. Nil ſapiens curet vani ludibria mundi.
Eccs.vii Attendatqꝫ nihil quod vagat turba ferat.

Stulti qui lapides iactant: & ſaxa retorquent.
Hos fugiat/ſapiens qui volet eſſe/procul.
Nam trahit a vitio fatuos correctio nulla.
Nil diſcunt moris: nil probitatis habent.

O fatui excordes noſtram ad properate paleſtram.
Incipiam verum iamqꝫ docere bonum.

Der narren mit wol [illegible] to ont leren
De myt steinen werpen gerne
bespotten menschen [illegible]
Und welt nein straff noch wyshait leren

Vos sacre legis: patrum & documenta docebo ecci.xxii
Que monstrant verum prosperitatis iter pu.xxiii
Atq; viam pandunt/prudentum calle politam. Sapie. x
Quare agite & pedibus currite queso citis:
Discite quid virtus: quid sit prudentia rerum
Et fatui tandem desinite esse meri.
Virtutes ornant homines: prudentia vestit puer.vi.
Munditiis: sapiunt pectora stulta nihil baruth 3
Sed modo risores fatuos: sannasq; proteruas Ad ti.ii.
Corrigimus: strigili hos scalpere nempe iuuat. Sapie.vi
Sũt fatui qui nunc rident documenta sophie: ecci.xvi.
In bonos cunctos probra pudenda vomunt.
Aduertuntq; nihil: bona si quando docentur: Iob. xii.
Quin cuncta irrident mox documenta palam. pu. xiiij
Increpat hinc stultum qui verbis: aut corrigit ore
Inpingit sannam sepe met inde sibi.
Corrige prudentem: qui tempore discit in omni: puer. ix
Festinatq; oris verba tenere tui. Ecci.xix
Sic cadit in iustos homines correctio iusta:
Preceptum accipiunt/cum pietate/bonum.
Iniustus preceptores diffamat: & odit.
Sepe repercussus in sua tela ruens.
Crede mihi sannis qui alios: risusq; lacescunt. pu.xxv.
Nasuto: tandem premia digna ferent.
Loripedem rectus derideat ethiopem albus: pue.xix
Est sine qui vitijs rideat ille malos.
Stulte Nabel lueres sannas/toruosq; cachynnos. Iuuenal
Ni regem iratum flecteret Abigayl.. iii.q.vii.
Quid pueros memorem qui vati illudere sancto qui sine
Dum certant: vrsis mordicus intereunt. Nabal.
A grege stultorum caueat sibi quisq; maligno: i.re.xxv
Qui saxis iustos/innocuosq; petunt. iiii.re.ij

Q; male delitias dumtaxat temporis huius
Cogito: nec celeres pensito abire dies
Et regni eterni q gaudia sperno beata:
Causa est: me genuit Symea stulta/parens:

De drecht der narren kappen recht
Dede stultheit gemeynlik werlt
Und nympt dar vor tytlike lust
Dat slimme vor datt beste ulch kust

Contemptus eternorū gaudiorꝫ

Ecī.xiiii Ocurrit fatue rursus mihi turba cohortis
Que requiem satyre non sinit esse mee.
p̄s.lxi. Stultus enim certe est: animo iactare superbo
Qui solet: & nimium verba pudenda loqui:
Sap̄ iiij. Ecce ait o superum, nitidi quoq; rector olympi
Ad ro.ij Nil opto sedis regna beata tue.
amos v. Id saltem liceat: multis mihi viuere lustris:
Eccs.ii. Orbis & extremum cernere posse diem.
i.Iohā.ij At non laudato, recte virtutis, amore
Tam longas æui poscit habere vices:
Sed magis exoptat: queat vt conuiuere late:
Cum sociis paribus: delitijsq; frui:
Luce.vi Nec timet inferni fumantia tartara ditis:
Non acheronteos post sua fata lacus:
pu.xiiij O fatue insignis: nil vani gaudia mundi,
Mellis habent: illis copia fellis inest.
ullius Quid rogo delitias: tanti quid gaudia vana
cne. Stulte facis: pereunt que cito: more niuis?
Iob. Gaudia (crede mihi) terrarum: felle replentur
xviij. Nec manet in cunctis perpetuata quies.

Quo fit, vt infamis, lasciua & spurca voluptas ꝓue.xix
Quem trahit: & fastus orbis & illecebra:
Hic fatuus: mundi curas gustabit acerbas:
Et mortis rapidum sentiet esse diem.
Transibit mundus: transibunt gaudia mundi: iob.vi.
Transibit pariter quicquid in orbe viret Ecci.iiii
Cernimus & tales hominum sine fine ruinas: sap̄.ij. et
Cernimus occasus: cernimus exitia: v.
Rectorem celi tandem spectabimus omnes: iacobi.i.
Hic ad leticias: alter ad intetitum: Luce.xij
Se cupit a summo qui segregare tonante. Apoca.
Lęticie, & longos optat habere dies. xiiij.&
Cimmeriis tenebris est obcecatior ille xx.
Pro mundi linquens cęlica regna luto. Mathei xxv.

Accipitrem gestans per religiosa deorum
Templa: & quem sequitur sedula turba canū:
Deuotos homines, & debita vota moratur
Et cuculum manibus palpat vbiqꝫ suis.

Sunt quos latratu, strepitu, clamore, susurris

Dede vogel vnd hunt in de kerken voret
Dar manich gut mynsche goddes denst horet
Predekie: misse vnd lesent vorstoret
Manck de grosten narren de sulffste horet

De imu. — Non pudeat & sacras contaminare domos
eccles. c. — Dum canit officium: dum debita sacra sacerdos:
decet li. — Tractat: & extendit vota precesq; deo
vi. l. de= — Dum fluit ad populum diuine contio legis:
nuntia= — Ecclesieq; pium pangitur officium:
mus. C. — Ingreditur fatuus quem rostris calceus vrget.
de his q — Stat simul in manibus nisus / & accipiter:
ad eccl'i. — Siue velis cuculus. magno clangore vagatur
confu. — Per sanctas edes / sacrificosq; focos.
Latrantesq; canes / vlulatu & cuncta replentes
Ductitat: in strepitu turba benigna silet.
Iam clangunt nole: resonat latratus ad auras:
Nunc pedibus pulsant: nunc manibusq; strepent.
Nulla quies penes hos / fastu pompaq; furentes:
Ioh. xii. — Non propter cristum. Lazarus hosce artat eos.
Tractantur cause: rerum commertia: questus:
Contractus omnes: officiumq; fori.
Conspicit hic oculis matronas: ille puellas:
Hic aliud tractat quod probitate caret.
in autē. — Quidam etiam strepitus sua per calopodia stulti
vt lic. ma — Concrepitant turpes. impediuntq; bonum.
et auie i — Stultitiam quid enim querimur? solitosq; furores?
fi. col. — Quos semel insipiens condere nemo cupit:
viij. — Cum tamen exemplum cristus deus ipseq; reliquit.
Iohan. ij — Nullus vt in templum turpia facta ferat
ecci. xxi. — Sed precibus suplex / deuoto & pectore: patrem
ichel'. ij. — Aeternum oraret: cœlicolumq; choros.
ps. i. — Expulit & ferulis tractantes fœnera mercis:
marci. xi — Nam locus in templo sit sacer vsq; deo
luce xix. — Qui si de templis homines pulsare prophanos
bernhar — Nunc volet: atq; ædes euacuare malis.
dus. — Pauci quandoquidem sacrata in gente manerent.
Thura decent superos: verba prophana nihil.

Qui cadit in flammas & dira pericula querit
sponte sua / in puteum prosilit atq; libens:
Exitium merito patitur: si mergitur vndis.
Vritur aut flammis: dignus enim interitu.

Dem in dat fur sin mot wille brenget
adder nicht synen nachafftigen sin betrowinget
vnd he nicht wil sten in den born springet
dem schude so recht: efft he vordrunket

Est fatuus qui sepe deum superosq̃ precatur
Et suplex manibus cum pedibusq̃ rogat:
Se putat & proferre preces ex corde benignas:
Clamando assidue: me deus alme iuua:
Vt mea stulticiā solitam modo pectora linquant:
Et sapere incipiant: Iupiter alme iuua.
Attamen hic cappam stultorum semper anhelans
Induit: ingratas nam putat esse preces:
Q̃ non mox voti compos: deus insuper illum
Audierit: quia non cuncta petita dedit
At fatuus plerumq̃ rogat/superosq̃ precatur.
Et nescit stulto quid sibi corde roget.
In puteum qui sponte cadit: tentatq̃ periclum:
Seq̃ in fonte tamen mergier vsq̃ timet:
Si clamat/vocesq̃ graues emittit in vndis.
Clamatio ciues iam date presidium:
Nullus erit: restes/aut apportare rudentes
Qui velit: hic merita morte/luitq̃ cadit.
Stulticia Empedocles simili cecatus: & excors:
Corporis exitium sponte/necemq̃ tulit.

Eccs. iii.
Mathei vii.
Luce vi.
Iuuenal.
Persius.
Mathei. xx.
Mar. ix.
Ad Ro. viii.
Horati.
Empedocles.

Aetneos quoniam preceps collapsus in ignes;
Stulticie vt faceret morte sua indicium.
Quisquis eum ardenti fatuum extraxisset ab etna
Hic vitam inuito / stultior ipse daret.
Nempe adeo cecatus erat: rationis & expers:
Tentasset rursus impia fata quidem

puerbi. xxviii. ecci. 3. et xxxv. Esaie. i.

Sic facit ille: deum rogitans noctesq; diesq;
Debeat in celum vt se trahere vsq; deus:
Detq; sibi semper viuatia munera: detq;
Fortunam validam: det bona magna sibi.
Qui rogat & nescit supremum rite precari,
Rectorem: ventos sufflat in ore leues.
Quem tenet intutus status: & damnosa voluptas
Si ruit: ex merito iusta pericla ferat.

Multi stulticie currum / rhedamq; / bigasq;
Viuentes vitijs criminibusq; trahunt
Cumq; sua reputant tales nece abire labores.
Quadriiugas retrahent post sua fata rotas.

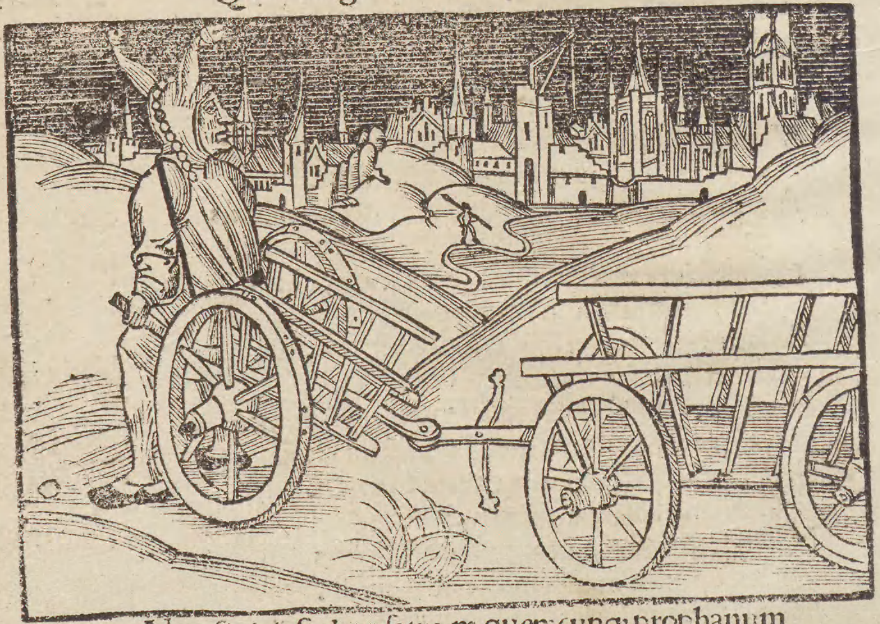

Non sinit ipse deus fatuum quemcunq; prophanum

Vlu sint de haluen narren gevaren
In schepen wagen sleden und karen
Vlu moten sik ok de anderen waren
De volgen un na ein deel tho paren

Scire super terram que nam miracula fecit:
Quotidieq3 facit: quapropter pars perit ingens ꝓuer.v.
Stultorum: moritur terreno in corpore semper. Eccs.ij.
Qui moritur vitiis hac in tellure malignis: Ecci.ii.
Cogitur extremos alibi tolerare dolores.
Nosse deum qui non vult hic/& discere leges
Quas pater omnipotens tribuit mortalibus ęgris
Quasq3 super cunctos statuit: iussitq3 teneri Ecci.xij.
In terra: cunctisq3 dedit/bene viuere/normam: & xl.
In mundo quemcunq3 trahit malesana voluptas: Tre.iiii.
Iniusteq3 sue consumit tempora vite:
Is trahit hic currus/molem/curasq3 molestas:
Cogitur æternas post mortem soluere pœnas:
Perpetuo & tractu cogetur plaustra mouere. sap̄.xix.
Ne modo stulte viam quęras quę ducit ad orcum
Et phlegetonteos fluctus/cecasq3 tenebras: virgi. vi
Hec via plana quidem est/pedibus calcata frequenter. en.
Est aditu facilis: multum penetrabilis: atq3 Seneca.
Innumeros fatuis calles hęc semita monstrat: Mat.vij.
Plana quidem & trita est (fatuos quia facta per omnes) ꝓuer.ij.
Hec habet assiduos motus/gressusq3 frequentes. & iiij.
Noctes atq3 dies patet hęc. nullumq3 refutat: Virgili⁹
Qui cupit ad fatuos cursim properare furentes. ec.xxxij.
Fœlicitatis iter quod cęlum tendit in altum: luce.xiij.
Et quod prudentes recipit: solosq3 beatos:
Est nimis angustum: patulo nec calle patescit:
Nec tritum a multis: quoniam (que maxima turba est)
Gens mala vitat iter: iustis sanctisq3 paratum
Mentibus: iniustus non has calcabit harenas. Sap̄.v.
Virtutem posuit deus vt sudore paretur: p̄s.vi.
Ast pauci tentant fœlices figere gressus: ꝓu.xiiii
Ad bona supremi regni/nitidamq3 cateruam: & xv.
Inde est quod multos orcus capit: æthraq3 paucos. ezech.vij

Cum pater & genitrix ollas/pariterq3 matellas
Collidunt: pueri cacabos confringere discent.
Fiunt ęquales nati genitoribus: illic
Sunt vbi nō casti signa & monũenta pudoris. I

Wan de elden in untucht leven
Und op ore kinder nicht merken even
Wan sie ore quade exempel geven
De kinder sik denne tegen dogede streven

Praua maiorum exempla

Iuuenal' Grandeui properate senes / fatuiq; parentes,
Vale.li. In vos nam satyre torqueo tela mee:
ii.c.i. Audetis prauos coram matre atq; puellis
Sap̃.iii. Effari mores: ridiculumq; nefas
Ecci.vii Nunc veneris nugas: nunc vos dictatis amorem:
Ecci.iiii Et natis teneris: ad mala: signa datis
Non pudor in verbis: non est reuerentia vite:
Ec.s.x. Non decus aut specimen / ingenuusq; nitor:
Non pueri mores discunt: non fœmina seruat
Signa puditie: turpia cuncta sonant.
Fœmina de fatuo carpit mala signa marito:
Sectatur proles moribus ipsa patrem
pue.xix Non docuit genitor fatuus bene viuere natum.
& xxix. Iure igitur natus moribus alter erit.
Iuuenal' Si sunt lusores patres: pueri atq; nepotes
Rebus in his prauis se similare solent:
Trita etenim veterum dicunt prouerbia nobis
gl'.i.l.ꝑ Sepe solet similis filius esse patri.
si nolit. Ludere phas monachi reputant sibi: quando reponit:
ffe.ede. Abbas taxillos: alea iacta placet.
e.dic.

O mores miseros: o tempora plena furoris:
Plenaq; stulticie: num deus vsq; feret?
Se similem patri natus: se filia matri
Reddit: ad exitium prima fluunt. esopus. in apol.
Non lupus vllus ouem genuit: non Tigride seua:
Aut vitula aut agnus nascier vsq; potest:
More patris cancer retro serpitq; / meatq;:
Sectantur pueri sic mala signa patrum.
Quin & morigeros possunt generare parentes
Filiolos: qui sunt morigeri atq; boni. Ecci. vii
Diogenes puerum temulentum vt viderat: inquit
Fili / te genuit ebrius ecce pater. diogẽes;
Aedibus iccirco propriis: sic viuat honeste ecclesia. xxxvii.
Quisquis: ne cunctis dogmata praua ferat.

Simplicitate rudes / ad se lasciua voluptas:
Allicit interdum: more ouiumq; necat.
Quosdam etiam firmo / thaurinos detinet / vncō,
Ast alios volucri fune / fugaq; ligat.

Aequiparat sese meretrici blanda voluptas

De synen sin so hefft gestelt
vnd wollustichheit ist vthercwelt
vnd an ob men dumb beter benckt
dey alreide der hellen to gestelt

Que compta in platea sedet & nudata mamillas:
Et redimita comas: spurcum mercatur amorem.
Pellicit & molles ad se: blandumq3 cubile
Mox reserat: vilem sumens de crimine mercem:
ezec.xvi Et rogat vt quisquis secum luctetur / iniquis
michee i Delitijs: pariter falso oblectetur amore.
pue.vij. Illius inq3 sinum / nullo moderamine stulti.
Prosiliunt: veluti bos vinctus transit / & agnus
Ecci.xix Ad lanii cultrum. iugulumq3 exponit ad ictus.
Accipe stulte precor quam sit fugienda voluptas
Hec animam damnat stygis & mergit in vndis
hiere.vit Hec sensus lacerat: confundit semina mentis:
Contaminatq3 malo precordia recta sapore.
Parua voluptatis quamuis sint gaudia: longa
pue.vii. Pœna tamen sequitur / misero permixta dolore:
Ecci.ij. Desine delitias mundi sectarier vsq3:
luce.viij Non durant: fugiunt mox: & mutantur in horas.
pue.viij Quisquis in hoc forsan contemnit gaudia mundo
& xiij. Vana voluptatis: nec sese inmergit in illas:
Eccle.i. Ille sapit vere: & post mortem gaudia celi:
Ambrosiamq3 sacram gustabit lege perenni.
Sardanapalus enim / spreto virtutis honore
Sardana Sola voluptatis celebrabat sacra / focosq3:
palus. Corporis illecebras: spurcum & libabat amorem:
Insti.li.i Censuit esse quidem explendum presentibus ipsum
Delitiis animum: quoniam post fata voluptas
mich.vi Nulla foret: stygij est hec nam sententia ditis.
At pater omnipotens hunc fato sustulit atro:
Tartareisq3 animam tandem damnauit in vndis.
Delitie mundi: quas promit praua voluptas
puerbi: Sunt procul a nobis pulsande: dira venena
xxiij. Ex ipsis manant: & fellis copia magna:
Eccle.v. Has fugitur figiat sapiens: & honesta sequatur.
ecc.xxv.

Qui non in tacito poterit secreta tenere
Pectore: & occultum condere corde suum
Est fatuus: nescitq3 suam compescere mentem.
Tristitiam incurrit sepius inde grauem.

De heimlicheit nicht swijgen kan
Syn anslach brenget einen anderen an
Darom neen gud kan komen van
Dat mach wol sijn ein unwijs man

Qui secreta sue non vult abscondere mentis — Sene. de
Vxorique sue vel cunctis gentibus offert — moti.
Quid velit / & statuat / vel quid conceperit / ipsa — Iob xx
Mente: merus fatuus docto reputatur ab omni. — vij
Sampson: qui quondam fuerat fortissimus heros: — ec. xxxix
Non oculis orbatus erat: nec crine sacrato: — Iud. xiiii
Secretum mentis si non rescisset amica. — & xvi.
Amphiareus vates dum fata futura timebat — Statius i
Augurii: latuit: thebanaque prelia fugit: — theba
Proditur at tandem proprio de coniugis ore.
Historie recinunt veteres / & dogmata prisca:
Quod mulier nusque secreti sit bona custos. — Eccs. x.
Matronis igitur celemus pectora semper. — Ecci. xix
Qui sua non nouit commissa archana tacere
Quique ad cuncta suum pandit secreta labellum:
A tali caueat sapiens sibi quisque / catusque. — pue. xxi
Percunctatorem hunc fugias / quia garrulus ipse est. — Horati⁹
De rebus magnis / est qui se iactitat vsque: — in epi:
Et quod res cuncte sibi sint in amore secunde: — puer. xx
Rimari si quis vellet tum verba dolosque — viii.

BIBL. UNIV. POZNAN

Uxorem duxere propter opes

Rebus in his cunctis mendacem offenderet ipsum
Ex qua stultitia sapiens intelligit omnis:
Q; scabrum voueat cuculum/manibusq; remulcet.
Seneca. Condita si mentis cupias archana manere.
Fac mihi ne dicas: q vix abscondere possim:
Occultumq; tuum secreto in pectore celes
Haud aliis pandas: sed sis taciturnus vbiq;.
iii.re.xxi Si non vxori Iezabel ꝓmpsisset Achab rex
Verba sue mentis: Naboth non morte periret.
ꝓu.xxv. Qui gestant in corde suo secreta: cati sint:
Et caueant aliis temere vt non talia pandant:
esa.xxiiij Sic magi securi: semper tutiq; manebunt.
Dixit enim quondam sancta de gente ꝓpheta:
Secretum mentis mihi met seruare studebo:

Diuitias propter solas: non prolis amore:
Vxorem ducens/coniugium ve petens:
Hic patitur merito lites: & iurgia/rixas
Et pacem/& perdit commoda connubij

Aruinam multi querunt sub podice aselli:
De verteth syne yoget ok water synen liff
De vmb geldes willen nympt ein wyff
Hader: schelden: hadt vnd kyff
Dat wil wesen syn tydt vordriff

Et cumulant trullas: stercora vana petunt:
Vxorem ducunt vetulam dum turpiter Eglen: i.cor.vij
Que nummos habeat / diuitiasq; leues
Nulla quies illum recreat: pax nulla fouebit: Sap.xiiij
Semper habet rixas: litigiumq; frequens: Iuuenal
Nulla voluptatis spectabunt otia talem: pue.xix
Magnarum allexit quem male saccus opum:
Nullaq; speratur proles: dilectio nulla: puer.v.
Vnam pacificam vix aget ille diem. in fi.
Quin sibi continuo saccus transuerberet aures: puer.ix
Quem propter stultus factus / inersq; fuit.
Raro hos fortune facies comitatur amica: Ecci.xix
Qui nummis nubunt: non sibi: non pueris
Ducitur in thalamum funesta pecunia sola:
Propter opes trahimus grandia aratra thori
Iustitia & doctrina nihil curatur: honestas
Nulla: sed ad censum pectora stulta ruunt.
Nam socer in primis: quid enim gener (inquit) inere.
Possidet / aut nummis: iuggera quanta tenet: Iuuenal
Nec patris aut proaui probitas / virtus / vel honestas pue.vii.
Queritur: an vulgi semine prodierit: Ecci.x.
Protinus ad nummos: de moribus vltima fiet
Questio: sic fient nunq; in amore pares. Iuuenal
Inde fit / vt multis deserta habitare seorsum pue.xxi
Plus leue sit: talis quam iuga ferre thori:
Namq; loquax mulier / verbosaq; corpus adurit: pu.xxv.
Atq; animam & vires: membraq; cuncta terit. ecci.xxv
Propter opes teneram vendit quicunq; iuuentam
Mercatur lites & sine fine dolos:
Huic nihil est fidei: nihil & probitatis: ad omne
(Spes modo sit nummi) transcat ille nephas.
O male prudentes: qui tam conubia seua Ecci.xij
Queritis: & seruum tenditis esse pecus.

Inuidie telum lato torquetur in orbe:
Est status in terris hac sine nullus erit:
Odia dira volant magni per climata mundi:
Nec dum Nythardi semen abiuit atrox.

Wan her Nydhardt gryt in dem radt
vorgunninge hadt wydt vm gaed
Men vindet grot nydt in allem stadt
Dar vmb ock mannigerr weghen quaed

Horatius Inuidus alterius rebus macrescit opimis
Inuidia siculi maius
non inuenere tyranni
tormentum

De liuóre et inuidia

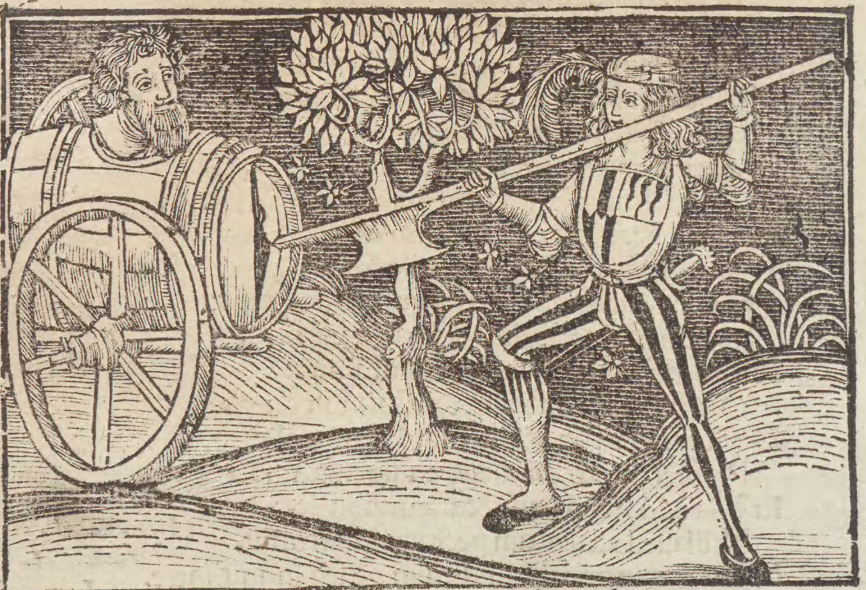

ec.xiiii. Liuor edax: fatuos multos: animosq; malignos,
Eccs.iiii Concitat: & stultos pungit sine fine proteruos:
Ad ro.i. Nascitur inuidie telum: quod liuida corda,
Parturit: & multos nusq; sinit esse quietos
Salusti⁹ Duceris inuidia: q ego te possideo plus:
pverbi. Aut mihi sunt plures nummi. seu maior aceruus
xxviiii. Rerum: vel mihi q plures redduntur honores.
Aes petis atq; meum: q nullo iure teneres.
ecci.xiiii Vel quia fastidis nostrum & contemnis amorem.
Lethale est adeo vulnus liuoris acerbi:
ouidius Vt nequeat penitus sanari, aut rite mederi.
ii.math. Est ea proprietas liuoris semper edacis:
pu.xxiii Si sibi tonstituit quenq; mordere: quietem
Nullam agitat donec facinus perfecerit illud:
Non somnus: non vlla quies: non vlla voluptatas
Est adeo dulcis: seu delectabilis vsq;.
descripti Vt possit cordis procul extirpare dolores.
o. Pallentes ideo fauces: pallentiaq; ora.
Inuidie Semper habet liuor: macies in corpore toto
ex Oui. Glauca sedet: visus toruus: squallentiaq; ora.

Scintillant: rabidus nec plenis liuor ocellis
Suspicit in quenquam: furibundo pectore torpet.
Cuius precipuum tibi fert exemplar Ioseph:
Quem nunc intuiti sunt recto lumine fratres. Ioseph.
Raro etiam inuidia nisi mersis flumine ridet Genesis
Nauibus: aut si fors perit ingens copia rerum: xxxvii.
Verum continuo rodat licet inuida corda:
Inuidia: ex proprio sentit sua damna dolore. ec. xlviii
Nec quicq nisi se valet ardens æthna cremare. Alanus
Maior & inuidia est fraternis cordibus orta.
Fraterno primi maduerunt sanguine muri. Lucanus.
Hoc Abel atq Chayn: hoc Atreus atq Thyestes Gen. iiii
Ethiocles cum fratre suo: pluresq docebunt. Statius i
Inuidiam iccirco fugiat sapiensq bonusq the.

Tibia cui fatuo tantum solatia prebet: .i. Pe. ii.
Nec curat cytharam: plectra & amena lyre:
Hic propere ascendat stultorum (posco) carinam:
Et remos celeri concitet ille manu.

Stultitie infauste certissima signa videntur

K

pue.xiij In fatuo.qui non verbis auscultat amicis:
ecci.xxij Nam stolide illius tanta est corruptio mentis
Audire vt nequeat sapientes digna loquentes.
Cum tamen & prudens:bona que sunt iugiter audit
puerb.i. Et sapere vt possit:sapientes semper honorat:
& xviij. Suscipit:& sequitur:sua quo sapientia crescat.
Fistula sed fatuo solatia dultia prebet:
puerb.x Nec curat cithare sonitus:nec barbitos illum.
Ecci.xv. Oblectat:fidibus non delectatur amenis.
Nil magis vsqꝫ placet fatuo:nil dulce videtur:
puerbi. Quã baculus crispus:qꝫ rustica fistula stulto.
xxiiij.& Nec sinit vt quisqꝫ sibi dogmata sana ministret:
xxvi. Nec patitur quenqꝫ qui corrigit/aut monet ipsum:
Inde fit vt magnum fatuorum crescat/& ingens
Agmen vbiqꝫ nimis:quid sis precor improbe stulte
Disce:hominem te scis mortalem:scisqꝫ caducum:
Sap̃.vij De ceno terre genitum:de stercore factum:
x.& xv. Ex cinere/& terra/limo/cenoqꝫ lutoqꝫ
Ad Ro. Compositum:at sensus tribuit natura scientes:
vi. Et data clara quidem ratio est:animalia bruta
Ec.xxv. Qua nobis cedunt:sed tu precordia stulta
p̃s.cxviij Qui geris:accepte rationis munera rumpis.
Quid tua te nimium iactat funesta potestas:
Quid te nobilitas:facies:quid culta iuuentus:
Ecci.iii. Quid te diuitie molles:quid corporis artus:
& xvii. Extollunt:tibi que damnũ & nocumenta ministrant
Tulli.in Est sapiens solus/locupletior omnibus:idem
para. Fortior & cunctis:hunc audi:illumqꝫ sequaris.
Eccs.vii Est melius prudens:si dure corripiat te.
Tob.ii. Quã si te fatuus mulcenti arrideat ore.
Iob xxv Quandoquidez hic foelix homo:quisquis corde pauorẽ.
iii. Semper habet:penas semper meditatur acerbas.
p̃s.xviij. Atqꝫ dei suffer/primis iuga dulcia ab annis
puerb.i.
xviii.

Artem qui medicam tremulis molitur in ægris:
Mat.xi. Nec tamen indocta scit medicare manu.
& xxiij. Arte carens:vires nature nescit/& herbas
Ludius & fatuus/ridiculusqꝫ manet.

We sik artzedie nemet an
vnd doch nen gebreck heilen kan
De is ein gudes gokelman
Dem behoret to hebben de kappen an

Hic etiam nostrum poterit conscendere currum
Et modo stulti gereqꝫ carbasa ferre ratis.
Visitat empericus quisquis morbo ve grauatum: aut
Morte laborantem quem videt atqꝫ notat:
Atqꝫ ait: expecta donec documenta librorum
Inspiciam: quo te rite iuuare queam.
Dumqꝫ donum medicus redit: & concepta libelli.
Scrutatur: mortis hunc fera fata p̄munt.
Atqꝫ animam expirat: soluuntur corporis artus:
Sera nimis medici stulta medela fuit.
Nituntur plures artem tractare medendi:
Et quorum penitus pectora nil sapiunt
Non voluunt libros: aut quas Podalyrius artes
Inueuit: Mesues nec documenta legunt
Non Auicenna docet medicos tam dogmata vana
Nec tales medicos: docte Galene: foues:
Sed sua in herbarum discunt medicamina libro:
Multa sup̄stitio: dogmata falsa patent.
Et vetule p̄uam p̄stant medicaminis vsum.
Quas sequitur passim sedula turba tamen.

Insti. de le. ac. q ī peritia. ff. de re. iu. īpe. i. ti. c. tua de homi

Seneca de demē ad nero. eccī. x. et xliiii. ꝓuer. vi

Sap. xii.

gl. in. c. fi. xxix. dis. — Profitentur enim cuncto: sanare dolores:
Perq; horas cunctas / per loca / per dies.
Et sua q puero atq; seni collyria prosint:
Quod matrem iuuit: prosit idemq; seni.

Seneca. — Non opus est causas rerum atq; elementa tueri:
Nature vires hec medicina premit.
Et morbos varios vna dissoluit in herba:
Qualem forte sibi Thessala saga dedit.

cuculus chirurgicus. — O cucule emplastro quis te docet: aut alabastro
Ex vno cunctis posse preesse malis:

Sapie. i. — Est medicus: veluti indoctus solet esse patronus.
Consultus / qui non scit dare consilium:
Aut te non medicum dicas: aut disce mederi:
Aut si vis medicus: sis fatuusq; simul.

Non fuit in terris vnq; tam magna potestas:
Tempore que fragili non quoq; difflueret.
Cuncta rapit loethum: mors vltima linea reum est
Res hominum nulla conditone manent.

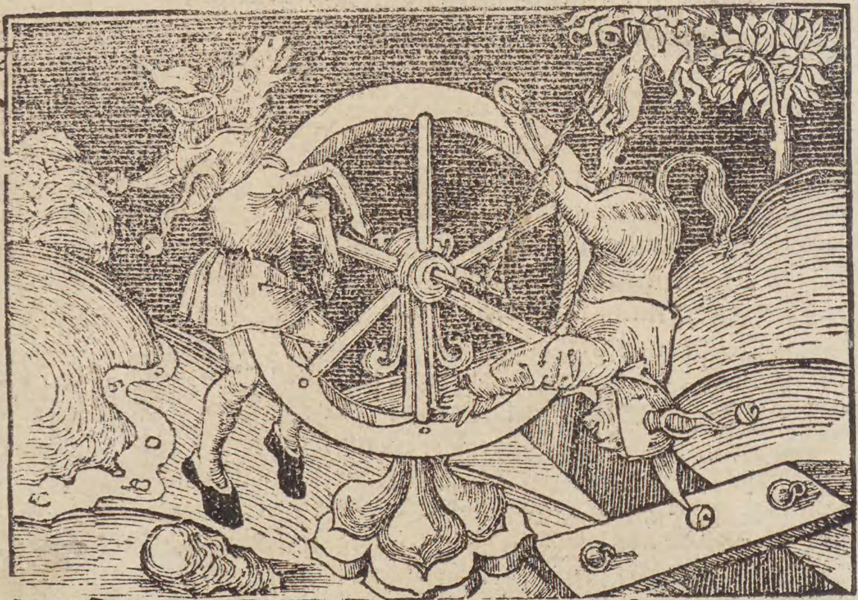

O tardos animo fatuos: quos magna potestas.
Iuuenal. — Eleuat: & nimium qui munera vana sequuutur:

Szo grot gewalt op erd nu quam
De nicht korte tydt ein ende nam
vnd moste int leste liggen lan
wan dat lucke radt nudt omme quam

Tanquam perpetuis vita hec sit firma columnis:
Nec moribunda quidem capiat & tempora finem.
Magnanimus cesar qui sub iuga romula traxit
Marte sed indomito / spaciosi climata mundi:
Et tenuit sceptrum regni / fascesq̧ superbos.
Solus: & incepit ciues torquere potentes
Tempore sed modico tam seua potentia mansit.
Horrenda cecidit tandem cum morte necatus.
Sceptraq̧ persarum Darius tulit: optima regna &:
Sed non contentus propriis: externa cupiuit
Imperia: hinc proprium perdit regnum & dyadema:
Ipse etim xerxes regum ditissimus olim:
Dum cupit externas bello popularier oras
Attica regna adiens: amisit / castra / virosq̧:
Atq̧ rates pariter turritas mersit in vndis.
Et Nabuchodonosor sceptro Babilona gubernans
Fortune nimium dum fidit: tentat honores
Diuinos prestare sibi: at diuina potestas
In speciem bruti regem mutauit inanem.
Magnus Alexander cui vix suffecerat orbis
Immensus: graiis primus dominator in oris:
Non secum ad stygiam sua vexit regna paludem
Quid Cyrum refero: lambens in morte cruorem.
Sanguinis ipse sui: sic transit gloria mundi.
Crœsus quandoquidem regnisq̧ / opibus vel opimis:
Non contentus erat: tamen hunc fortuna fefellit.
Euertitq̧ suum regnum: atq̧ potentia sceptra.
Omnia regna cadunt: ruit & mundana potestas:
Exemplum dat Roma potens: Carthago: Micene.
Ct Solyme. atq̧ Tyros: & Grecia tota: subibit
Mox latium: p̄eunt quia nam mortalia cuncta
Que facimus: cunctis exitus vnus erit.

Qui p̄cium poscit quod non meruisse videtur:
Atq̧ sup̄ fragilem ponit sua brachia cannam:
Illius in dorso cancrorum semita stabit:
Deuolet inq̧ suum rictum / satis assa columba.

Iuuenal' in satyra oĩbus in terris.
Darius Rex persarum. i. mah. i.
xerxes. de quo Iuuenal'
nabuchodono. Dañ. iiii.
alexãder magn⁹. Iuuenal'
Cyrus. Herodotus et Iustin⁹ li. i.
Cresus. Herodotus li. i.
ecci. xlix. Iob. iiii. apocali. xviii.
Sap̄. vii.

De predestinatione

ad eph i. Scire nefas homini que sit diuina voluntas:
de peni. Quid ve deus statuat: quis finis: que sibi merces:
dis.iiij.c. Hec fatui querunt: quibus est nimis anxia cura
bñdict⁹. Nosse: quod a superis decernitur: atq; probatur
Precipue iccirco fatuos hoc carmine verso:
P̄ dro i. Ignaui qui sunt: qui vix elementa sacrarum
p̄uerbi. Gustarunt legum: docti tamen atq; periti
xxvi. Esse volunt. librosq; reuoluunt: more sinistro:
Exponunt falso, quod sanxit diua voluntas.
Arbitrioq; suo scripturam & dogmata sacra:
Atq; reluctantem conantur vertere sensum.
Audi igitur fatuos: qui sęuo errore trahuntur:
Audacesq; volunt superum depromere mentem:
Audi quę referant stulta & petulantia verba
Si deus eternam requiem sedemq; bonorum
grego .i Prescripsit cuiq;: nihil est quod vertere possit
dia.xxiij Aut mutare: sibi statuit quod diua potestas.
q.iiii.ob Sed deus ad penas si quem p̄scripsit auerni:
tineri Tartareis tenebris si quem damnauit & vmbris
Iohā.vij Hunc nihil eripiet. tanq; deus optimus auctor

Omnipotens non sit: non iustus: non metuendus xxiii. q.
Dat precium nulli nisi qui meruisse videtur iiii. Na
Pro meritis reddi debentur premia iustis: bucho.
Iniusti pœnas debent perferre minaces. Sap. x.
Qui domino seruit sincero pectore: leges hiere. li.
Et fidei obseruat: precium & votumqꝫ capescit. pu. xx.
Desine stulte precor superum confringere fatum. iiii.
Nos deus omnipotens ad gaudia magna creauit: Ecci. xij.
Omnibus & nobis celorum regna parauit.
Non vult ꝙ nigri subeamus tartara ditis:
At propria ruimus culpa: superosqꝫ negamus:
Reddere qui iustis animis pia gaudia possunt.
Desine stulte loqui: petulans compesce labellum:
An vigulo cacabus dicet: cur vrceus haud sum: Esa. xlv.
Sic placet artifici: bene qui bona cuncta parauit. ad ro. ix

Qui volet alterius subitas extinguere flāmas:
Atqꝫ sue patitur vrere tecta domus
Est fatuus: decet & stultorum fistula talem:
Aduocet vt stolidos ad sua vota viros

De lesschen wil eines anderen fuer
Vnd kommen nicht syn eigen to stuer
So lange id wert alto vngehuir
De suluen is de wisheit duir:

De obliuione sui ipsius

in.l.cul= Qui curas hominum tolerat: semperq; laborat,
pa est.ff. Vt res alterius peragat, fructumq; ministret:
de re.iu. Nec curare suas properat res, cõmoda, fructus:
et i c. nõ Quin sua postponens facta atq; negotia passim:
est sine In rebus propriis stultus dormitat & excors
culpa de Intentisq; oculis aliena incõmoda pensat.
reg.iu.li Hic legat in terea nostri documenta libelli
bro.vi. Qui sua postponens aliena negotia versat.
de pe.di Cum tamen omnis amor: prima a se exordia sumit
ti.q.vult Incipit a se ipso: proprio nil gratius vsu.
theren. Hoc docuere sophi: docuitq; Therentius illud:
Hoc docuit veteris sanctissima pagina legis
l.p̃ses.C Qui vult alterius res explorare frequenter:
de ser.& Se prius inspiciat: sibi consulat: atq; labores
aqua. Inde suos prudens proprios conuertat in vsus
Alterius iactum lusor qui attendit: & vsq;
Cicero i Negligit ille suum: stolidus rationis & expers.
episto. Qui vult flãmiuomas vndis sedare fauillas,
Alterius tecti: proprioq; in culmine flammas
xxiii.q. Conspicit: atq; suis laribus succurrere differt:
v si placz Ille parum sapiens: sua non bene comoda curat.
puer.xi. Alterius qui portat onus suffertqz labores:
& xxxi. Negligit & proprium: discrimina solus habebit.
Qui causa alterius facit id: quod parturit ipsi
xix.q.ii. Contemptum: risus, incõmoda, damna labores:
due xiiii Vix nostram effugiet fatuam quin scandet in arcem:
dis.q ait Atqz asinum manibus ducens ludibria tollat.
Quid te stulte iuuat peregrinas voluere causas:
puer.v. Quid ve alios curas: proprii sis tutor honoris.
& xxvi. Disce domus proprie, causas, res, cõmoda, primum
puer.xx Querere: & inde tibi sit cura labor quoqz amici
Est penitus fatuus qui curat res alienas:
iiij.re.xx Prouideas domui proprie: dispone, ministra:
Hoc decet: inde tibi sit proxima cura sodalis.

Qui sibi vult fieri officium bonitatis amicum
At operas promptas appetit alterius
Est tamen ingratus: nec munera prompta vicissim
Offitij prestat: nil probitatis habet

Mit einer gletzer behort om ein plat
wol gedreuen vor dat achter gat
De dat in sinenne sinne hadt
Dat he werdich sy: vele deinstes und stadt

Est fatuus qui multa petit: semperq; reposcit
Officium alterius: & negat ipse vices:
Qui sibi vult fieri quicq;: debebit honores
Reddere & equiualens munus amicitię:
Qui capiti alterius curas magnosq; labores
Imponit: precium conferat ille simul:
Dedecus est ingens: si quis benefacta laboris
Accipit: ęquales denegat atq; vices:
Qui cupit ex aliqua nanciscier arte:
Hoc sibi proponat menteq; constituat:
Eroget impensas: nec rebus parcat auaris:
Si saltem laudem poscat habere bonam.
Et si precipuos acquirere tentat honores.
Munificus / blandus / sit pius: atq; bonus:
Qui bene contentus: facto nequit esse labore:
Quem modico precio soluere / habere potest:
Non indignetur: sibi sit querimonia nulla.
Si labor / & meritum forte negetur ei.
Qui petit alterius operas / benefacta / labores:
Ingenioq; frui: munera rursus agat

C. de. li ber. et eo li. l. i. & ij xii. q. ii. octa. tui li⁹ i offi. ad collo. iii. leui. xix tho. iiii. ecclesia. xxxiiii. pu. xxij. Sap. xvi Ec. xxix Ecci. vij malach. iii.

L

Su[i] ipsius complacentia

Verum a priuatis liceat descendere rebus
Ingratas vrbes comemorare simul.

Camill⁹ de q̃ Titus liui⁹

Roma quid ingrata quondam impietate camillum
Tractasti: pro te qui fera bella tulit?
Tu procul emeritum pepulisti ex vrbe camillum:
Quo duce fregisti gallica castra tamen.
Attica terra ferox / pepulisti ingrata Solonem:

Solō de quo Herodotus

Qui statuit leges & bona iura tibi:
Pro merito ingenti: pro sudore atq; labore:
Exilium dederas: Attica terra viro.
Nec taceo ingratos ausus / q̄ Sparta lycurgum:

lycurg⁹ de quo iustinus

Latorem legum pellis ab arce tua:
Scipio qui fuerat patrię seruator honestus
Ingratam patriam sensit & ille suam.

scipio af fri. Tit⁹. liuius.

Pulmentum fatuis presens mea decoquit olla:
Adsit stultorum sordida turba precor:
Adsit qui speculo vultum / faciemq; frequenter
Inspicit: & semper cui sua facta placent

Ver-f & Tu regere im
perio populos romane
memento
Hae tibi erunt
artes: paci-
sque imponere
morem
Parcere sub-
iectis & de-
bellare su-
perbos:...

puer. iii

Hic bene pulmentum posita contundit in olla
Atq; coquit fatuis sua pulmentaria crassis:

Dorch selbst er ein gesele was
De sach gerne in den spegel klar
He behagede sik sulven up alle par
Do der narren bue gebuwet was

Qui se prudentem fors estimat / atq; decorum Ro.viii.
Cui sua sola placent: & quem vesania ductat:
Vt speculo semper se contempletur inani.
Cum tamen: in vitro fatuum quoq; cernat inertem:
Quamuis non videat / capitis quas porrigit aures. pue.xiij
Hic si deberet dygitis iurare leuatis: & xiiii.
Cum deformosis / sapientibus atq; peritis
Sermo foret: sese cunctis prestare putaret: Ecci.xx.
Et sibi non similem in spacioso crederet orbe; Iob.v.et
Iuraretq; simul q detestatio rerum xviij.
In se nulla foret: se pulchrum / seq; beatum pu.xxxi
Estimat / atq; homines audet iurare deosq;. Ezechie.
Consulit hoc speculum semperq; & fungitur omni xvi.
Tempore: seu somno iaceat lectoq; supinus: Esa.iii.
Siue stet erectus: vitro suspensus inheret.
Quid speculum memorem Pathici gestamen Othonis otho im
Quod secum in castris cesar gestare solebat. perator.
Quotidie barbam qui rasit / glaber vt esset: speculū
Vngebatq; cutem cum succo lactis aselli. sp secū
Officium muliebre quidem est: hos foemina querit habuit.
Ornatus: speculum & pendet de fronte puelle: Iuuenal.
Retiolum: & mundum: contexta monilia: vestem:
Ordinat: idq; mares hodie comitantur / aguntq;:
Vt sibimet placeant: sese mulieribus equant.
Nostri etenim iuuenes habitus gestant muliebres;
Illaq; virgo viri: nulla est discretio rerum. Ennius
Pygmalio effigiem fertur de marmore quondam. Tullius
Fecisse: & proprium sibi tam coluisse laborem: in offi.
Perditus vt fuerit vecors in marmora versus. Pygma
Fonte super vitreo periit Narcissus amore: liō de q
Dum sua forma placet fatuo quam vidit in vndis: ouidi.x.
Stultorum numerus sic creuit: & impia turba media.

Qui choreis gaudet aut saltibus immoderatis:
Vt cuculam ducat stultior ipse manu
Ille deum offendit: perdit quoq; tempora frustra:
Contrahit inde etiam plurima damna sibi:

Dat beste in dem dantze is dat man
nicht alle tydt vor sik teen darf gaen

Oft vortornt man gantz sere
got sinen schepper und heren

Exo.30. Hos quoq; non sanos fore dicimus: immo furentes
Qui choream querunt: quos labor ille iuuat:
Orgia: bachi. Vt currant passim: veluti furiosa vagatur
Thyas: vbi erectus Thyrsus in arua vocat.
druyde: de qbus tulius cesar in cōmen. Vt druyde saltant pulsantes tympana galli:
Vertice in ideo. cum furor vrget eos.
Ceu quondam salii fetidos saliere per vtres:
Turba / Cybeleios sic agit illa choros.
Quid rogo quid fatui plantas in puluere lassas
Efficitis? que merx digna labore tamen?
Salii: de qiubus Virg. ii. geor. Ast ego dum meditor fatui primordia ludi:
Principii causas cōmemoro esse malas:
Instatua vitulum demon cum poneret aureum:
Contemptum faceret impius / atq; deo
Exodi. xxxii vide nota gl. in. de cel. miss. Cum bene potasset populus: persuasit ad illam:
Luderet inq; chorum turba proterua: iubet.
Illecebre tales pariunt incōmoda multa:
Ad vitium prebent semina multa frequens
Concurrunt illic pomposa superbia: luxus:

Et petulans saltus: & furiosa venus:
Nam venus inprimis, choreis solatur in illis:
Hanc sequitur pedibus turba petulca citis.
Ludus in orbe quidem est nullus damnosior isto:
Contaminat stimulis pectora casta suis.
Ludus & iste quidem: non pax, sed pugna videtur.
Clamando currunt, vociferantqꝫ nimis.
Quis locus immunis: quem non vesania talis
Contaminat? templi vix loca tuta manent.
Clerus: & in cappa monachus: puer atqꝫ puella
Et iuuenes blandi: decrepitiqꝫ senes:
In girum saltant pedibus: ductantqꝫ choreas:
Atqꝫ incompositis motibus vsqꝫ ruunt.
Rusticus in circo teneram cum flectit amicam:
Non sitis hunc tota nocte, die ve premit.

ide attē= dētes. de stat. rel. de vi. & ho. cl. cū decore.

Virg ii. georgi. ludit. iii

Qui cythara, aut aliis ludis de nocte vagatur
Ante domum stulte cantando pulsat amicę:
A dulciqꝫ mouet luctantia membra sopore
Hunc fatuum oblectat, moriatur frigore noctis.

Iam satyre finem posuissem pene: ratemqꝫ
Mouissem ad portum: celsaqꝫ vela simul:

 esa. xxix

We des nachtes up der strate geet vnd up d' lute eft bringe slecit
vnd dar ok sine flydt to deit Be kamerloge om vatte entyge weit

De nocturnis ioculatoribus

sap̄.xiiij Sed mihi propositum rapiunt nunc turba / cohorsq
Stultorum: vigili qui modo nocte volant.
Iob. xxxiiij. Dum mollem capiunt animantia cuncta soporem:
Dum requies animis corporibusq datur:
Ebria turba vias / vicos / strata / atq plateas
ꝓue. vii Occupat: & clamat: stultaq verba canit.
Nocturni lemures stigijs de fontibus orti:
Nos homines turbant: eumenidumq cohors.
Hi cytharas feriunt: hi dulcia barbita tangunt
Hi fidibus ludunt: ismariaq lyra.
Ouidi⁹ in arte. Ante domum cantus chare modulantur amice:
Et stantes vlulant: cantica stulta canunt
Luce. v. Non abeunt: donec fundatur vrina matellis:
In caput aut donec saxa vel olla volat
Quin etiam hec peragunt hyberno tempore stulti:
Cum glatie & niuibus candida tecta rigent
O male prudentes: quid vos hec gaudia noctis
sap̄.xvii Delectant: quid vos currere nocte iuuat:
Iohā.xi. Nec solum iuuenes: humili de plebe creati:
Cantando tacite ludicra noctis agunt.
Hoc ꝓceres faciunt: clerus / monachi / atq sacerdos
Ad ludum hos omnes fistula stulta vocat
Hic latrat: ille boat: balatum ructitat alter
Toruius exclamans: plus sibi laudis habet.
Hac etiam in turba reperitur sepe maritus:
Qui solet in fatuo ducere fune chorū.
Vxoremq suam viduo in lodice cubantem
Deserit: & causam dat sibi sepe mali
Dum cuculam pascit vir. femina sepe nouellam
Iuuenal' Currucam admittens: oua aliena cubat.
ad ephe. iiii: Vos igitur moneo facitis qui talia: vestras:
Obseruate fores: seu remanete domi
i. thessa: iiij.

En metui ne me stulte defectio secte
Afficeret: numerus nec satis vsq foret:
Sed mendicorum turbas scrutatus vbiq:
Inueni paucos (credite) vbiq bonos

Plautus in Trinummo De mendico male meretur qui ei dat quod edat aut bibat Nam et illud quod dat perdit et illi producit vitam miseriam : [illegible] ... aliorum miserea[t] : quam tu alius misereat

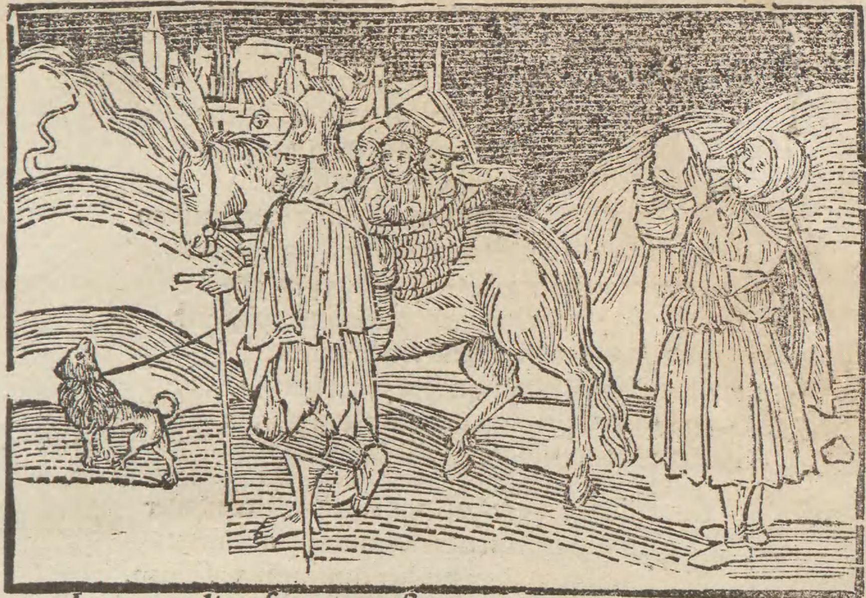

Inter mendicos fatuorum est magna caterua: C. de mē
De quorum ritu nostra camena refert. di. vali.
Se plures nutrire volunt: natosq; tenellos: li. xi. v. q
Hoc studium multis: hec quoq; vita placet: v. nō oīs
Clericus: & monachus rerum qui seruat aceruum: lxxxvi.
Mendici exercet attamen officium di. c. pa=
Paupertatis onus tales plerumq; queruntur: sce. glo.
Ast opibus pleni: diuitijsq; rogant sup mat
Vsu oportuno est elemosyna sacra statuta Luce x.
Vtq; inopi solum, pauperibusq; detur.
Hanc dedit omnipotens homini vt releuamen egeno Tho. iiij
Esset: sed tamen hanc plebs vitiosa rapit. & xii
Non prior in claustro: non abbas, presbiter atq;: Eccī. iii.
Censibus in propriis cor satiare queunt. ps. xl.
Plus cupiunt: saccos, capsasq; inferre per vrbes Dan. iiij
Mandant: hisq; domus, limina cuncta premunt.
Per plateas currunt mendici: perq; tabernas: Eccī. vii
Nullus ab his vacuus nunc locus esse potest.
Sunt qui reliquiis sanctorum munera poscunt
Et questum faciunt per loca cuncta suum.

Ik suchte my gud im narren ast
vnd sloke hulpe an kleiner höff
vnd hebbe dorch sekht den beddelstaff
Neine wysheit is dar vnder starch

De iracundis mulieribus

Spirituum vendunt pennas sepe æthereorum:
Vanaqȝ nonnunqȝ corpora, & ossa ferunt.
Ecci.xix l.vna. C de men=di. vali. Sunt alii qui cum validi sint corpore & annis:
Mendicant tamen: & crimina grandia agunt.
Fraude sua pueris effringunt membra parentes
Vt morbos vlulent: vulnera grata fleant:
Vide li. stultorꝝ ĩ lingua theutõi=ca latius Et stipem precibus poscant: manibusqȝ quadrantem
Quas fraudes melius theutona scripta notant.
Mendicant multi iuuenes validi atqȝ potentes;
Causa est: ꝙ labor his atqȝ opus omne graue est.
His quia plus placuit alienis viuere rebus:
Paupertatis & hinc pondera grata gerunt.
xlii.dis. quiesca=m⁹ ĩ glo. Si mendicorum pergam memorare profanos
Ritus: & mores: pagina deficiet.

Sunt pleriqȝ mares, asinos equitare frequenter,
Qui cuperent: si non fœmina prima foret:
Vide totam Satyram Sextam Juuenalis: Sed quia precipitem mulier contorquet asellum.
Fœmineo hinc generi pareat vsqȝ pecus:

Fœmineum laudare genus mea carmina vellent
Nunc potius: sed me causa maligna mouet:

Mannich wol gerne riden sie
Trachtet sere dat he den willen do
Der frouwen der ein deel midde raden sie
Vnd laten dem esel neine row

Si natura negat: facit indignatio versum.
Foemina me patitur praua silere nihil
Commendare bonas mulieres semper amabo.
Sed prauas versu dilacerare decet. pue.xxi
Ad quod securum facit / & dictare paratum:
Nullaq hanc satyram foemina docta leget:
Gracchorum mater leget hos Cornelia nunq cornelia
Versiculos: mulier nulla diserta leget
Propterea audaci depromam carmina vultu
Laudabo iustas, dilaniabo malas.
Foemina que sophie iucundo lacte fouetur: Ecci.xix
Et quam delectat cum probitate decor
Non facile ad crimen putidum: moresq pudendos
Corruit: aut tentat dedecus atq nefas:
Foemina iusta quidem mulcet plerumq maritum Ec.xxvi
Iratum: placat seuitiamq viri.
Rex quondam Assuerus: mandauerat ense necandos
Hebreos cunctos / & iugulare viros:
Hester sed verbis placabat pectora regis:
Iratum blanda molliit atq prece.
Rex pius a Nabel spretus: lenitur ab vna
Abigayl: gladium / continuitq manum
Consilium dat casta bonum: dat foemina mores abigeyl.
Ingenuos: mala sed non pia vota parit. i.re. xxv
Consilio Salomon mulierum infectus iniquo: Eccle. xl
Vt coleret falsos / in sua damna / deos. puer.vi.
Linguulaca est mulier. semper profundere voces Salomō
Verbaq dira cupit: & sine fine loqui. iii.re.xi.
Pieris innumeros pullos eduxerat olim: Ec.xlvi
Longius emisit semina pica loquax. puer. ix
Erue diue pater / rex celi & conditor orbis: & xxv.
A nequam & praua nos muliere mala ecci.xxv
Est picis similis mulierum garrula turba ecci.xlii.
Que garrit: queritur / eiulat atq furit ouidius
Foemina que semper nocturnis litigat horis. v.meth.
Et pacem in strato non sinit esse thoro:
Murmurat. & tacitos blacterat malesana susurros
Atq molesta viro litigat illa nimis

Hec volo sic iubeo sit pro ratione voluntas

Iuue. 6
Iuuenalis Hec poscit ferrum atq ignes: hec poto torquet
Hec lacerat nuptos equitum
Hec ... patres

De iracundis mulieribus

Ecci.xix Foemina sepe etenim versuta est atq; maligna
&xxv. Vt sibimet prudens / imperet ipa viro:
Nec poterit tolerare boni documenta mariti
Nec vult pacifici vota tenere viri:
Eccs.vij. Sepe cadit iustus metuenda in damna maritus
Vxoris temere que sibi lingua parit.
Amphi Amphion testis: Theb ane conditor arcis
on oui. Vxoris Niobes crimina morte luit.
vi.Met. Si fas vsq; loqui foret his: Calphurnia nudum
calphur Monstraret clunem: & posteriora viris.
ï l.ff.de Nulla adeo in terris animantia / siue creata:
postul'. Quantum femineum concitat ira genus
ecci.xxv Foeminea dum insanit malefido agittata furore
Seuitiam superat: dira leena: tuam:
Seuior hyrcana est hec foemina tigride: raptos
Dum catulos sequitur: foemina seua magis:
medea Exemplum prebet nobis irata Medea:
de qua Natos truncauit quę furibunda suos.
s ene.in Exemplumq; dabit nobis simul impia Progne
demea. Que teneri nati membra necata coquit.
Progne Qz nisi perdoctus Iuuenalis cuncta referret
de qua Crimina: quę mulier fingere sepe solet:
Oui.vi. Vellem quandoquidem ritus memorare vetustos
metha. Foeminei generis: & recitare dolos.
ecc.xv. Cor mulieris enim: cunctis spinosis herbis:
Felle tumet semper: pectora bile dolent:
Nil manet intactum putido mulieris ab ore:
Perturbant mores: fędera / iura / fidem:
puer.ix Et foedant thalamum sacrum: nec pronuba Iuno
ecci.xlvi Has vetat. inuetite crimina legis agunt.
Fida comes nulli mulier vult esse marito:
Grande supercilium femina praua gerit.
Iuuenal' Euacuat loculos nummis: & conterit omnes
Census: atq; domus pensitat acta nihil.
pu.xxx. Sunt tria sollicitant quę terram / que mare: quartum
Quod nec terra potest: nec maria vlla pati
Seruus qui factus dominus / magnusq; patronus:
Tum fatuus totius ebrius atq; satur:

Tum furiosa quidem mulier: precordia cuius
Liuor edax semper: iraqꝫ seua rapit.
Quartum quod superat cuncta hec / ancilla superba:
Heres que domine sit cito facta sue
At modo de tali cupio muliere silere: Iuuenal.
Prebet que poclis dira venena viro.
Qualis Agrippina: aut vesane Pontia mentis: agrippi.
Quales & satyri pagina docta notat. Pontia.
Belides occursu terrent modo corda virorum
Seua Clitimnestra: & femina queqꝫ mala. clitimoe
Iungitur in thalamis Lucretia rara maritis: stra
Thais habet partes perfida in orbe suas.. lucretia.
Portia rara hodie contingit iuncta Cathoni:
Nec cunctis nubit casta Sabina viris.
Felix qui poterit mulierem ad vota tenere puer. xij
Vsqꝫ sua: & castum continuare thorum. Ec. xxv.
& xxvi.

Stulticia extendit castra & tentoria passim:
Et secum totus militat orbis iners
Precipue stulti: quos magna potentia vectat:
Et qui diuitijs / presidijsqꝫ valent

De potentia fatuitatis

ſapie.v. Cum tibi nemo auſit p̄uos oſtendere mores:
ꝓu:xvij. Eſſe ſcitus qui contendis ſtultiſſime diues
& xxiiij Hinc cęco incedens in tramite: turpius erras
eccleſia. Vis ſapiens cunctis reputari & dicier / horis:
xxxiiii. Tu licet in ſcitię plenos effuderis orſus.
O quotiens cum nemo velit pręponere ſtultum:
ꝓuerbi. Se laudat: fatuuſqꝫ refert mauortia geſta
xxvii. Plurima: cum maleſana tamen / que prodit ab ore eſt;
Ecci.xv. Laus proprio: aſcribit ſolus ſibi fortia ſtultus.
xxij.q.ij Fortunata nimis tellus quę principe diuo
primū. Ornatur: quem vix ſupet vel magnus Vlixes:
Iob.xxx Tempora partitur prudens: cum tempore verſat᷑
vii. Singula: non illum nummus: non munera captant.
ꝓuer.xx Virtutis cultor ſed enim: & ſua proſpera regna.
Eccs.x. Ve terre cuius rex eſt puer: illius atqꝫ
Sap̄.vi. Conſulibus tuceta placent: nocturnaqꝫ vina
Hic etenim imperium regnum quoqꝫ diſſipat omne
Sap̄.xi. Stultus in arce ſedens palpatus munere ſpurco:
Eccle.x. Inuertūt leges: conſeſſus / roſtra / viroſqꝫ:
Alter amicitiam pręfert: inſontia damnat:
Sancta hinc ſimplicitas teriturqꝫ caditqꝫ neſande:
Sap̄.vi. Aequo deberent libramine iura foueri:
& xii Sed vereor ſint pſeudo ſenes quos caſta Suſanna
dan̄.xiii Allicit: Andronici pro quo perimatur Onyas.
ii.Mach Vota etiam Benedab fregit dum munera vidit:
iiii. Et Ionatham Triphon per munera miſſa fefellit:
Sic romam quondam tetigit clamando Iugurtha.
iij.re.xx Vrbem venalem cum diceret: & perituram
Ouidi⁹. Munere: ſi diues emere illam temptet iniquus:
de arte. Munera crede mihi placant homineſqꝫ deoſqꝫ:
Horati⁹ Omne genus nummū veneratur: pectore vincit
in epiſt. Fortia: in acceſſum linquit nihil: omnia vaſtat.
Eccs.x. Quo ſibi concumulet numerum ingentemqꝫ cateruā,
Eccs.x. Stulticia: & regnet cuncto & dominetur in orbe

Eſt fatuus ſiquidem / vanuſqꝫ: incredulus atqꝫ
Ex aſtris cupiens noſſe futura poli:
Ruſticus & quiuis indoctus: certat haberi
Aſtrologus: fatuas fingit ephimeridas.

Vele vngeloue wert nu gedicht
Dat mecht men ok gantz sere licht
Wat kunstbokes men nu an den sternen socht
Ein slicht narre sik dar up richt

Aſtrologos etiam decet huc arceſſere vanos: xxvi.q v
Atqꝫ mathematicos/arioloſqꝫ ſimul: non lice
Huc ades aſtronome/atqꝫ planetiſta/augur/aruſpex. at xp̄ia.
Sortilege/et quiſquis ſydera ſola colis. te ꝑ totū
Singula facta hominum parua atqꝫ minuta recenſes: & xxvi.
Exponis vano ſydera iuditio. q.vii nō
Stultorum in numero plures nunc ſcire futura obſerue
Conantur: rebus peruigilantqꝫ malis: tis· &.c.
Aſtrorum cura eſt illis: & ſydera ſpectant: ſe.
Omne quod oſtendūt aſtra referre volunt.
Archanas rerum cauſas: elementa/planetas: xxvi. q.
Spectant: & quicquid lucidus orbis habet. ij.ip̄os.
Errorem hic lune varium: ſoliſqꝫ labores Exo.xij.
Aſtrorum motus: inſpicit atqꝫ vices.
Hic docet immitis quid ſydus triſte minetur
Saturni: quid Mars ſignificare velit. Saturnꝰ
Hic aperit quo leta venus ſe proferat aſtro: Mars.
Atlantiſqꝫ nepos: Iupiter atqꝫ pius. Venus.
Saturno genitos ad fruta & probra recenſent: Mercu.
Quos tamen atqꝫ bonos reddere fata queunt. Iupiter.

Et natos Martis referunt ad tristia bella:
Quos pace interdum cernimus vsq; frui:
Ad ti.ij. Iuste age: nec dubita, sapiens dominabitur astris
ptolome In manibus summi stant elementa dei
us. Iuditium siquidem & mentem vis scire tonantis
ad ro.xi. Sulte mathematice o: te furor vnde rapit:
Eccles.i. Tu facis: omnipotens tanq; sua vata reuelet
ps.xxxv Mortali cuiuis iuditiumq; poli
Omnia linquamus supero: qui cuncta creauit:
de pe.di Qui nutu: cœlum, & sydera clara regit.
sti. iiii. i Astra quid aduersi possunt portendere: si nos
domo. Defendit: cuius gloria summa, deus
Quicquid ephimerides referunt: per inane laborant:
ad ro. Nil genesis: sortes, nil quoq; fata valent.
viij.

Qui celum & terram: latum metitur & orbem:
Climata describit: & memorat populos:
Hic fatuum instantem crassa a ceruice repellat:
Nil bonitatis habent hec monumenta quidem

Non satis est, sapiens: non est ratione politus:
Sed nostra in naui carbasa plena trahat.

Die alle die werlt wil vmme meten
vnd wil alle lande vnd stede wethen
vnd doch [illegible] [illegible] doet vorgetten
de gyfft neben einem narren ethen

Qui latera immensi mundi metitur / & orbis
Climata: stat fatua circinus inq; manu:
Nosse cupit cunctas regiones / & loca cuncta:
Humano siquidem / cognita non generi: xxvi. q. iiij. c. igitur.
Nunc orbis lati metas: longosq; reflexus
Pensantur: fatuos sedula cura mouet.
Nossere conantur gentes quas spectet Eous: esa. xl. et xlviii.
Quas calor australis: occiduusq; tepor.
Stultus hyperboreum mensuram flectit ad axem Eccs. iiij
Et querit populos hac regione feros. .ij. cor. x.
Mensuratq; vrsam dygitis quandoq; minorem: Abacuc iij.
Quo populos tali sub regione notet.
Europe atq; Asię spacium collustrat vtrumq;:
Grecos / Aeolios / Cappadocas / Cylices:
Et Lybie gentes rutilo sub sole iacentes:
Atlantem / & Calpen: Herculis atq; fretum:
Semotam Thylen: quęrit vel in orbe Brytannos
Extremo: & radio Theutona claustra notat
Nosseq; vult tumido positas in gurgite gentes
Et causas reflui succiduiq; maris.
Pręstita cosmographi lustrat documenta Strabonis: Strabo.
Intactum toto nil sinit orbe quidem: Eccī. vij.
Quid geometer enim tantas in pectore curas
Concipis: incassum circulus ista terit
Plinius errauit: quamuis spectabilis auctor: Plinius
Errores varios & Ptolomeus habet. Ptolomeus.
Inuanum siquidem multorum corda laborant:
Rebus in incertis quos ita sudor agit. Hiere. ij
Antea que fuerat priscis incognita tellus: ezec. xiij
Exposita est oculis & manifesta patet.
Hesperie occidue rex Ferdinandus: in alto Ferdinādus hispaniarum rex
Aequore nunc gentes repperit innumeras.

Marsia cum docto certauit Appoline: victus
Amisit palmam: perdidit atq; cutem.
Attamen in manibus pendebat fistula stulti:
Et fatuus mansit marsia vt ante fuit:

We nicht ein narre wesen wil
vnd geit doch in dat narren spyl
vnd bruket alle tydt dorheit wil
De mach wol sijn ein groter kil

De eo qui nō vult esse fatuus

pu. xvii Quilibet hanc fatuus naturam contines in se
Oui.vi. Insolita vite proprietate manens
metha. Rideri q̄ non sentit se: illudier atq;
Oui.vi. Marsia propterea decoriatus eras
fas. Nam phoebum cythara ductum irritauerat ille
Iuuenal Ad pugnam: propter quam sine pelle iacet.
Eccs.ii. Huius ad exemplum: tantis obducta tenebris
pu.xxvi Stultorum mens est & ratione carens:
Vt fatuus quisquis se tempore credat in omni
Prudentem: sapiat cum tamen ipse nihil.
Ecci.xx: Nec tamen aduertit risus: hominumq; cachinnos
Sap̄.iiii De se sic fieri: nec videt auriculas:
Seria cuncta putat / cum risu illuditur ip̄e:
eccs̄.xix Queq; audire cupit: credit & illa libens
Tibia dependet solitis innexa lacertis
Stultitie signum prebet vbiq; sue.
Oui. in Si quis opes multas locupleti possidet arca:
Thesauros magnos & tenet in cumulo:
tristiū. Hunc plures vigili cursu sectantur amici:
pue. xix Semina qui cumulent ad scelus atq; nefas

Et spoliant stultum iuuenem: vacuumq̧ relinquunt. Luce.xv
Prodigus his sociis heu bona cuncta terit.
Amplius & vacua dum nil seruauit in arca
Nec res occulto sensit abire dolo: Tullius de ami.
Factus inops tandem: cunctis priuatur amicis
Et refugit fatuum perfida turba procul:
Acclamat supos: & tristia verba profundit:
Penituit tandem at sera querela nimis
Qui res tam multas vno consumit in anno l.ius ali‑
Ad cursum vite quod satis vsq̧ foret: mētorū. ff.vbi
Est fatuus: vafris res compartitur: at illi pup edu
Plus nummū querunt q̧ vel amicitiam deb.
Ex quo paupertas: contemptus, risus egestas:
Proueniunt: stultus & sine honore sedet

Qui vult cum pueris, & stultis ludere: debet
Illorum lusus & tolerare iocos:
Ad clauum ne sit nauis reuocandus. & alta
Vela trahens: malum frangat. & inde ratem.

Ludere cum fatuo qui vult: tolerare nec ipm
Cogitat: ad fatuos cōnumerandus erit. M iij

We kynder vnd narren sik nemet an
de moeth ok schymp konnen vorstan
Men wil he den schymp nicht entfan
So moth he myt den narren gan

De non intelligentibus ludos

Cum puero ſiquidem qui vult contendere: ſtultus
Si non ipſius ludicra ferre poteſt.
pu.xxvi Stultus & hic pariter mouet ad conuitia riſum:
Ebrius: obtuſus / dicitur atq; puer:
Eccleſ.i. Qui vult cum pueris & ſtultis ſepe iocari.
Alternit vicibus ludicra verba ferat:
Venari qui vult: opus eſt vt retia ponat:
Sectetur canibus: cumq; labore feras.
Quiſquis forte globo cupiat ſubuertere ſtantes:
Ecci.xix Erigat ille ſimul mox quoq; pyramides.
Pro verbo verbum: pro luſu ludicra dantur:
Stultus qui poterit non ita ferre vices.
Intolerabilius tamen eſt / & ſemper iniquum
p̄.xxxvij Pro pietate bona reddere forte malum.
ad ro.xij Hęc fatuos natura manet / quod rarius vſq;
i.ad theſ Condignas referunt pro bonitate vices:
ſaloñ.v. Verſari ſapiens vir cum prudentibus optat:
.i.pe.iii. Cum fatuo ſtolidus quęrit habere locum.
Q: fatuus tolerat nullũ: ſua ſola putanda eſt
c.quia p̄ Ambitio: cunctos nam regere ipſe cupit.
amb de Eſt dolor in ſtolido vehemens: ſi preſidet illi
elec.li.vi Prudens. ſe meritum nam putat eſſe virum.
In ſumma noſtram poteris ſic carpere mentem:
Lucan⁹ Inſipiens ſolus ſceptra tenere petit.
in priō. Non vult ferre parem: maiorem ferre recuſat.
Heſter. Cuncta ſibi in terris inferiora putat.
iii Gaudia non Aman maleſanus tanta putabat
Q: cuncti colerent omnia iuſſa viri:
Quantus erat dolor huic / q̄ Mardocheus apella:
Non caput atq; genu flectere vellet ei.
ec.viii.et Qui ſapiens igitur dici cupit atq; probatus:
xx.& Inſanos fugiat / inſipidoſq; viros.
xxij.

Ille quidem celerem contorquet in æthera pilam:
Nec ſpectat lapſam quo cita pila cadit:
Qui facit infeſtos multos ſibi: reddit & hoſtes:
Nec lapſus ſpectat conſimileſq; vices

Deyse werpet in de hoghe eenen bal
vnd hodet sik nicht vor dem wedderfal
De mannigen dort vngheual
de vloet sik vormoden glik van en af

Insulsos etiam fatuos referam qui ledere multos mat.vii.
Percupiunt: ledi non tamen vsq; putant. In ꝓhe.
Insanum penitus fateor: qui crimina iactat decre.in
In faciem alterius: conspuit atq; caput: c. dilecti
Nec tamen hec rursus fieri pateretur ab illo: de ma.et
Nec vice consimili: pertolerare iocum. obe.ii.q
Quid sis facturus bene premeditarier ante vi.q.le
Conuenit: haud facias: quod tolerare neges. scit.
In saccum qui vult alios detrudere. sumat:
Naxilli pariter plagam aliquando sui. Perillus
Fecerat vt thaurum infœlix ex ere perillus: de quo
In quo mugitus ederet ore nocens: oui.i.de
Imbuit at primus vaccam quam fecerat ipse: a:te.
Criminis atq; sui premia iusta tulit: mat.vij.
Quod tibi non fieri cupias o stulte prophane:
Ne facias aliis: ne malefacta feras: ps.vii.
Sepe facit foueam fatuus / nocuumq; foramen ꝓu.xxvi
In damnum alterius: quo tamen ipse perit: ec.xxvii
Nempe crucem quondam fecit maledictior Amam: Hester.
Qua mardochei frangeret ille gulam. vii.

In caput illa suum sed crux descendit: & inqua
Suspensuus, mortis premia iusta tulit.
ꝓu.xvii Tu poteris cunctis bene nunc confidere: sed tu
Ecci.vii Prouideas fraudes: precaueasqꝫ dolos:
Qui bene confidunt sepe experiuntur amarum
Ecci.ix. Virus: nam quis scit in cute quanta fides?
ꝓuerbi. Non conuiua homini nequam, cui liuida corda
xxiii. Sunt: & secretum pectoris exitium.
Ede ait hic hospes: nunc fercula sumito nostra:
Iam bibe: de cena vt possis abire satur:
Attamen aduersus te virus, corde sinistro
eci.xiiii. Portat: liuentes aufuge docte viros.
Sepius arridet te risu forte iocoso
Qui cuperet mentem dilaniare tuam:

Quisquis in æstatis fœcundo tẽpore: messem
Negligit: & fructus: nec bona graua legit:
Cogitur hyberno, sub sole carere cupitis:
Vrsorum & dygitos suggere more, suos:

lxxxiii. Stultum preterea reputo qui deside vita
di.nihil Viuit: & in pigro pectore torpor inest.

De in warheit den sommer lange slept
vnd sammelt nicht in to rechter tydt
Om wert gewyset so he bidden mydt flidt
Des winters wan he kummer lidt

Quis non castiget fatuum hunc: qui tempore nullo   Seneca.
  Dispensat vitę commoda recta sue   ꝓuer. vi
Non aptare potest animum ad quecunq; futura:
  Inceptor stolidus: nec sua facta notat.   Deutro,
Hic nihil acquirit rerum pro corporis vsu   xxxij.
  Omnia dilapidat: nil retinere solet
Est adeo demens. proprios nil cernit ad vsus:
  Rebus oportunis inuigilatq; nihil: ec. xxvi.
Prouidet atq; nihil stultus: nisi cogat egestas: ꝓue. xix
  Atq; fames stimulet: torqueat atq; sitis:
Temporis haud fatuus meditatur fata futuri:
  Presentes tantum respicit ille dies.
De naso ad fauces: hominis meditatio stulti
  Vergitur: vlterius mens sua stulta tepet: ꝓue. xiij
Hunc puto prudentem: versat quem cura futuri
  Vnde habeant pueri forte alimenta sui: ec. iii. &
Querit & æstatis calide sub tempore: fructus   xxxviii.
  Ad vitam vt possit cōmoda habere suis.   ꝓue. xx.
Ast illum penitus fateor ratione carentem:
  Ad res qui nunq; prouida corda gerit.   Sap̄. xv.
Dormitat fatuus stratus sub sole calenti:
  Qui nihil acquirit sed bona parta vorat   ꝓu. vi. ꝛ
Tristis hyems istum ieiuno gutture torquet: xiiii.
  Non habet vt stomachum quit satiare suum:
Et vitam miseram brumali tempore ducit: ꝓu. xxvi
  Qui tempestiuas non cumulauit opes.   mat. xxij
Qui non collegit fenum: cum Iulius ardet: ecci. xxii
  Ne sibi quęsiuit emolumenta domus:
Frigeat in bruma gelida: queratq; per vrbem:
  Fasciculos fœni: stramina nuda terat.   ꝓu. xxij.
Exemplum magni prebet formica laboris: Iuuenal'
  Colligit & seruat tempore queq; suo   ꝓuer. vi
    Litibus & rixis qui delectatur: & omni
      Tempore contendit: iudiciumq; petit
    Est fatuus vehemens: nempe excecare laborat:
      Iustitiam: & legum contaminare fidem.   N

De strides gerne kuret alse ein kint
vnd meinet de warheit to maken blint
de sulue sik maket de kiker lo an bint
Ok der narren gantz vele sint

De litigantibus in iuditio

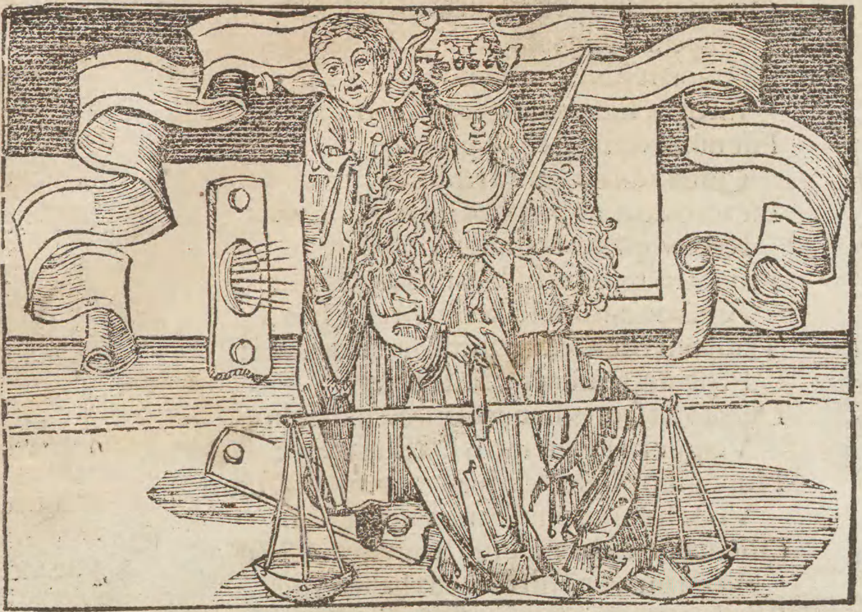

i.cor.vi. Acrior ad reliquos fatuos conſurgere dignum eſt:
ꝓuer.iii Quos agitant meſti iurgia vana fori:
eccl. viii Turba quidem eſt ingens ſtultorũ:copia pręgnans:
ad Ti.iii Horum/qui lites iuditiumq; petunt
ii.thi.ii. Pro cauſa exigua:minima pro re vel inani
Vath.v. Contendunt ſtulti:concipiuntq; dolos:
ꝓue.xvi Iuditii amfractus fatuo queruntur ab omni
Eſa.vii. Et gaudent lites ꝙ ſine fine gerant
Tardo etiam ſtrepitu/plures ambagibus vti.
Iaco.iiii. Conantur longis iuditiumq; trahunt.
ꝓu.xvij. Scilicet vt nocui fugiant decreta/ſacrate
Iuſtitię leges aufugiantq; bonas.
Eccl. vi. Eſt qui ſe patitur banniri/in iuſq; vocari:
Hiere.ii Excluditq; ſacra ſtultus ab eccleſia:
Nil tamen hec curat:ius fraude laceſſere tentat.
ꝓu.xxvi Iuſtitiam fugiens impietate ſua:
ec.xxviij Nec tamen id fatui meditantur: qui fora querunt.
Et lites varias:iurgia vana mouent:
Eſa.lviii Inuidiam ꝙ tunc incurrunt:quodq; doloſos
eccl.viii. Gauſidicos ditant:qui ſibi dona petunt:

Postq̃ te scribe calamus conpinxit auarus:
Ponit & in crasso codice verba tua:
Tu tamen insipiens tua cuncta impendere liti:
Et cause intendis que loculum euacuet. Ecci.viij
Corrumpis nummis:alio vel munere iuris pu.xviii
Custodes:melius vt tua causa sonet. Ecci. iii.
Pinguius & melius siquidem declamat /agitq̃ puer. iii
Causidicus:palpet quem tua larga manus:
Sepe oratores spacioso ex orbe vocamus
Quo prolongari iurgia nostra queant:
Vtq̃ phaleratis verbis diffundere causam
Possint /& legum garrula verba loqui:
Causidico a tali iudex cito fallitur /is qui:
Iuditij sceptrum simplicitate regit E ci. xl.
Colloquium prauum:& lingue lasciua pudende pu.xxiij
Verba:bonos mores contaminare solent:
Inducuntq̃ malos mores:vitamq̃ prophanis
Ritibus:inuertunt ingeniumq̃ pium.

Festa noui patris celebrant plures Grobiani: I cci. li.
Magna cohors iugi hunc sedulitate colit .i.esd.vi

wer de sw de kroen drecht
vnd wer des narre sit in dem recht
schendige worde vnd gebere nicht werlt
dar suluest grofheit komen wysheit deit

De obscenis fatuis

i.cor.xv Illius obscenis lustrantur ritibus are:
xxviii.q Non nisi pestiferos hic Grobianus amat.
.i.sepe. Ad templum mixtim currunt iuuenesq; /senesq; /
ezech.ix Et pariter mulier: virgo /puella /puer:
ec.xxix. Thura ferunt manibus: grobiani festa colentes
Sordidulis verbis: rancidulisq; litant.
Iam pudor ex terris abiit: petulansq; remansit
Oui.i. Spurcities, hominum qua perit vsq; genus.
metha. En fatuus porcum cenosum continet aure:
Eccle.xx Campanam manibus concutit atq; suis.
puer.xi. A porco trahitur fatue (mihi credite) nauis
Prora: per æquoreum que comitatur iter:
Pondera ne puppis tumidis mergantur in vndis
Eccle.v. Turbaq; stultorum: quam super esse sat est.
Nam si non biberet vinum stultissima secta:
Munera iam bachi merce minuta forent.
ii.Pe.ii. Sus tamen innumeros procelles parturit: inde
Magna cohors hominum festa suina colit.
ad eph.v Obsceni mores: & turpia verba: colendos
ps.xl. Efficiunt homines: nil pudor ipse valet.
Turpibus ecce viris primi nunc dantur honores:
Hiere.ii Gloria prima datur fœdilo quisquis viris
Esai.xli Iam porcus viridem gestans in fronte coronam.
Admittit fatuos ad sua iura viros:
ad col.iij Quidam sunt adeo obsceni /turpesq; relatu
Ad ti.i. In quorum saliunt verba pudenda genis:
Insanus quales si nunc spectaret Horestes
horestes Eheu clamaret: q̃ furiosa cohors.
pue.xii. Illos delectant crapule.tucetaq; crassa:
Atq; cadus vini.verbaq; mixta iocis.
ec.xxxij O grobiane tuas fatuus quicunq; per aras
Sacrificat: fatua hunc morte perire decet.
En statum multi /modo spiritalem
Appetunt: primis iuuenes ab ãnis
Penitet tandem fatuos: relicto
Viuere mundo

Mannich kust uth geistlicheit
vnd thuet an papen efte closter kleit
vnd wert em dorch vallen leit
Vnd so mede kren tom narren schepe gheit

Restat adhuc aliquid: quod nostro carmine dignum est viii.q.i.
Quodq; locum in fatua puppe tenere solet. in scrip-
Omnis homo pueros sacris modo deuouet aris: turis. &
Visq; sacerdotem rustice habere tuum: c.moys.
Non hoc proposito: supremi vt sacra tonantis xviij.q.
Rite colat: placeat aut sua vita deo nos.aūt
Verum vt seposito vitam sudore quietam gl'.i.dis.
Ductitet: illecebris inuigiletq; malis: xxi.de-
Nil anime curat fatuus mentisq; salutem: ros.
Sola placent rerum sordida lucra sibi.
Nil doctrina iuuat: funesta pecunia princeps
Sacra dei inuertit / sacrificosq; lares. xij.q.i.
Ordo sacerdotum fatuo turbatur ab omni: quia.
Labitur & passim religionis honos
Non Numa presbyteros tales in templa sacrauit Numa
Prisca. sed in cunctis integra vita fuit. pom.
Pontificis culpa est: diuinos vendere honores xxxvi.di
Iam stultis solitum est / pestiferisq; viris: oportet.
Quis furor o miseri ad vos mystica sacra prophanos
Compellit: procul hinc tollite queso manus. N iii

De inani fastu

xliiii. di. Non ſtatus in terris nunc eſt damnoſior illo:
per totū O quali ſuperos religione colunt?
Mōach Quid fratres memoro ſubductus colla cucullis
Geſtantes: miſere o nunc ſacer ordo vales:
auguſti Auguſtinus enim dederat confratribus olim
nus. vii. Viuendi ſalubres cum pietate modos:
q. i. non Hos monachi obſeruant laſciui, more ſiniſtro:
aūt. Auguſtine parum iam tua ſcripta valent.
Deutro Non quales ſtatuit primeuo tempore Moſſes
xviii. Preſbyteros: tales ſecula noſtra fouent.
Indocti (fateor) nunc pinguia vota ſequuntur:
pue. xxi Eccleſiamq ſacram ſordida turba regit.
Poſt ſua fata tamen: quid ſit rexiſſe videbunt
Eccleſias: mores nec coluiſſe bonos.

Mendaces fatuos: de quorum pectore nugas
Bullatas capimus: noſtra hos vehet illa carina
Geſtarum rerum, falſo preconia fingunt:
Militiam hic iactat: doctrinam iuris et alter:

Feruida iam dygito compeſcere labra volebam:
Et finem numeris ponere forte meis.

Nubringe ik noch twe ander doren
de ok int narren schip mede horen
Sie willent foren wederß sporen
vnn wol sie hebben der narren oren

Turba tamen stolidis frontem redimita corymbis: p.xxviii
Percita stultigero gesta furore refert.
Alter enim miles gestat calcaria ahena:
Alter & in manibus romula iura gerit:
Miles ab antiqua se nobilitate superbum Milites.
Iactat: & a Tullo tempora rege notat: Tullius
Aut genus a claris patribus quos romulus olim hostili⁹.
Legerat: atq; alios enumerare solet.
Forte tamen patres habuit / qui fœnore iniquo: p̃s.lxi
Fraudibus aut aliis stemmata parta gerunt p.xxviii
Plures se faciunt ex nobilitate superbos: Iuuenal.
Quam virtute sua non meruere tamen. Seneca.
Nobilitas virtute bona: meritisq; beatis i.Corin.
Constat: diuitię stemmata nulla parant. iiii. de p̃
Candorem tituli: qua nam virtute mereris? bẽ.vene
Aut quid gessisti: quod tibi stemma dedit? rabilis
En ais: externis martem diduximus oris Bar.i. li.
Cognita sunt variis gentibus acta mea: i.C.de i-
Me Solyme videre sacre / Memphitica tellus: colis li.x
Gallia bellipotens: marticoleq; Getę
Atq; alias bello regiones fortis in armis
Lustraui: merita nobilitate feror
Doctoris quidam titulum nomenq; tenere
Gliscunt: se iactant: & didicere nihil. xlix.dis.
De rebus fatuis vanissima verba loquuntur: sacerdo-
Esseq; prudentes / doctiloquiq; volunt. tes. et gl.
Nil sapiunt penitus: tantum de cortice libri in l.i.C.
Sumpserunt tituli nomina vana sui. de athle.
Cum manibus ductant fatuum: pręconia iactant li.x.
Que nunq; meritis sed peperere suis.
Sed quid multa loquar: fatuis innata superbis
Hec mala: quod non sunt: protinus esse volunt. pu.xxvi

Multos ludorum fatuos damnosa voluptas
Sollicitat: tantumq; iuuat:
Nil aliud curant: nec delectatio maior:
Iacturam neq; pensiculant.

Noch bringt ik narren vel
de alle or fande hebben in de speil
Menen se komen [illegible] nicht [illegible]
wan se [illegible] nicht to dem speile [illegible]

De lusoribus

En iterum nostris offert se turba camœnis
    Sordida: ludorum concomitata iocos.
Virg. de ludo. Initio / furiis ego sum tribus addita quarta
    Ludus ait: fatuos hic numerabo meos.
Quidam sunt adeo incensi certamine ludi:
    Et ludos tanta sedulitate colunt:
gl. in. c. pe. de. vi et ho. de xxxv. di. c. i. glo. i Voluere taxillos reputant sibi gaudia summa:
    Tres bene currentes / gaudia sola parant:
Noctes atq; dies ludi certamina versant
    Alea discurrit: sordida lucra petit
Hunc senio ditat: damnosa canicula mordet
    Illum: sed Venus hunc radit iniqua cito.
Ludus agitabilem: mentis secreta relaxat:
    Inficit ingenium: sensibus atq; nocet:
Iuuenal de ex p̄ sa. iter dilectos Efficit iratos homines: precordia frangit.
    Alea sollicitos efficit vsq; viros.
Nil curant aliud lusores: tota voluptas
    Sortibus infixa est: irrequieta quidem:
Per noctem vigilant: latrant / iurantq; frequenter:
    Nulla fames illos: nec sitis vlla mouet.

Sepe furore graui diffamant vulnera xp̄i: Leuitici
Torquent ad superos verba nefanda deos: xxiiii
Tanq̃ pestiferos lusores, conditor orbis Ad ro. ij
Curet: & ad stulti turpia verba fleat:
Spurcidius tamen hoc: q̃ foemina ludit, iniquis de iudi.
Intermixta viris: & tabule vsq̃ vacat. c. ii. li. vi.
Nobilis: & clerus, ciuis, iuuenisq̃, senexq̃
Cum tenui vulgo ludere sepe solent.
Quem decet vt modicum ludat: sibi congrua sumat no. in c.
Tempora, personas eligat atq̃ pares. clerici de
Omnipotens cunctos lusores odit iniquos: vi. et ho.
Et ludos vetuit regula sacra patrum. cl.
Nam mala proueniunt ex ludo crimina multa: host. in
Ludus opes minuit: & bona cuncta terit su̅. de ex
Est (scio) turba meo fatuornm picta libello p̄la. qua
Magna: sub insculptis atq̃ locata notis: literi
In tergum illorum capitosus saltat asellus
Depressos monstrans, stultigerosq̃ viros.

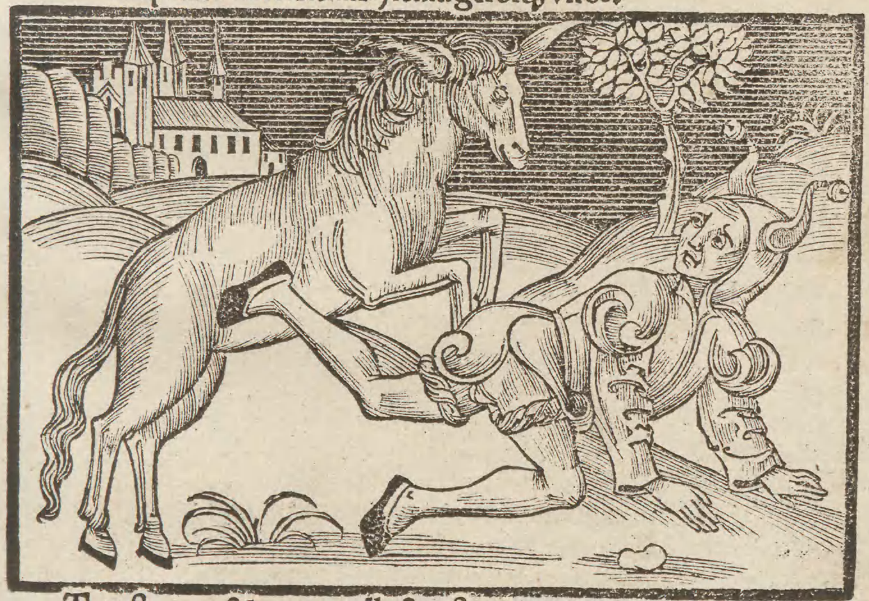

Transtra per & remos collecta est tanta caterua:
Et numerum tantum nostra carina vehit:

Vele narren sint in groten vordencken
Vnd sint behafft myt bosen wercken
Vnd sint doren in velen stucken
Se moten vnder den ezel rucken

Vt prope stultorum sine me discederet ingens
Copia: sed mouit noster asellus herum
Nauiculam merito stultis conscendo paratam
Sum quia quem torquent omnia facta nimis.
Exiguus pro me locus in rate: & angulus arctis
Sufficit inq; foris: me mora nulla tenet:
Ne me continuo calcat ve / premat vel asellus:
Quem piger in tergo cogor habere meo:
Sap̄e. ij Si saltem patiens ad mandata illius essem:
ad hebr. Libera sperarem membra abitura cito.
xii. Abeat hoc vnum: socios comitesq; tenemus
11 q. iii. Plures: qui viuunt conditione pari:
pu̧erb. i Hi sunt: prudentum nunq; consulta sequuntur
Qui bona: nec capiunt consiliumq; ferax:
Hi sunt: quos irę stimulus per crimina iactat:
pu̧erbi. Ob causam nullam: sed ratione carent.
xxvii. Hi sunt qui lites mercantur: quiq; dolore
pu̧e. xvi Inuidie marcent: causa doloris abest.
ec. xlviii Hi sunt: audaces / qui natos quosq; / proteruos
Dum virgis parcunt verberibusq;: parant.
Hi sunt: vicinis quisquos: quiq; molestos.
pu̧erbi. Se prębent: vel quos pocula magna iuuant.
xxvii. Preterea in pedibus quos torquet calceus arctus:
Quem tolerant: hi sunt quis bona nulla placent:
ecci. viii Sunt & lurcones / sua qui patrimonia perdunt:
Qui plus consumunt: q; sua aratra ferunt
Hi sunt: lenones proprias qui ad crimina mechis
ff. de a- Vxores stolidi: sacrilegiq; locant.
dul. ma- Stultus & hic pariter sua qui peccata recęset:
riti. et li. Et pœnas: vitam sed gerit vsq; malam.
ij. Hi satis a duro fatui calcantur asello:
Sed tamen hac iuncti naue: per equor eunt.

Dum captant equites hominem: scribeq; maligni
Villanum: & qui sit simplicitate rudis:
Si saltem nummos habeat. spoliatur ab illis:
Cogitur vt soluat rusticus ille minis

Wan schriuer vnd ritter [illegible] an
Einen [illegible] slichten buren man
[illegible] de [illegible] [illegible] han
vnd schelde he gantz [illegible] an

Ad naues nostras /equites /scribasq; citamus: Mathei
Ad fatuam sectam dant monumenta mihi: xxiii.
Auriculas asini gestant: titulosq; merentur Ecci.xli.
Quos dabimus: dignis pro meritisq; suis
Accelerate precor: quoniam mea nauis abibit:
Que vos ad remos /transtraq; longa vocat.
Est labor equalis: studium simile: atq; facultas
Par: q; scribe gerit: q; malefidus eques. ezechie.
Hic rapit insidijs: spoliat clam predo per agros xxii.
Publicitus scribe decipiunt homines. Esaie.x.
Sub madidis pluuiis eques / & sub frigore duro: Iob.xxx
Corporis exponit fortia membra sui.
Hic animam calamo infuscat: perditq; salutem: math.v.
Auri & nummorum est his quia magna fames. Iob.
Accendit predo villas: flammisq; perurit. xxviij.
Culmina: querit opes: exuuiasq; petit: puer.xi.
Rusticus a scriba simplex seducitur: atq;
Cogitur in pennas soluere cuncta suas. luce.xxi
Querit opes quiuis: precium quoq; captat iniquum: amos.iij
Est spoliatorum turba maligna nimis

De stulta nuntiorꝫ legatione

Eccle.x. Officium si quisqꝫ suum moderamine iusto
Rite ministraret: laus sibi magna foret:
Iaco.iiii. Hic eques vt gladiis inopes defenderet: atqꝫ
ii.thi.ii. Cum viduis pueros, emeritosqꝫ senes:
Quo duce tuta foret semper respublica: quo ve
Latrones fugerent per fera lustra procul.
Hic calamo iustas leges conscriberet: atqꝫ
Esaie.iii Iusticie normam panderet arte sua.
mat.xiii Sed modo pupillos inopes / viduasqꝫ relictas
Mathei Ille armis: calamo hic: nunc spoliare solent.
xxiii. Non dolus in terris maior, fraus turpior vsqꝫ:
Ex scribis q̄ꝫ ꝙ tot mala proueniunt.
Ast equites faciunt: ꝙ semita nulla viarum
Tuta est: impune crimina tanta volant.
Cursor ergo velox longis de partibus orbis
Aduenio: nec vas potui euacuare bibendo
Donec has fatuis sulcantibus ęquora passim
Preberem chartas: nauita siste ratem

Proposui fateor nullos vehere in rate nostra
Cursores: agitur res quia nostra mari.

Ik holde de flasschen hoch vnd steth
vnd lope einen wech verne vnd wyth.
wente dat ik rake de stede vnd tydt
Der doren bodeschop szo werde quidt

Nauis in vndosa rapitur volat atqȝ carybdi:
  Nec reuocare potest nuncius vllus eam:
At tamen ex istis: quidam sibi tradere partem Ezechi.
  In rate: pro fatuis nuncius esse cupit. xxx.
Qui chartas scriptas, cera impressasqȝ sigillo
  Portet in ore suo: gestet & in manibus: pue. xiij
Ne fiant madide: capiant neue altera damna.
  Ambulet: & tutam nuntius vsqȝ viam.
Quidam cursores: plusqȝ committitur ipsis:
  Expediunt: nugas concipiuntqȝ meras.
Sepius ex magna tamen ebrietate morantur p. xxxvi
  Officium tardant: expediuntqȝ nihil:
Atqȝ vias calcant infidi tempore multo
  Otia longa terunt: efficiuntqȝ moras.
Caupones omnes lustrant: omnesqȝ tabernas:
  Vt capiant dulci vascula plena mero. p. xxiiii.
Ter legit atqȝ quater chartas, manibusqȝ reuoluit
  Nosse volens: quidnam littera missa canat.
Non alia ratione tamen sic scire laborat
  Scripta: nisi vt valeat dicere multa noua. pu. xxv in fi.
Negligit interdum: nec scit commissa referre:
  Et sine responso perfidus inde redit.
Tempore ceu messis recreat nix corpora nostra:
  Et sicut requies queqȝ cupita iuuat: p. xxvi.
Sic recreat dominum per quem legatus abiuit Sapie. v
  Nuncius & carthe credita iussa refert.
Hi sunt: quos volui: stulti qui nuntia verba
  Transuectant: currunt nec sine vase meri.
Iecur habent calidum: calor hic innascitur ipsis.
  Ob cursus volucres: nugiloquasqȝ genas.
Nuntius hic dignus precio: titulisqȝ decoris: pue. xx.
  Expedit imposite qui cito iussa rei. Hiere. ij

En venit aucta cohors promorum iamqȝ coquorū
  Cōmisseqȝ domus cetera turba venit
Ad nauem properant. & forti robore sulcant:
  Adiuta his citius carbasa nostra volant.

Ein schap effte ok ein ander borke
Wert vaken gesteken ok under einen rok
Wente de kelleman und ok de koke
Kosten eren Heren mennich schocke

De cellarijs et cocis

Ezechi. xxiiii Est damnosa nimis dominis hęc turba penatum
Cuius iam crapulas: luxuriemqꝫ vides:
Est natura coquis / & promis semper iniqua:
Quos domini nulla sollicitudo manet.
ꝓue. xxi & xxiii. Inqꝫ vicem iactant: quoniam nos sola voluptas
Potus iucundi confouet atqꝫ cibi:
Esa. lxv. Edendum est igitur nobis / semperqꝫ bibendum:
Nos cibus / & pascunt vina aliena quidem.
ꝓue. xix Inuenies raros custodes esse / fideles /
mathei. xxiiii. Aut seruos dominis: perfida turba laris
Sopito domino reserat cellarius vrnas:
Atqꝫ aperit sapidi vasa vetusta meri.
Ec. xxxi Oenophorum vino complet: vacuatqꝫ lagenas
Bacchi: quas seruat ad sua gaudia herus
ꝓuer. xij Contenti non sunt: proprio consumere luxu.
Credita quę manibus sunt bona cuncta penus.
Adducunt alios ganeones atqꝫ bibones:
luce. xvi Quorum opera possint euacuare cados.
Treñ. v. Nulla fides illis: iacture damna future
Hi nihil aduertunt: decipiunt sed herum.

In lecto recumbans, censu pereunte, patronus Pu.xxix
Nil sentit: seruos credit habere bonos:
Sed cum forte iubet sibi dulcem afferre lyeum:
Bombo vasa sonant euacuata graui.
Est dolus in promis: est & versutia fallax:
Infidi dominum decipiuntq; suum. Ec.xxxij
Quid coquus immundus facit: & qua fraude patronū: Luce.xii
Decipit: en audi: sordida gesta cano:
Ista caterua quidem nulla pietate mouetur. ad ephe.
Edunt: consumunt, & bona cuncta vorant. vi:
Emptaq; fumosam veniunt quęcunq; culinam:
Inmundus gustat fercula prima coquus.
Inde fame si quis coquus aut cellarius vnq;
Deperit: at crapula dicitur vsq; mori.

Villane siquidem superest dementia sectę.
Que cupit in fatua ducere vela rate:
Ergo mihi parcat villana superbia: quam nunc
Pungimus in teneris versibus, atq; notis

Simplicitate rudis quondam natura colonum
Extitit: atq; humilis conditōne fuit: O ij

Buren sik int narren schip mede drenghen
Sze menen on schulle den krol gelinghen
In der sake sie dar mede brenghen
Ein dresspitz van seltzenen dinghen

De rusticorum arrogantia

Si numerum ætatis poscas: non secula longa
Fluxerunt: in quis simplicitas nituit:
Iustitie solium turritas liquerat vrbes:
Oui.in Virtus, rusticitas, cum probitate fides:
fast.& Migrauere simul quondam ad triuialia tecta
.i.meth. Adq; casas humiles: stramineosq; lares:
Non dolus in villis: non fraus in rure fuerunt
Iuuenal' Hos penes astreę sacra cathedra fuit.
Ardor auauaritie nullus: non fœnore lucurm
Ecci.vii Mutabat mentis rustica turba rudis:
Auri nulla fames: non fastus corporis, at nec
Ornatus: quales ciuica turba gerit.
hier.xiij Sed modo cœperunt habitus gestare superbos
Villani, quoniam pristina vita ruit.
Crines in nodum tortos, crisposq; capillos:
Et calamistratos rustica turba gerit.
Vestes partitas scutulis, varioq; colore
Gestant: quas cingit fimbria picta quidem.
In manicis sculptas externo moreq; figuras
Et tunicas portant cum breuitate bonas.
sap.xvij Discit ab agricolis gens vrbica, fraudibus vti
Atq; dolos multos: & noua cuncta mala.
Sola tenet nummos gens rustica: solaq; saccum
Iob.xx Ingenti ere replet: diuitiisq; studet.
iiii. Proh pudor vnde venit: tam morbida vita colonis:
Esaie.v. Vnde sitis rudibus, improbitasq; viris:
Villanus diues: mox fit mercator auarus:
Hiere.li Mercatorq; studet nobilitate frui:
Tempore sic nostro villani: nomina clara
p.xxiiij. Nobilitatis habent: simplicitate carent.
Iuuenal' Querere proh pudor est nimis alta & inania semper:
Ecci.iii. Stare nec in proprio, nec remanere statu.

Paupertas fugitur, totoq; arcessitur orbe.
Vndiq; numme places: pauper vbiq; iacet.
Ridetur solus pauper: solusq; fugatur:
Cedit inops cunctis: nummus in arce sedet.

De al synen trost sit up dat gelt
Vnde yo dat vor dat beste helt
Neen dinck ock dar bouen stelt
An deme wert warheit / groff vorwelt

Nummoſos plures fatuos vehit illa carina: xlvii.di.
Sola quibus rerum copia vana placet: ſicut pri
Quos magis oblectat cupidi poſſeſſio nummi: uilegia
Q̄ morum probitas/egregium ve decus. pa.vi.in
Paupertatis onus omnes iam ferre recuſant: l. ſi quis
Auri ſacra fames pectora cuncta quatit. ad. C.de
Haud facile emergunt quorum virtutibus obſtat epiſt. &
Res anguſta: domi: pauperieſq; grauis. de.arch.
Amplius haud titulos: claroſue merentur honores .xi.q.iii.
Qui ſophie cultus & monumenta colunt. pauper:
Iamq; viri iuſti poſtrema ſede locantur pu.xxiij
Diuitibus ſolis munera prima patent. Eccle.x.
Nam quia collectus tribuit modo cenſus honores: oui.i.faſ
Cenſus amicitias: pauper vbiq; iacet:
At qui diuitias ingentes tentat habere: Iuuenal.
Curat opes grauidas & cumulare ſibi: Eccs.v.
Hoc modo conſtituat vitam: ſit ſpretor honoris: Mich.vi
Et fidei ſeruet pignora nulla ſacrę:
Per ſuperos iuret: fallatia vota per aras ecci.xxv
Iactitet: emineat nullus in ore pudor:

eccs.iiii. Nil scelus atq3 nefas: nihil & peccata peracta
xlvii.di. Estimet: & cecus ad mala cuncta ruat:
sicut. Exercet rapidam vsuram: dygitoq3 tenaci
ecci.xiii. A miseris capiat fœnora dira viris:
amos.v. Delatoris agat fraudes: vocesq3 dolosas:
esaie.x. Auribus instillet seua venena bonis.
Iob.v. Infectus vitiis istis nunc voluitur orbis
Totus & ad nummos sedula turba ruit.
puer.xi. Venditur omne nefas nunc pro quadrante minuto:
Venditur & virtus/iustitieq3 rigor.
xi.q.iii. Plures ex merito mortemq3 & fata subirent
pauper. Ob scelera: & vite crimina magna sue:
xxiiii.q. Ob furtum plures furcasq3 crucemq3 subirent:
iiii.ne a= Ni sacer hos nummus a laqueo eriperet.
misso. Impunita manent nunc crimina multa virorum:
Apocal. Nummus ab exitio liberat atq3 nece.
xviii. Furibus ignoscit magnis censura: columbas
Vexat: & ad laqueum guttura parua ligat.
Achab. Contentus regno quondam non perfidus Achab
iii.Reg. Cogitat atq3 inopes expoliare viros:
xxi. Ortus erat Naboth/patria quem lege colebat
Eccs.v. Vir bonus & frugi: gratus & ipse deo:
Ortum hunc rex diues a paupere habere petebat
Hunc sibi: sed Naboth cum ratione negat.
xi.q.iii. Propterea misere saxis trucidatus: & ense
Corruit: at tandem rex fera fata tulit.
Iuuenal. Solus inops premitur: saccos gestare necesse est:
Lucan⁹. Truditur in saccum pauper vbiq3 grauem.
At paupertatis (quando ætas aurea mundum
xv.q.ii. Lustrabat) laudis gloria magna fuit:
illa no. Parcus erat victus: frugalis vita: laborq3
de rescr. Cōmunis: feruor/nullus auaritię:
statutu3 Omnia maiores: communi iure tenebant:
li.vi.bea Non ita diuitias legerat vllus auus.
ti tho.ii. Paupertatis amor peperit pręconia priscis
ii.q.clxx Quorum perpetuo gloria parta viret:
xviii.ar. Paupera Roma fuit quondam: pauperq3 senatus
iii. Atq3 inopes habuit bellica Roma duces.
Curius insignis dux: paupertate decorus:
Sub iuga Samnites/traxit & Ausonios.

Publicolam extollunt: qui paupertate benigna:
Emeruit laudes, æthereumq; decus: — Publicola.
Fabritium colimus: qui Pyrrhi munera spreuit
Cui satis exiguus census & arca fuit. — Fabriti⁹
Regulus & meruit preconia magna: decusq;.
Iugera cui exiguo parua fuere loco:
Paupertas tribuit nostris primordia sedis: — M. regulus. de q̃ Tulli⁹ i offi.
Hec vrbes statuit: sceptraq; digna dedit.
Ista magistratus stabiliuit: regnaq; mundi:
Inuenit meritis dogmata cuncta suis
Gretia clara quidem cum paupertate decora
Promeruit laudem perpetuumq; decus. — Grecia.
Iustus Aristides pauper: fuit Epamynundas
Dux equidem pauper fortis & indomitus: — aristides Epamynundas.
Et fuit insignis vates quoq; pauper Homerus
Dum tonat heroo troica fata pede. — homer⁹.
Socrates ætherea sophia succinctus & arte:
Diuitijs vacuus, non sine laude fuit. — Socrates
In mundo nihil est tam celsum: tanq; superbum:
Ex riuo quod non fluxerit exiguo: — Eccle. xi
Paupertatis honor: Tarpeias extulit arces:
Atq; vrbi titulum principiumq; dedit: — Roma.
Pauperibus Roma est quondam pastoribus orta: — Augustinus.
Rusticus exilis nomina tanta dedit.
Diuitie molles fregerunt regna superba: — ouidius
Propter opes cecidit Roma: cadetq;: potens. — ec. xviii.
Propter opes: miseras passa est Carthago ruinas. — cartago.
Paupertatis honor sed sine fine micat.
Quid tantum cupimus: funesta peccunia multos. — pu. xxii.
Mortales damnum iussit inire graue: — Iuuenal.
Diuitie Crœso regi nocuere superbe: — cresus de q̃ hero. li. i
Propter opes, mortis tristia fata tulit.
Sit venerandus apud mortales pauperis vsus
Nam cœlum diues nullus inire potest.

Hoc manibus multi cupidis contingere aratrū,
Accelerant: cœptum sed continuare laborem
Postponunt: quoniā non dum ratione politi:
Assidue cuculum pascunt: nidoq; reponunt.

Mānich secht de werck der slechteit Myt gulden werckē dekē deit
Men einen geck hē in sin nest leit / vnd blyft noch vort in vnheredich
/ heit

Non perſeuerare in bono

Luce.ix. Feruet opus primum dum ruſticus vrget aratrum:
Eci.xxx Fit labor ardenti primus vbiqȝ manu.
viii. Quid velit ergo mei ſententia carminis: audi.
abacuc.i Vt capias alacri nunc documenta manu:
ii.cor.vi Hos vocat ex merito fatuos ſtultiflua nauis
Iure ſupremos: velaqȝ celſa trahunt:
ad hebr. Qui ſatis incipiunt bene viuere tempore primo:
iii. Et vitam oſtendunt ducere velle bonam:
ad he.xij Ad ſophie ſtudium proni: documenta ſequuntur
Et bona: que ſternunt fœlicitatis iter:
Eccle.ii. Non tamen ad diuum: montiſqȝ cacumina ſcandunt
In quo ſupremum cernitur vſqȝ bonum.
Pytha- Virtutem poſuit ſapiens in vertice collis:
goras Qui nitidis animis monſtrat ad aſtra viam.
Ioſue vii Sed facie auerſa plures, oculiſqȝ retorſis
p.xxvi. Aſcendunt: quibus hec inferiora placent:
exo.xvi. Et placet Aegyptus: in qua tenebroſa patrarant
Nu.xiiij Multa, retrocedunt: facta priora petunt.
mat.xv. Qui prius inſigni coluit pietate tonantem:
Luce.xi Mutatus, recidit ad ſcelus atqȝ nefas.

Est status illorum damnosus: nec bene tutus
Qui bona postponunt: & malefacta colunt.
Nam veluti egrotus tremulo qui pectore languet
Viribus est cetus: semianimisq; iacet:
Corporis optatam poterit sperare salutem
Non: nisi doctrinam viuat ad impositam:
Deserat aduersum vlnus: quod corpus egenum.
Inficit: interdum deteriusq; facit.
Nil est q iactas: nil est q murmure clamas:
Te fecisse bonum: te coluisse deum.
Non satis est patrasse semel benefacta, sed vsq;
Ad finem vite continuare iuuat.
Discite queso bonum: facite et bona: continuate
Optima queq;: deo sic bene cepta placent.

Apo. iii. Hier. iii i. q. i. vē tū de pe. di. i. quē penitet. xcij. dis. plurios. xvi. q. i. i canoni bus. ec. xviij. Ecci. vii.

Nō generi / aut opibus / virtuti / aut morib⁹ o mors
Parcis vbiq; bonis: cuncta creata rapis.
Quo magis hos stultos reor insanire profecto
Qui tua prouideant non bene tela cito.

Fallimur o fratres: error queq; singula torquet
Viuida: quippe nimis incauti pergimus omnes

Alle dat dat leuent in gewan
Dat wil de doet af nedder slan
he schont nemer iogent efft eddelman
Szo hefft he reken hir vor gedain

Terrorem mortis: & inexorabile fatum
Negligimus: nihil attenti / ꝙ terminus instat:
iob xviii Et si certus: at incerto versatilis auso.
Quo medio: ignoras / & qualiter / aut vbi / quando:
ii. Regū Tu moriere tamen: fato concedere certum est:
xiiii. Omnes transimus pariter: fluuialis vt vnda:
ouidius Sed quia tam varie morimur: tu cras / hodie ve:
x. meth. Serius aut citius sequitur vicinus. eo fit:
puer. x. Credula decipiat vt spes mortalia cuncta:
Eccs. ix. Hora incerta simul rapiat iuuenesqꝫ senesqꝫ.
Sapie. ix Arra subest: contractus habet sua iura: rescindi
Gene. ij Non poterit: peccata necem fecere nephandam.
ad ro. v. Nemo satis tardus: mors omnia tempore quo vult
Ecci. xi. Absumit: tibi forma licet sit pulchra venusta aut:
ad ro. vi Sis validus: forti / nil refert / morte peribis:
iob. xxi. Nec mora: ferali monstro correptus. ab actis:
Iuuenal. Viribus: exhalas / corpus sudore rigescit
Frigidulo: mox forma nitens pallore putrescit
ecci. xvij Corda tremunt: stridor dubius: titubantia verba:
Vita cadit: mors instat atrox: sic sternimur omnes
puer. xi. O fatum crudele nimis: funesta profecto
Ecci. xli. Hora illis lœthi: quos vana pecunia vinxit:
Virg. vi Et qui diuitiis soli incubuere repertis:
en. Delectant mundi quos gaudia: mox sed eundum est
Horati⁹ Pallida mors: ęquo pulsat pede regia cuncta
Iob. xv. Vestibula (vt flaccus resonat) miserasqꝫ tenebras:
ec. xlviii Fastus non curat: pomposasqꝫ pectora spernit:
Muneribus nullis placatur: florida cessant
Iob. iiii. Verbaqꝫ: rhetorico quę sunt prolata boatu.
Eccs. ij. Papa sacer: villanus iners: discrimine migrant
&. iii. Consimili: effugiet nec enim qui euadere tentat.
Ec. xiiii. Nec quisquis securus erit: mors omnia tollit.
Nestor. Cuncta rapit. si Nestoreum quis vixerit euum:
Sybilla. Siue Sybillinum: vita aut breuiore fruatur
Nil refert: pereunt moribundo tramite cuncti.
l. fi. C. de Mille hyemes viuas: moriere tamen: tibi finis
sac. san. Morte datur: rarus centum qui viuit in annos:
eccle. At tandem inuitus morietur: sępe volensqꝫ.

Post patrem/modico viuit quoq; tempore natus:
Morte patrem interdu prȩcurrit filius: vnus
Post alium vadit: donec pater atq; iuuentus
Deficient: tandem flammeq; elementa repurgent. apo.xxi.
Cur ergo ploras: malesane. & funera planctu
Defles horrisono: fatuum est turbare quietem
Sopito: vixit sua tempora: moxq; sequemur: ī auten.
Mortis & inferias gustabimus: ibimus omnes: de nup.
Adde quod ante diem multis fuit vtile quondam deīceps.
Posse mori: & vite misere finire labores. col.iiii.
Consciuere sibi plures medicamine mortem:
Ast alii laqueo/aut ferro: vitamq; perosi Virg.vi
Proiecere animas: multis res commoda mors est. en:
O quot captiuos e carcere liberat acri Sap̄: iii.
Soluuntur fato funes: tormenta: cataste
Et qui torquendi fuerant sine fine flagello. Iuuenal'
Libera fortune mors est: quȩ pauperis ȩdes
Et regum turres ȩquo moderamine versat. Horati⁹
Et si partitur male opes fortuna nefanda
Inq; bonos sȩuit: tollit vel in astra malignos: Virg.de for.
Id tandem equali/mors horrida/lance rependit
Quam sibi periodum/metam/seriemq; diemq; Martial'
Mors statuit: seruat: firmo hanc adamante ligatq;.
Hec precibus flexura nihil: sola illa refutat. ec.xxxix
Quicquid in orbe placet: prȩceptaq; nulla veretur
In girum versat vestigia dira: choream t.cor.xv.
Saltat & horridulam: cui nemo obsistere possit
Non Papa: aut cesar/rex/presul/ciuis/egenus: ec.xlviij
Sepe prius lassare pedes mors perfida cogit Eccs .ii.
Quā credas: cantumq; tube obseruare ferocem. & iii.
Sarcophum facias qd prodest marmore & auro:
Qui bonus est: coelo tegitur/si non habet vrnam. Horati⁹
Acta errore quidem/vano Arthemisia struxit arthemi
Mauseolum. septena inter spectacula mundi sia. de q̄
Quod prisci annumerant: auro gemmisq; relucens: hier.vij.
Extulit hinc Chemnis stupidam per secula cuncta a.g.li.x.
Pyramidem: qualem nec sol/neq; tellus obiuit.
Millia trecentena hominum: per lustra quaterna:

(Vt diodorus ait) molem hanc vix condere possunt:
Quid: ꝙ opes pene exhausit Memphitica tellus
Quo plebem artificum solis radicibus: atq;
Exiguis herbis aleret? quis cetera narret
Fercula? vix aliquis sit vel ditissimus ipse
Princeps ex nostris (nisi fallar) solueret illa
Rhodo- Pyramidem Rhodopis struxit: diues quoq; Amasis
pis de q̄ Quid tamen hoc? frustra est orbem diducere totum.
herodo. Et res vana quidem / quam vix hec nostra carina
li.ii. Concipit: impensas tot frustra inferre sepulchris
Amasis Et cineri atq; luto tantam edificare speluncam
hero. li. Interea vna salus anime: contemnitur: atq;
ii. Negligitur: ꝗuis viuat per secula mille?
xiii.q. ii Terra deo benedicta omnis: decorata sepulchra
vbicūq;. Iustus habet: vel sub diuo / aut alicunde quiescat
Seneca. Tempestiue igitur venturam dirige mortem:
puer.xi. Conciliare deo: scelerati pessima mors est.
p̄s.33. Qz deus ad penas non pronus seuit amaras
Crimina q̄q; hominum sepe impunita relinquit:
Non ideo stolidam prebet tibi vellere barbam:
Hec deus ignoscit sceleri: quin puniat olim

So langk in synen sunden streit / Und denket nicht up goddes gerichticheit
Vruchtet nicht got wat he ok deit / Ein fuel putzduch doth boden gemeslet

Quis tolerare queat fatuos? qui sepe tonantem Iob. xv.
Contemnunt verbis: & certant murmure contra. ps. cviii.
Noctes atq; dies patris mandata superni Eccs. vii
Confundunt: lingue petulantia verbaq; promunt. Exo. xvi
Tanq; de nostri generis sit semine natus: Sap. xi.
Aequalis nobis, nec sit metuenda potestas
Iuditii superum: nec presens poena nocentum:
De Ioue quid sentis? cuius sic vellere barbam
Audes: & teneras aures impellere tentas. Persius.
Mox deus ad penas cum te non trudit amaras. Eccs viii
Ignouisse putas, quia cum tonat: otius Ilex
Fulmine discutitur rapido: q; tuq; domusq;:
O male fidentes, vitam sic ferre nocentem
Quid iuuat vsq; adeo? deus est super omnia iustus Ad ro. ij
Cuncta videt: contundit enim sua lumina nullus
Nonne putas vite metam durare perennem:
Vt sint ad veniam tibi tempora longa precanda
O fatue enormis noli confidere rebus p. xxvij.
Pestiferis: omnes horrenda morte peribunt Ecci. xvi
Te peccare sinit siquidem diuina potestas: Hie. xiij
Temporis ad spacium / parcit quandoq; nocenti: esa. xlvij
Sed grauius tandem tormentum rector olympi Valeri.
Iniungit: torquetq; magis delicta nocentum. li. i.
O male prudentes: quorum sic corda tenebris Ecclesi.
Obfuscata iacent: nequeant vt credere recte: xxxvij.
Et curare deum: quo sunt elementa creata:
A quo processit nitidus sol: lucida phoebe: ps. vij. et
Qui statuit lucem / & noctes / & tempora cuncta: xlvi.
In cuius manibus spacium dependet vtrumq;:
Et vite mortisq; gradus: deus omnia nouit.
Quem peccasse pudet: cui tedia vita probrosa
Efficit: & curat cursum emendare priorem Eccle. ij.
Hic speret veniam facti pacemq; benignam: Hiere.
Nam deus omnipotens lugentem exaudiet ipsum xviii.
ezechie.
Proh quicunq; deo maledicis: conuitiumq; xviii.
Indignum iactas: lingue & petulantia dicta:
Dignus es vt primum moriaris corpore: honore /
Atq; anima. Iudex qui sinit ista: luet.

De got lostert myt flokin vnd sweren
de leuet in schanden vnd steruet an eren
weder den de dat wol konden weren
wente sie sik nicht van goddi keren

BIBL. UNIW. POZNAŃ

De blasphemijs in xp̄m

mat. xij. Funde pias lachrymas: fletus / mestamq; querelam
Et gemitus tristes / docta talia precor:
Non sine luctifica possum deflere camœna
Leuitici Crimina / quę temere perfidus orbis habet.
xxiiii Nam frustra fatuos culpauimus hactenus omnes.
Si minus hos stultos concumulemus eis.
Contenti quidam non sunt q̄ crimina mundi
Luce. xij Omnia pertractent: deteriora petunt:
Mar. iij. Proh pudor: in christum lingue temeraria dire
Esaie. lij Tela vibrant. summo nil nocitura deo
Inuidie contra celestem verba parentem
xxii. q. i. Mussant: & laceri pectoris arma petunt.
si quis p̄ Hic capiti xp̄i blasphemat: murmura iactat
capillū. Alter in etherei membra sacrata dei:
in aurē. Per iecur / atq; genas / iurat rigidamq; coronam:
vt non Per cor: per pedes hic maledicta vomit.
lux. con. Alter testatur transfixi vulnera xp̄i
na. circa Ille crucem sacram: polluit ille manus.
me col. Hic ex spurcidico supplantat verba palato
vi. Improba: supremum torquet vbiq; patrem.

Immoderata nimis talis vesania: sepe
  Qua superos temere lędimus atq; deum. ii.mach.
Hoc facit immodicus ludus: certamina vini xij de pe
  Hoc faciunt: quibus est ebrietatis honor dist.iii.
Gloria prima datur: qui scit maledicere christo. auctori-
  Qui iurat diuum: per caput atq; pedes. tas. iu-
Propterea mortes subite: discrimina seua: tex et.gl
  In nos: & coeli fulmina iusta cadunt. Math.v
Nos patimur tremulis horrenda pericula membris:
  Impunita deus non sinit esse mala:
O pater omnipotens: veniam dato, nec tua iusta
  Vindicet ira malos qui maledicta serunt. xxiij.q.
Sennacherib nam sic periit: seuusq; Nicanor: v.qd er-
  Anthiochusq; ferus: multi aliiq; simul. go.ii.pa
ra.xxxii
Miratur fatuus: putat & portenta subesse ii.mach.
  Magna: q interdum nos ferit ipse tonans. xv.
Qz deus omnipotens punit mortalia facta
  Rite fit: heu nullus extat in orbe pudor.

Quid prodest stultis xpi monumenta tenere:
  Christicolum nomen prauus habere potest

Got sendet vp vns straff vnd plage
Dē is vns dat schuldich alle dage
Wente wy wesshen nicht mit rechtē mate
vnd leuen nicht na synem behage

De plaga et indignatione dei

Deutro Aduersus summi facimus brecepta tonantis:
xxv. Nil modo curamus quę statuere patres.
Ecclesia. Nos christi titulum rapimus: documenta negamus:
xxxvii. Et sequimur temere dedecus atq; nefas:
luce.xxi Nomen habere iuuat christi/fideiq; sacrate
Ioh.v ii. Verum opera horremus/negligimusq; bona
Iustitiam fugimus: virtutis sacra fugamus
Dogmata sic mundus transit/ & alma fides:
Libertate vaga facimus peccata maligna:
Iob. xv. Vix maiora quidem crimina/Thurcus agit.
Ecc.vij. Heu genus humanum violatum crimine multo
Exo.xv. Et vitiis: contra nititur esse deum.
Deu.xi. Cum tamen omnipotens: mea si precępta tenetis
mat.vij. Ducam (ait) ad superi vos pia regna poli:
Iohā. xv Sin leges positas & dogmata spernitis. atra
leuitici. Vos pœna affitiam: peste/lueq; graui.
xxvi: Quo fit vt ad prauas horrenda piacula gentes
Nu.xiiij Mittat: & ardenti tela trisulca manu.
Ezechi. Plagas in terras varias: seuosq; dolores
xxx viii. Immittit iusti dextera seuera dei.
Iam modo mauortis trepidantia bella videmus:
luce.xij. Mortibus innumeris pęstiferumq; malum:
Apocal. Interdum patimur rabidos sub sole calores
xviii. Interdum rigidi frigora dura poli:
Fulmina dira/niues/bolides/tristesq; cometas.
Cernimus: & summo fulgura missa Ioue.
Et varios mundi casus. plagasq; timendas
Que venit ex merito. pœna ferenda quidem est
oui.i ep: Sepe palestinos deus a regione paterna
ps. v. & Expulit. & sedes iussit adire nouas.
xliii. Propter peccatum plagas sufferre coacti
pu.xiiij Crimen persequitur. sic deus omne malum
Treñ.v

Qui pro stultisona non bene tibia
Commutat vel equum. noliger hic/nihil
Lucri consequitur. sic sibi & accidit
Qui p re fragili. perpetuum fugit.

De sinen ezel to marckede drifft
Den sulven vnd ein perd weder gifft
De weeth nenne wysheit efte schrifft
Ein vort gecker vnd ein narre he blifft

Sepe solet fatuus plures tolerare labores: gl. iusti
Atq; humeris grauius sollicitare iugum: q cuz co
Quomodo tartareis animam submergat in vndis q i ver.
Et videat stygii guttura passa canis. sed erit.
Qz qui forte heremum colit, inter lustra ferarum & inau
Continuo effundit vota precesq; deo. ten. qui
Nos scelera impellunt plures subiisse labores mo. na.
Quã virtus: facilis ad mala cuncta via est. eff. sui.
Cernimus en quales pomposa superbia, fastus colk. vi.
Exigat: atq; operis sit polienda quibus: l. pe. ft.
Ornamenta petit capitis: frontisq; coronas: de vir. et
Vnguentum: vestes, atq; monile graue. fast. ig.
Ardor auaritię per seua pericula multos,
Per casus varios: exitiumq; trahit:
Nauigat hadriacum pelagus fluctusq; trementes sap̃. xiiij
Quem studium nummi, curaq; vana trahit.
Non metuit fluctus: tempestatesq; sonoras: claudiã9
Auri sacra fames: pectora tuta facit. de raptu
Nec dulces somnos capiunt, mollemq; quietem: ꝓserpĩe.
Funibus immitis quos cythęrea trahit

Semper habent curas lusores: sepe dolores
Noctes atq; dies pertolerare solent.
Quid ganeos memorare velim: qui ventre refarto.
trenu.iiij. In crapul.s semper deliriisq; iacent:
Iuuenal. Quid referam fatuum: quem vexat cura laborq;
Coniugis: in thalamo mutua stupra timens:
Sapie.v. Nemo tamen propter xp̄m sufferre labores
Promptus: ad interitum corpora nostra ruunt:
Iuuenal. Optima raro placent: probitas laudatur: & alget.
Eccs.x. Nempe homines cunctos / iam malefacta iuuant.
Virtutem studeat sapiens amplectier vsq;:
Crimina proueniūt pessima sponte sua.
Mat. vij Qui pro cœlorum regno mercatur iniquas
ezechie. Illecebras mundi: stultus inersq; manet
vii.

Hos reor insulsos fatuos: pietate parentes:
Qui non precipua venerantur: quiq; iuuamen
His placidum p̄stare negant. qui verbera dira
Iurgiaq; his referunt: tales ratis illa recenset.

ii.q.vij. Hūc etiam esse puto fatuum / stolidumq; parentem:
plerū q;. Largitur natis qui bona cuncta suis

De nicht synen vader vnd moder eret
Dat got doch suluen buth vnd leret
De is nicht vele lowes geweert
Vnd is in warheit gantz vorkeert

Cum quibus ipe suam posset sufferre senectam i. Thi. v.
Morte grauescentes & recreare dies ꝓue. xx.
Improbus inde senem natus caruisse parentem & xxviij
Sustinet: modicum fert sibi presidium.
Si nimiū viuax pater est: sibi tristia fata ꝓ. xxviij
Exoptat natus: mortis et exitium.
Non probitate quidem: nulla pietate mouetur Ouid. i. meth.
Pro vita effœta: pro senioq; patris Leui. 20
Stulte parens: cur tu nato bona tota dedisti Deut. i.
Qui te nunc pascit impietate truci.
Attamen iste diu non viuet: tempora vite
Multa nec implebit: morte repente perit: mat. xv.
Qui patri & matri dignos non prestat honores: Mar. vij
Nec colit hos quorum sanguine vita data est ad ephe. vi.
Morte mala dignus: reuerenter ferre parentes
Qui negat: est stygium dignus adire lacum. ꝓue. xx.
Absolon insignis iuuenis / formaq; decorus absolon:
Contempsit patrem. morte quoq; interiit. ii. Re. xv & xviii.
Qz cham nudasset stultus pudibunda parentis
A patre celesti mox maledictus erat. Geñ. ix.
Sennacherib manibus natorum morte peremptus
At regnum potuit nullus habere tamen ii. para: xxxii.
Balthazar ex merito ducebat tempus et annos
Luctiferos: secuit hic quia membra patris:
Nato sacra dabat senior documenta Thobias: thob. iiij
Vt matrem ingenti ferret honore suam. iii. Re. ij
Propterea Salomon rex se de sede leuabat
Regali: matrem condecorare volens.
Roma Corylao lueres / penasq; dedisses: Coryla⁹
Si veritus matrem non foret ille suam.
Vnde etiam Rechab natos / deus ipe probauit. Hiere.
In patre q fuerant: in quoq; matre pii. xxxv.

In choris sacris fatuos videmus
Prauitas oris quibus impudici est.
Eliquant nugas: recoluntq; totum
Gesta per orbem

In dem kore mennich narre ok stadt
de vnnutte snacket in mennigen madt
Dat schep vnd wagen van dem lande gaet
van man dar holt einen narren raet

c. decet de īmu. eccl. li. vi c. cū de- corez de vi. et ho. de.

In templis fatuos plures nunc esse videmus:
Stultoruz in sacris stat quoqȝ turba choris.
Qui nugas spargunt varias / & murmura lingue:
Atqȝ cauillantur vocibus assiduis:
Consilium capiunt: quo narrogonia fluctus
Peruolet Ionios: plaustraqȝ lata parant.
O quales ritus seruat nunc sanctio quondam
Ecclesie: o leue quā continet illa decus:

ad ephe. iiij.

Nil agitur totum rigido mauorte per orbem:
Accidit externis nil quoqȝ grande locis:
Quod non in sacris recitetur sedibus: ad qȝ
Peruolet extremos vltima fama choros.
Prelia gesta quidem fors in regione Britanna:
Preliaqȝ a thurco pontica gesta truci:

ꝓuer. v.

Illic narrantur: quoniam reuerentia nulla
Diuini cultus: nec pudor vllus adest.

Nota dormen tarium.

Discurrit baculo quoqȝ dormentarius albo:
Et noua multa refert / per loca cuncta thori.
Sepe matutinas / rerum nouitate relata /

Incipiunt: nugas commemorantqȝ nouas:
Hōc rumore solent totum consumere tempus
Soluere quo docuit cantica sancta deo.
Feruor auaritie multos ad limina templi glo.c.si
Conūocat. ob nummos carmina rauca canunt de de.
Tutius vsqȝ foret sacros vitare penates: nō res. li
Nec sic sacrilego polluere ore choros. vi.
Extra stare velis potius sacra limina templi nee.xiij:
Si placare deum garrulitate putas Ecci.xxi
Simplicibus prauos mores / exemplaqȝ praua xvi.q.
Presbiteri monstrant: scandala plura mouent. vii. et
Anne putas tali ritu te posse mereri hoc dixi
Presbyter. ecclesie / & dona sacrata deo? mus.
Nam precibus votisqȝ piis laudare tonantem actu.xiij.
Conuenit: hinc nugas pellite ab ęde sacra. xxiiii.q.

Sordida laus semper proprio que prodit ab ore: i.oibus.
Hanc sapiens refugit & c. gre
Efficit & fatuos pomposa superbia plures ex sosa:
Tartara quos rapiunt

Q

Gede homodich ... vnd deit sik louen
vnd wil os gerne sitten bouen
Den sith de duuel vp syner blouen
Vnd moeth dar tho in siner ouen

Superbię ostentatio

Iudith ix Efficit & fatuos insana superbia multos
p̃s.xc.& Quos vehit in nostro carmine cymba leuis.
cxxiij. Est vitiũ sceleris plenũ / & cunctis fugiendum
ꝑuer.vij Sordibus excedit crimina queq; suis
eccł. xi. Prim⁹ apud supꝫ os nauem hanc fabricauerat olim
esa.xiiij. Nequitię inuentor perfidięq; pareris
thob.iiij Qui genuit fatuos quosdam: fastusq; superbi
iaco.iiij. Progeniem: ponens se procul ante deum
vi.q.i. Corda rapit quorum pomposa superbia: iactant
imitare. Qui quoq; / quod studio non meruere suo
xii.q.ij. Dicit enim fatuus: me docta Bononia pauit
gł'ia ep̃i Artibus: & sophię dogmata culta bibi.
in fine. Hinc dignus primã mereor conscendere sedem
ꝑegrina Atq; inter claros continuare locum:
tio ñ fa- Alter in argiuis ludos celebrasse palęstris
cit medi Se iactat: nouit vix elementa quidem
cũ.nł'la Si cuperes sacrę suauissima dona Mineruę
ars loco Carpere: sufficeret theutona terra tibi:
disciť vt Pascit & egregios iuuenes Germania pugnax:
ait Señ. Eloquij quorum nunc monumenta vigent.
iohel.ij. Hinc tumida debes non mente superbior esse:
eccł'.x.et Vidisti externi ꝙ loca magna maris.
xxvij. Sed quia principium vesana superbia cœpit
Luce.x. Hanc fugiat sapiens. effugiatq; bonus:
Lucifer ætherei clarus cõsessor olympi
Candor erat cuius mirificusq; nitor:
Corruptus fastu: cœli contemnere patrem
iob.xl. Audet: tartareas mersus iniuit aquas
ꝑuer.xv Hunc sequitur pomposa cohors ad tartara nigra:
p̃s.xvij. Ad stygias vndas turba superba ruit
sapiẽ.v. Lucifer & socii: fatuis nunc retia ponunt
ꝑu.xiiij Inflatas animas cum quibus vsq; rapit.
iob xxvi Virtutes cũctas / moresq; / superbia sola
eccł'.xi. Destruit: indecores hęc facit esse viros:

Fœmineū in primis genus ampla superbia vexat puer.xi.
Qua se continuo vestit/& vsqȝ polit. Eccs.vij
Fœmina quā fastus tumidus rapit atqȝ superbus eccl.xix.
Seducit multos: insipidosqȝ facit. puer.v.
Adsit in exemplū Iudith: qua dux Holofernes holofer.
Interijt: ꝗuis fœmina casta foret: iudit ix.
Iesabel vngebat faciem vultumqȝ fucabat: iesa.iiii.
Dum putat insigni posse placere Iehu regū.ix.
Est mulier vitanda procax: sapientia clamat. eccl.xiiij
Lasciuis oculis pectora casta necat.
Fœmina vera humilis titulos sectatur honoris: pu. xiiii
Laudibus & fruitur femina casta bonis eccl.xxv
Bersabee si non nudasset crura venusta ii. regū.
Rex dauid: facinus non subiisset atrox. xi.
Plures seducit fastus: mentisqȝ superbę eccl.x.
Gloria: que fatuos iam sine fine parat. iohel.ii.
At deus omnipotens mentes animosqȝ superbos nu.xv.
Fastidit: poena persequiturqȝ graui. thob.iiii
Foelix cui nondum vesani gloria mundi
Imperat: aut qui non ambitione cadit.
Cogitat æterni quę sit possessio regni:
Angelici lapsum cogitat atqȝ chori.
Rebus in externis nil sordida nomina quęrit:
Contentus paucis: & moderata colit.
Luciferi casum fatui experiuntur inertes.
Precipitant stygiis corda superba vadis.
Dū sibi/dūqȝ suis: choreqȝ Dathanqȝ Abyronqȝ iob.xli.
Officium vsurpant: ferreqȝ thura parant: esa.xiiii.
Scandere dum fecit: vesana superbia stultos: nu.xvi.
Deglutiit viuos terra reclusa viros. ps.cv.

Quos vsura vorax rapit/& malus ardor habendi:
Ad naues fatuas properent/strictosqȝ rudentes.
Hi sunt qui spoliant inopes: hi foenora iactant:
Vendunt: rursus emunt/rapiunt/sed merce dolosa

Wer woker stelt sinen heil
Dem is sin siele gantz wol veil
vnd trifft nyt godde nem deel
he is des duvels gantz vnd heil

De vsurarijs et foeneratoribus

puer.xx Peior adhuc superest: fatuorum & turba probrosa.
Luce.vi Quam cupiunt satyri dilaniare canes.
inno.iu Est nimium mendax: est sordida, turpis auara
c.ideusu Fit nullis opibus hec satura innumeris.
Bald.in Pestiferam hanc turbam iuris torquere potestas
autē.hec Debet: & ad meritum perdere supplicium
C.eo.ti. Digna quidem flagris: rapidissima turba peculi
xiiij.q. Nudare exutos impietate studet.
iiij.p̄ to. Atq3 auidis nummis cumulat frumenta: merumq3
c.i.de Frugibus aggestis horrea plena facit.
emp. & In cella atq3 penu spumantia vasa phalerni
ven. Continet. & cererem, & grana vetssta nimis
Sola tenet frugum, vini quoq3 pessima turba:
Ciuibus innumeris q̄ satis vsq3 foret
Nil metuit superos: nil fulmina dira tonantis:
Per scelus atq3 nefas sordida lucra parat
deutro. Parturit illa famem foedissima turba sitim q3:
xxiij. Et plures inopes impietate necat.
exo.xxij Iustior & melior nunc est recutita caterua:
Vsuram quamuis exigat illa grauem
At magis est foenus tale intolerabile: quod nunc

Nostrates rapiunt: xp̄icolumq̃ genus:
Pellitur a nostris iudeus finibus exul:
Sunt quia cristigenis fœnora nota viris luce.xix
O q̃ dura nimis nudos exactio vexat: p̄s.lxxi.
Nunc homines: inopis perforat hasta latus. ec.xxvii
Quos trahit vsure questus: lucrumq̃ dolosum
Ardor auaritie quos trahit atq̃ sitis:
Non fecunda petunt telluris semina: vites
Exoptant steriles: vt fluat inde fames.
His quia frumenti: rerum est & copia cornu:
Mox rident: si fors culmina grando ferit. xiiii.q.
Sunt spurci penitus: qui turpia lucra requirunt .iiii. nec
Alterius damno: diuitiasq̃ legunt hoc &.c

Rebus in externis est qui successor haberi se.et.c.q
Sperat: & alterius de funere gaudet acerbo: cunq̃.
At sepe ante illuȝ mortem pregustat: & is quem
Ad tumuluȝ deferre putat: sepelitur ab illo.

Quis saturos tolerare / queat quos ardor habendi
Protinus insanos: insipidosq̃ facit:

Mannich smen hm so stelt
von die moge eruen frommedt gelt
dat om doch selden wert getelt
vnd is om doch nicht van godde erwelt

De vana spe future successionis

Qui cupit alterius rerum successor haberi
Et bona nancisci / qui cupit alterius
Ecclesi. Expectet fatum: quod dissolutio vite est
xxxi. Successor fieri qui cupit alterius
treno. v Sed quia mors hoim manibus non ponitur vllis
esa. xxx. Cernimus hos fatuos sepius ante mori.
i. ti. vi. Alterius mortem sperantibus: accidit inque
pu. xx. Sepe prius mortem vt precipitanter agant:
Ecclesi. Nonne furor stolidus: mortē sperare propinqui
xliiii. Vilibus in rebus heres vt esse queas:
hiere. xii Spes tua vana nimis: quoniam tua funera nescis
sapie. iii Te sequitur pedibus mors properata citis
eccl. vi. Narragonū in patriā te preceps ducet asellus
Quem trahis: vt fatuos possis vbique sequi:
Spes est que nutrit: spes est que pascit iniquos:
Spes reficit dominum fallit & ipsa suum.
Quamuis possideas robuste membra iuuente
Viuida: sis fortis / sit tibi sana cutis:
puer. x. Attamen expectat te formidabile letum:
osee. ix. Morte cadunt iuuenes / decrepitique senes.
puer. xii Sepe pater nati mestissima funera luget:
Ergo spem fatuam crassaque vota capis.
priamus Rex priam⁹ natos fortes occumbere vidit
de quo Quos tamen optabat tunc super esse sibi:
iuuenal. Absalon egregii dum sperat sceptra parentis:
Non dum maturus funera mesta dabat.
hier. viii Heredem quandoque facit: mors pallida: quem non
nu. xxv. Sperabas: fatuos fata futura latent:
eccl. iiii. Non super humanis rebus / spem ponite vestram:
p. xxviii Sperandum est soli viuere posse deo
ecclesi. x. Spes ea stulta nimis / semper sperare caduca:
ps. liiii. Et non quo tandem sistere fine velis
Qui diem festum meritis decoris
Non colit: tractans auidos labores
Simee currum / fatuamque rhedam

Gaude debet
Tho der kerken ein [illegible] schal gan
van sunden vnd arbeide gantz vpstan
am dem vierdage beiden [illegible] vnd man
vele gecke vnd narren holden [illegible] nicht fan

Proh pudor in cęcis/nunc gens humana tenebris exo.xx
Ambulat:& sani nil modo/cordis habent. le.xxvi.
Est data christicolis supremi gratia regis: ioh.xvii
Vt noscant fidei per documenta deum. deu.v.
Electiqꝫ deo sint:ad sua regna vocat.
Qui tamen illius/dogmata nulla colunt.
Sancta fides cultu nunc flaccida facta pudendo/
Vix/specimen priscum/continet atqꝫ/decus: hie.xvii
Pontifices/sancti ferias/statuere solemnes de fer.c.
Festaqꝫ sanctorum/sacrificosqꝫ dies: i.& vlt.
In quibus æterni resonarent cantica patris C.e.ti.l.
In/quibus angelicus concineretqꝫ chorus: omēs.de
Sed quia curamus/plus vani ludicra mundi: con.dis.
Et plus sordiduli corporis illecebras: iiii.c.i.
Negligimus fidei specimen:ritusqꝫ decoros:
Curamus legum mistica sacra nihil:
In sacris agimus conuiuia crassa diebus
Continuis crapulis cœlica festa madent.
Ocia cum dantur:ferie & mortalibus/illi
Non/prece/nec templis:ebrietate litant.

Largiri et penitere

Seneca ad lucil. in epl'a. xviii.c. placita. xiiii.q. iiii.

Antea quā festis reseratur porta diebus
Ecclesie: populis vncta taberna sonat
Ille bibit stomacho ieiuno. deuorat alter:
Antea ꝙ templi limina sacra videt
Que non concessis volumus tractare diebus
In vetito cupimus continuare die
Dum serit in templo fidei pręcepta sacerdos.
Assum atq; elixum / vinaq; larga glutis.
Non nisi thuriferas concedis potus ad aras
Orando ructas: euomis atq; preces:

Leuitici xxv marci.ii Iohā.ix.

Stulte labor manuum sacris cessare diebus
Debet: at impositis disce vacare bonis.
Sabbata sanctifices: cecinit tibi pagina cristi
Sepositis rebus: hec sacra sola cole:

Qui dolet & męret propter / quod vertere nequit
Est fatuus: quoniam cura torquetur inani.
Preterea est stultus: qui dum largitur amico
Penitet: hic donum perdit meritumq; prophanat.

De alle dage dar seer vp denket
Dat he vele gave heft vorschenket
De wert mijt vnnutten sorghen dwenget
Vnd is mijt der narren kappen behenget

Largiri et penitere

Quid ſit largiri: quid ſit donare docebo.
Virtus magna quidem eſt: ſi pietate facis. i.q.e.uo.
Mentibus humanis gignit ſolatia lęta xxiij.q.
Hec virtus: ſi quid dexteritatis habet: vi.ex his
Munera qui placidis manibus largitur amico: oĩbus.
Donat & emerito prẹmia digna viro eccľ.xii.
Laudibus egregijs / fama eſt cantandus & acri iob vlti.
Is virtutis item nomen habere poteſt:
Ille tamen fatuus: qui cum largitur amico: ad hebre
Pęnitet hunc miſſi muneris atqꝫ dati os.iiij.
Sępe etiam donat hilari non mente bonaqꝫ: Eccleſi.
Pallor at in facie / triſtitieſqꝫ ſedet. xviii.
Atqꝫ datum propter / fatuos euellere crines
Audet: & improperat quę dedit ante / cito: Eccľ. xx
Munera perdit iners: nam grates ſoluere nemo
Huic cupit: ingrata qui bona mente facit.
Ille tamen peior: pro chriſti qui dat amore:
Pęnitet atqꝫ operis: muneris atqꝫ cito: ecci xxv
Quippe deus fatuo non ſemper prẹmia: mox ve
Tranſmittit: ſapiunt libera dona deo: can. viii
Nam deus omnipotẽs hoĩs nil munera curat ecci xiiij
Aſt animi donum penſitat ipſe pii.
Lętícia vultus / inopi qui donat amico:
Largiturqꝫ bonis ex pietate viris: ꝓuer. iii
Conſequitur laudes: & grates ſemper habebit ecci. iiii.
Optima de grato munera corde fluunt. ꝓ.xxviij
Pungimus interea fatuum quoqꝫ: munera ſemper
Qui capit: ingratus attamen vſqꝫ manet:
Spurcidius nihil eſt ingrato: nil quoqꝫ peius: Tullius
Hoc vitio rapitur maxima turba hominum. in offi.
Vir bonus & ſapiens grato cito donat amico: ſapi.xvi
At ſtudeat gratas ille referre vices. ecci.xxix
Si donare velis: fluat hoc ex corde benigno:
Sic dabitur meritis gratia prompta tuis. ii.ti. iii.
¶ Deſidie vitium toto dominatur in orbe: lu.vi.
Corporis accidia & nunc genus omne premit
Corpora ſeruorum torpent / fugiuntqꝫ labores:
Somnia agunt vetulę: ſed preciũ accipiũt R

Trachcit fint man in allen geslechten
vornich in deinstmeghden vnd knechte
Onse horen inch mancke de gerechten
Id behorde alse anders man siel bedechten

De accidie vitio

Torpor sit ꝗuis mentis petulantior: atq;
Intolerabilior: frangat & ingenium:
Corporis accidiam vitium sed grande putamus
Ex cuius gremio proh mala magna fluunt.
Quē premit vsq; adeo torpenti in corpore langor
ꝑuer.vi. Accidię, aut cuius marcida membra iacent:
sap̄. xv. Desidiam propter nequeat ꝙ voluere crura:
ꝑuer.xv Sed patitur lassos / ignis perire pedes:
ꝑu.xviij Est fatuus vecors / & nigro stigmate dignus
ꝑuer.x. Prestet vt exemplar desidię vsq; sue.
eccs.x Desidiosus homo cunctis incōmodus horis
Luminibus fumus ceu malus esse solet.
Assidue solitus flammas seruare camini:
ꝑuer.xx Obstat enim sibi met solus vbiq; piger.
Fœlix qui iusto exercet sua membra labore:
Et manibus panem quęritat vsq; suis.
ꝑue.xxi Sed deus hunc punit tormento sępe cruento
Iob.v Premia largitur deus optimus ampla labori
eccs.ii. Non is manducet quiq; labore caret.

De extremis et infidelibus fatuis

Accidie vitium metuenda pericula mundo eccl.ii.
Intulit: ad facinus principiumq; dedit. ii.tes.iii.
Rex Dauid torpore graui / & cum deside vita ii.reg.xi
Factus adulter erat / atq; homicida simul. augꝰ de
Roma labore vigil / fregit chartaginis arces: roma
Desidia interiit Roma subinde cito:
Postq; militia & belli sudore vacabant
Romani: & nusq; bella vel hostis, erat: appianꝰ
Accidia & luxu / robur Romana iuuentus
Perdidit: hoc cecidit inclyta roma modo. onidius
Nam prius externis pugnisq; & marte feroci in fas.
Pascebat fortes bellica roma viros.
Sed postq; luxu fracta est: veneriq; parentans
Illecebris / vires perdidit illa suas.

Hic posui externos fatuos / qui nomina gestant
Stultitię, nostrisq; fidem insipientibus addunt.
Quamuis non digni nobiscum soluere nauem.
Sunt tamen ad sortem puppis numerumq; vocati.

Hir bringhe ik noch vel narren tho samen
De rechtlike dragen der doren namen
Went ander narren sik dusser schamen
Dusse breiden de kappen nedder up de bannen

De extremis et infidelibus fatuis

Ecce sed exter:i fatui subsellia ponunt
eccl.x Vt possint picte nauis habere locum.
ii.co.iiij Insuper occurrit fatuorum maxima turba:
sap.xiiii Que pene & terras & freta cuncta tenet.
i.cor.vii Quos ideo externos reputo / quia sunt procul extra
Septa dei: & veram catholicamq; fidem
Negligere hos potui: tenebrisq; relinquere: quid nam
Ad nos de fatuis quos foris error habet?
Sunt adeo ceci: nullo medicamine possunt
Sanari: vt linquant quos coluere deos.
Liberius fuerat gentes transire silendo
Sordifluas: quarum pectora demon agit.
Tantus itē numerus: tanta est fera turba cohorsq;
Stultorum fidei que sacra iura negant:
Vt nequeat cunctos parui membrana libelli
Complecti: sectas est meminisse satis.
thurci Thurcorū gens prīa locū stultos tenet inter
saraceni Atq; Saraceni: Tartareiq; canes.
tartari. Quos Mahumetane legis tenet impius error:
Aphrica quo tota est capta: Asia atq; potens:
Magna quoq; Europe iuncta est modo portio: nauis
Scythe Quā mō nostra vehit: Sarmaticosq; Scythas.
bohemi Secta bohemorum fidei ludibria tractat:
moraui Et Morauis nolas stultitie illa dedit.
Qui merito in prima fatuorum puppe locantur:
Stulti etenim ignaui dogmata falsa colunt.
Praga Pragensis schola precipue / que fulguris instar
Decidit a summo / sponte sciensq; gradu
heretici Cōmemorasse velim cunctos qui dogmata falsa:
Ararumq; colunt vana ministeria:
Nostra quibus sacra relligio veneranda fidesq;
Censetur mendax / falsa / prophana / leuis.
xxiii. q. Inter eos fatuos memorem quoq;: morte cruenta
placuit. Aut laqueo frangunt: qui sibi sponte gulam:
Vos o christicole proceres / ex corde precamur
Qui manibus vestris fidei monumenta tenetis:
Consilio magno / rerum perpendite casus.
Et mihi stultigeram: quam monstro: relinqui te mitrā.

By heren vorsten graet und klein
An denckct dat gemutte juwer gemein
wilt nich juwer mit allein an sein
latet my myne narren kappen allein

Dum meditor lapsus: quales respublica christi
  Perfert: & fidei damna verenda sacre:
Innumeris cogor lachrymis propere ora rigare
  Et gemitu sortem plangere sepe grauem:
Luctiferis deceat contundere pectora palmis
  Feraliqꝫ tuba grande fugare nefas:
Nemo adeo durus: nemo tam saxeus vsqꝫ:
  Qui non hos casus lugeat atqꝫ fleat.
Ecclesie videat cum sic decrescere sedem:
  Quandoquidem in lapsu sacra cathedra iacet:
Roma caput mundi nutat, tremit, atqꝫ labascit:
  Debilibus vehitur sors modo nostra rotis:
In miseroqꝫ gradu christi respublica passim
  Fluctuat: & subita mobilitate fremit:
Dogmata nō solum fidei: legesqꝫ sacrate
  Decrescunt. sed enim sanctio queqꝫ ruit:
In culpa proceres sunt: & torpentia corda
  Regum qui manibus bellica tela gerunt:

c. bone. i de post prela. in autē. vt iudi. si ne quo.

Roma de qua lactāti⁹:

Cā destructionis fidei

Hi fidei quis clypeum: sceptrum: armaque portant:
Lumine sed patulo, tristia fata vident:
Nemo rapit galeam: nemo iam classica pulsat:
Magnanimo nullus pectore signa gerit.
mat. viij Vt modo romanam defendat marte parentem:
Nauicolam Petri ventus & vnda quatit.
Vna fides christi toto venerabilis euo
Que potis est cunctos sanctificare viros:
Nunc titubat: lapsumque timet: subitamque ruinam
Et casus metuit precipitanda truces.
Arma parant contra, peruerse martia gentes
Ecclesiam: tumido que tremit acta freto:
Vix tenet illesam christi respublica sedem:
Cladibus at tandem: mox quoque, lassa ruet.
thurcus Impugnat Thurcus Scythicis primum ortus ab oris
Ecclesiam Petri, dilaceratque fidem:
Mahumetus Impia iura dedit Mahumetus pseudo propheta
Gentibus inmodicis legifer ille fuit:
Pestiferas totum sectis diffudit in orbem:
Arabia Atque Arabis primum dogmata falsa dedit:
Asia Inde Asiam inuertit maiorem, Africque sequuti
aphrica In sua iurarunt impia verba viri.
thurcus ex caspis mōtibus. Soldanū Aegypti, Maurosque, & Thartara regna
Et cladem fidei, Thurcum habet ille, sacre.
Qui Geticis niuibus quondam contentus: & aruis
Sarmaticis: pontum nunc habet Ionium.
Thracie Bosphorus at Thracie: septem quoque regna Trionis:
Nec fuerant Thurco regna paterna satis:
Lybia Perdidimus Lybie gentes. Asiamque minorem:
Asia minor Que quondam coluit dogmata sancta patrum:
hūgaria Europe multos populos āmisimus eheu:
Hungarus atroces sensit adesse manus:
Dalmatia Dalmata mortiferos insultus sepe, cruento
Marte tulit: Thurcos dispulit atque truces:
Non tamen auxilium christi de milite sensit:
Deserimus fidei culmina sponte sacre.

Heu nihil accrescit nobis:sed cuncta labascunt:
Decrescit virtus:marcet vbiq; fides: hiere. ix
Tristibus in lachrymis quis non hoc flebile fatum treno.ii.
Planget cesarie dilanietq; suam grecia
Perdidimus Graios:fidei quos dogmata nostrę thracia
Continuere diu:perdidimusq; Thraces: maced.
Subiuga Thurcorum Macedon transiuit:Achiuus: achaia.
Ceruicem pariter ad iuga dira dedit: thessalia
Perdidimus Spartam:Thebasq; /& Thessalia tempe Mysia
Nos Mysias nuper perdidimusq; duas: Cõstãti
Gallata nunc seruit.noua Romaq; cęsare digna nopolis
Imperium amisit /cum Trapezonte /suum. trapezos
Quid iuuat innumeras chartis memorare ruinas?
Christicolis pudor est sic cecidisse fidem:
Oĩa Thurcus habet:nec enim est contentus in illis
Quę male possidit:nos quoq; habere cupit. Istria
Non satis Istricolas /Styriosq; /& Pannona rura pãnõia
Tutari a Thurco gens modo nostra valet. Illyria
Illyrici trepidant:insultus appula rura Apulia
Thurcorum metuunt. Itala terra tremit: Italia
Vix se defendet fumantibus ætna cauernis sicilia
Enceladi ceruix:sentiet illud onus:
Ister & indomita Sueuorum ab origine natus: dãubiꝰ
Thurcorum metuit nunc tolerare iugum:
Sancta Rhodos defende fidem:mahumetica sacra rhodos
Dirue:saluificam contueare crucem:
Bagiazit princeps:sua gens quem nomine diro baiazit
Ildrimi vocitant:arma seuera parat: ildrimi
Horriferis bellis nostras contendit in oras:
Et properat sanctam vertere vbiq; fidem.
Percitus est furiis:facies pręcincta colubris
Eumenidum:cordi bacchicus ardor inest:
Sanguine christicolas laceratq;:& morte cruenta
Afficit /abducit:carcerat /interemit. esaie.lvi
Ista sitis Thurci satiatur sanguine nullo: ecci.xii.
Marte fores pulsat christicolumq; lares:

Róma Roma decus fidei: Petri sanctissima sedes
Ni caueas: lacera fronte capistra geres:
Euomit en rabiem toruam hec Acherontia secta:
Et furit: vt laniet teq3 / sacramq3 fidem.
xliij. dis. Heu lupus innocuum passim consumit ouile
sit rector Et vorat insontes dissipat atq3 viros:
&. c. e- Diripit infantes, matres castasq3 parentes
phesijs. Enecat: imberbes cum senibusq3 rapit.
Torpor habet mentes nostras: pręcordia marcent:
Perpetuusq3 premit pectora nostra sopor.
Nos apud indomiti lex est & copia Martis:
Sunt & magnanimi signiferiq3 duces:
Sunt vires animi: sunt & conamina belli:
Consilium prudens: ingeniumq3 ferax:
At tamen inmanes patimur procędere Thurcos
Perdimus & nostro crimine sponte fidem:
c. q̄uis. Dormitant reges / proceres: palinurus in vndis
de regu. Mortiferis recubat qui caput orbis habet
iu. ī āti. Dormitat nunc petre tue ditissima sedis
p̄s. lxxv. Turba: patet Thurco dilanianda fides.
Naū. iii Nemo vetat sęuire trucem per regna per vrbes
Esaie. li. Hostem: sponte sua quisq3 perire cupit.
Europe magnam partem perfregit habetq3
Extenuat nostram victor vbiq3 fidem.
Thurcorum rabiem iam crimina nostra merentur
Ouidiꝰ Ob scelus atq3 nefas pœna luenda venit.
& ī phe. Diuitias colimus: nummis componimus aras:
grego. Exulat & virtus: exulat alma fides:
ecci. xiiij Auri sacra fames: rerum quoq3 vana libido
Io: xix. c In pœnas meritas pectora nostra trahunt:
ī ter qua Cœlica pulsa quidem terras astręa reliquit:
tuor de Et partem imperii nunc sibi quisq3 rapit.
mai. & Olim Roma potens: patres / fideiq3 sorores
ob. c. ni- Quatuor elegit: cum quibus esset honor:
mis de Sacratas solymas: vrbemq3 a nomine dictam
priuile. Fortis Alexandri: & vrbs simul Antiochi

Quarta soror Cōstantis erat noua Roma: sed omnes cōstantinopolis
Has premit imperio turba nefanda suo:
Gentiles iterum secte: pseudoqꝫ prophete
Exurgunt nostram contaminare fidem:
Nemo vetat: rigidis sunt pectora nostra tenebris
Subruta: christocole lumina ceca gerunt.
Hos merito lapsus ob crimina nostra seueros leu.xxvi
Nunc patimur: christus denegat auxilium ꝓuerbi.
Maior in immani nunc est reuerentia Thurco: xxviii
Maiori cultu dogmata falsa colit:
Quā nos christicole legemqꝫ fidem beatam:
Fœdera rupta cadunt: pax quoqꝫ nulla malis
Impietas: vsura placet: spoliumqꝫ bonorum:
In ciuem ciuis: filius inqꝫ patrem:
Quilibet alterius gliscit contingere terras:
Eiicit atqꝫ alium / sede locoqꝫ suo.
Christicolas proceres vexat concordia discors. ꝓu.xvii
Priuata vtilitas vertit vbiqꝫ fidem. hiere.xv
Mirandum non est igitur ꝙ perdimus vrbes
Innumeras: terras / regna vetusta simul.
Nil restat: Thurcus martem mox ducet in oras
Nostras: nil Thurcum classica nostra vetant.
Porta patet: via facta palam. Roma inclyta Roma
Vix tandem euades: seua procella venit. romane
Condidit initio te rex: te consul adauxit: vrbis
Mox tetigit summos vertice Roma deos. prīcipia
Cesareis tandem sceptris subiecta: sed inde.
Libera facta nimis: mox quoqꝫ sceptra feres
Nemo vetat: minuitqꝫ fidem iam noxia culpa
Nostrorum scelerum: cōscia pœna subest: ad hebr.
O proceres latii: tuqꝫ o Germania fortis: viii.
Vos rigidi galli: pannoniusqꝫ ferox. Exhorta
Et tu papa sacer: Christi defendite nomen: tio.
Bellica victrici stringite tela manu.
Inter vos pietas: sit pax / constantia / firma
Sacra fides: nexu perpetuatus amor:

Vnus & assensus: concordia fida: manusq́;
Iuncta sit: arripiat quilibet arma cito:
Possumus e nostris procul hinc expellere Thurcum
Finibus: & christi sic stabilire fidem.
Spes tñ est nostris firmissima gentibus vna
maximilian⁹ imperator sāctissimi romani imperii
Q: sceptrum imperii Maxmilianus habet:
Afflictis poterit solus succurrere rebus:
Et solymas propria nunc reparare manu:
Viribus Alcidem superat: pręcellit Achillem
Cęsaris, hoc vno est principe: fama minor:
Nil mihi Pompeius magnus: nil sylla: camillus
Laudandi: mea laus Maxmilianus erit:
Cęsareo dignus princeps diademate: sedem
Ecclesię firmet: imperiiq́; sacri:
Victrices aquilas: victritia signa per orbem
Constituet: Thurci dissipet atq́; minas:
Mox solymas: signumq́; crucis: tumulumq́; sacratum
Restituet: regi cęlica turba fauet.
apostropha ad germanos
Sed vos Germanos proceres, gentesq́; potentes
Admoneo: precibus inuigilate meis:
Quandoquidem latii dominos dormire videmus
Ausonidum torpent membraq́; lassa ducum:
Dormitant Siculi reges: gallusq́; superbus:
Ecclesię dormit negligit atq́; cohors.
Cuncta videmus enim, scimus quoq́;, possumus atq́;:
Nec volumus: cunctos sponte perire iuuat.
Ergo per immanes ducatis classica gentes:
Addite torpeio corpora victa iugo:
apocal. xvii.
En vobis aderit pręsenti numine christus:
Cœlesti franget impia castra manu:
maximilian⁹ rex
Maxmilianus adest: quo maior tempore nullo
Rex fuit: a digno stemmate sceptra gerens:
Inuideat quicunq́; velit: non iustior illo
Principe: non illo clarior vllus erit:
Cęsareum profert vultum: in ceruice nitescit
Maiestas: mores nobilitatis habet
Fraudibus attentat nihil hic: quicq́; ve dolosum

Concipit: at plano tramite vita meat
Hunc non insani fastus: sed candida virtus
Eleuat: hic solus fœdera pacis amat
Inuideat quicunq; velit: hoc principe sancto
Possumus in tuta pace manere diu.
Liuida corda tacent: quę nutu sępe superbo
Impediunt regem / consiliumq; bonum:
Exitus hos tandem tristes: tormentaq; manebunt
Et sua qui cupiunt qui per scelus arma sequi.
Nullus in orbe viget princeps qui cęsare nostro
Sit melior: iussis seruiat ergo suis
Quilibet: & capiti nunc vota fidelia sacro
Conferat: & domino seruiat vsq; suo.
Hoc duce Sarmaticas gentes superabimus: atq;
Euxinum pelagus: bistiniosq; lares.

Subdolum equum quisquis manibus palpare putabit.
Lambere vel discos: blanditq; potentibus: ille
Assentator vt est: sequitur sic atria regum et.
Nobilium mensas: agit & fatuum parasytum.

De nu kan striken dat vale pert
De is to houe leff vnd wert
Went sodane men dar begert
Vnd wert van velen narren geert

xxii.q. Molior his etiam fatuis adiungere classem
c.xxv Per mare qua vehitur aulica turba procul
glo.xxv Hęc etenim propriam cupiens conscendere puppim:
dis.c. Rostratę dedimus vela cupita ratis.
vnum Nobilium serui cupiunt sulcare seorsum
In turba nequeunt continuare dolos:
Prauus adulator solus cupit esse/potenti
Cum domino:& solus noscere cuncta cupit.
leui.xix His igitur fatuis lembum hunc construximus amplum
Ne fraudis caperent impedimenta suę.
eccs.vii. Assentatores pascit nunc curia regum:
Primus apud dominum quilibet esse cupit:
Alter enim tacitum virus/falsosq; susurros
pu.xxvi Auribus infundit:illecebrasq; serit:
Alter ab excultis/sparsas/scit vellere plumas
Vestibus:& domino complacuisse suo.
i.tes.ii. Est alius mulcens sermonem mente dolosa
eclesist. Prolatum:& fraudem miscet vbiq; suam.
xxviii Dulcibus eloquijs/& vano murmure stultus
Palpat herum:vt citius vera relata putet.
Delectat multos aliena viuere quadra:
Diuitis vncta quibus nempe culina sapit.
Efficiunt plures mendacia sordida dites:
Quisquis adulator primus in arce sedet:
Doctus & ad flatus ventorum obducere pallam:
ecci.xxi. Scitq; quocq; se cunctis assimilare dolis.
Iam datur insignis locus his:qui voce bilingui
Per patulas aures spargere verba sciunt:
ad ro.i. Multi assentando pręconia clara merentur:
ps.xl. Nam domini ingentes fallier vsq; volunt.
ecci.xii. Nemo iam gratus:nisi qui proferre susurros
xl.dist. Nunc tacitos noscit:& noua multa loqui
sūt non Sed quia peccatum comitatur noxia pœna:
nulli.de Calcitrat hos tandem fraus sua/& ater equus:
his q̄ si. Hic animū leuitatis habet/qui credere verbis
a ma.c. Omnibus vsq; solet:patulasq; accomodat aures.
q̄siuit Nā nebulo mendax:balatro quoq;/perfida fundunt
Verba:parant hominū lites quandoq; molestas.

Id is ein teiken der lichtferdicheit
Dem alle secgent to herten ghert
wat dyse secht ofte jenne deyt
Bye klaffern is ßonder rechte warheit

Vix ego presentes fatuos ad transtra vocassem
Si vicina ratis non petiisset eos:
Hoc genus indignum primam nunc occupat arcem
In mundo: quoniam credula verba canunt
Sed tamen est fatuus: facili qui concipit aure ecci. xix
Quicquid multiloqui prodit abore viri.
Stultitie signum crasso de pectore profert:
Auricule cuius ad mala verba patent.
Stultus enim patulas verbis accomodat aures: hest. xvi
At sapiens stulti subdola verba fugit. p. xiiii.
Magnanimus non est alium qui verbere duro iosue. vi
Percutit a tergo: nec monitum ante: ferit: p. xxiii.
Hic etenim incautus nescit sibi ferre salubre
Presidium: in dorso nam quia vulnus habet.
Dulce magisterium est verbis nunc prodere falsis
Et iustum insidiis deprimere ore virum.
Hoc vitium quicunq; cupit tractare prophanus
Proditor: iniustus & malesanus erit.
Delatoris enim fugiat mendatia quisquis
Viuere perpetua cum probitate volet. ii. tes. ii.

p.xviij Lingua nocens tacitis precordia casta venenis
Inficit: & tremuli conterit ossa viri.
Hoc vitio absentis parti turpantur honores
Hoc vitio siquidem crimina multa fluunt.
ecci.xiii. Heu super alterius causam sententia fertur
sap.ii Sepius iniuste: lex quoq3 falsa nocet.
eccixviij Accusatus enim falso: non ante citatus
pu.xxix Tutari causam quomodo rite potest:
hest.iii. Hoc Mardocheum vitio olim perfidus Aman
Detulit at tandem premia digna tulit:
Credulitas natum Saulis pulsauerat olim:
Nam delatoris crediderat vitio.
Magnus Alexander faciles non prebuit aures
i.mac.x. Verbis: credulitas nam celerata nocet.
esa xxviij
Alchimia docet fallax: corruptio vini &
Quas fraudes hominnm perfidus orbis agat:
Omnibus in rebus fraudis falsiq3/doliq3:
Cuncta statent vitio: tuta nec vlla fides.

Meister simusa is hir nyt der alchemy
Ik sette ok van dem wine dar by
Hans ezels or im frage ek dy
Effte oek grotter besthyt op erde sy

Iam nisi centenas tribuant in carmine voces
Castalie: totidem linguas: viresq; potentes
Dictandi: nequeam falsos componere stultos:
Copia magna quidem est illorum: magna caterua
Inde opus est ratibus, plures superaddere classes
Vt per longinquas sulcent me remige terras:
Et spargant passim merces, fraudesq; dolosas
Sed genus est varium quod fraudibus inficit orbem.
Falsus amor fallit multorum credula corda:
Nempe latens gestat, sub lingua sepe venenum — puer. xi
Falsi etiam & ficti nunc inueniuntur amici: — ecci. vi
Fraudibus inmixtis qui dulcia queq; loquuntur:
Que longe a vero & sincero pectore distant. — Ecclesi. xxxvii.
Consilium falsum largitur premia multis:
Decipiunt multos simulata & credula verba — puer. xii
Nemo cōmunes res curat: publica facta — ecci. vii
Marcent & in propria: mentimur cōmoda passim
Germanus fratrem: fallit natusq; parentem. — ouidius
Aut fraudare cupit: nullū est iam pignus amoris
Relligio falsos cultores sustinet: atq;
Clericus & monachi hipocrisi, falsisq; laborant
Mentibus: exterius redolent: sed sub cute quid non: — mat. vii.
Atq; lupi plures ouium nunc vellera portant.
Simplicitas extra fulget: sub pectore vulpis:
Contaminat totum: & nunc falsa pecunia mundum: — eze. xiii
Argentum minuunt: miscent quodcunq; metallum — luc. xiii.
Auri confundunt speciem: gemmasq; dolosas — pu. xviij
Pro veris vendunt: nummus sua pondera nescit. — hiere. v.
Est fraus in numero: mensura, & pondere rerum: — & . vii.
In vino fraus est. merx est nunc omnis iniqua.
Nulla fides hominum: fraudes sibi quisq; latentes — ecclesi. xxvii.
Tractat: & in rebus fallatia nomina querit.
Foelix ille quidem est: qui fraudes effugit omnes:
Pauci inq; fidi nunc sunt: minimiq; fideles: — pue. xx.

Anthechrist gesellen de faren dar hen
De selschop is grot vnd nicht clein
Ein stuck kan nich to sere tho seen
De falschen narren sint: de ik mein

Iam nauem celeri curſu pręmiſimus altam: deu.xiij
Qua vehitur tacitis fraudibus acta cohors:
Nauis adhuc plures circum ſubſellia currunt
Stulti: qui cupiunt ſoluere vela manu:
Qui ſint: & quales / q; plures forte requiris:
Quos coner meritis dilacerare notis:
Pace loquar: ne fors verborum turba malorum
In teneram pergat tendere tela ratem:
Chriſticolas falſos refero: pſeudoq; prophetas mathei
Qui chriſti / falſo pectore / ſacra colunt. xxiiii.
Quiq; aliter ſacras leges & dogmata verſant Marci
Q̃ textus planus edocet atq; ſonat. xiii.
Clauigeri petri nauem / laceroſq; rudentes
Frangunt: remigium dilaniantq; ſacrum:
Fluctuat ergo ratis tumidas agitata per vndas: ac.xxvii
Inuaſtoq; freto naufraga vela iacent. pu.xxx.
Interpres falſus: leges / & pſeudo propheta mar.iiij
Diuinas violant: contaminantq; fidem: mat.vii.
Nec ſeſe tantum falſis erroribus implent:
Nec propriã in faciẽ dogmata ſpurca vomunt
Decipiunt alios: & legum ſemina ſpargunt apoc.xx
Paſſim: ſed tales noxia pœna manet.
Sunt nobis fidei lepido monimenta nitore ii.ti.iii.
Pręſtita: quę mentes ſaluificare queunt ix.di.qs
Planaq; ſunt: verbis non interfuſa doloſis: neſciat.
Non fraudes: legum pagina ſacra: tenet.
Multorum mentes trahit at nunc ambitioſi
Conſuetudo mali: nominis atq; labor ii.pe.iii.
Quos & doctrine premit arrogantia partę: mich.iij
Obſcurant hominum pectora nuda malis.
Scripturas ſacras aliter q̄ pagina cantat:
Exponunt: illos gloria vana rapit. xxiiij.q.
Nonne ſatis fuerat te intellexiſſe ſacratas iii.here:
Leges: atq; alios his ſuperaſſe viros: xxxvij.
Concupiſcis at cultus diuinos / more ſiniſtro diſ.re'a.
Voluere: mutatur (te duce) noſtra fides. &.c.vio
Spũs ætherea quondam dimiſſus ab arce

xxv.q.i. Protulit ad nostros hęc documenta patres
nō affe- Hi falsam trutinam manibus gestare videntur:
ramus Dogmata qui falso sacra docere solent.
Hoc leue nunc faciunt: nunc illud pondere magno
Pensant: sic sacram voluimus vsq; fidem:
Ezec.ii. Qui sic defraudant fidei pia dogmata nostrę:
Nunc antichristo pręuia castra locant.
Thesaurosq; parant: quibus insatiabilis error
Ad se prauorum pectora victa trahat.
i.iohā.i. Conuolitant multi Antichristi signa ferentes:
Qui tentent sacram contaminare fidem.
Qui falsas etiam secum dispergere leges
Per mundum properent: falsidicosq; deos:
Hi nec verberibus tracti, seuis ve flagellis:
Sponte sua illius quisq; satelles erit.
ecci.x. Abducet fatuos funesta pecunia multos.
Quos Antichristi libera dona trahent.
Adq; ministerium plures mercabitur ille:
Tam fœdum nummis: fraudibus atq; malis:
Sed non durabit longeuo tempore classis
apo. xiii Illa: sed in tumidis fluctibus acta ruet.
Corruet & cantus rhedarum, & plaustra quiescent:
Et veri remanet lex & honesta fides.
Mar.iiii Nauiculam petri tempestas turbida iactat:
Et quatit extructam dira procella ratem:
Et titubat malus: titubant quoq; carbasa cęlsa
Ne ruat exitio puppis operta graui:
Scripturas sacras interq; pretamur iniquo
i.iohā.i. Dogmate: veridicam mergimus vsq;:
ecci.ii. Ipse Antichristus spatiosum misit in orbem.
ii.ioh.i. Cursores celeres: qui sibi castra locant:
Et falsos fidei cultus: & semina spargant
Pręuia pergentes: christicolasq; viros.
Id quod presenti volumus sermone notare:
Nam tria sunt: fixa est in quibus alma fides:
Gratia pontificis quę sacro funditur ore:
Que tamen ad nihilum, spreta, redacta iacet.
Copia librorum: qui falso interprete marcent:

Atq; bono legis expositore, carent.
Sunt & doctrine: quibus & nunc gloria nulla
Prestatur tenebras discimus vsq; meras. p̄l.
Copia librorum totum est iam sparsa per orbem:
Pauperis & libros bybliotheca tenet. xciii.a.
Nemo tamen veri sinceras diligit artes: legim⁹.
Dogmata nemo colit nunc nisi solus inops.
Nobilibus pudor est doctos versare libellos.
Heu laceris Pallas meret vbiq; comis p.xxiiii.
Gloria nulla datur studiosis: premia nulla eccs.ii.
Incassum studii perditur vsq; labor.
Tempus adest: venit tempus quo pseudo prophete hier.xiii
Omnia subuertent: tp̄a praua patent. eccs.vii.
eze.vii.

Quisq; amore, metu, pretio atq; fauore, minis ve
Non loquitur verum sed bene facta silet:
Qui populo vt placeat: supplantat vera palato.
Hic Antichristi, cursor, amicus erit.

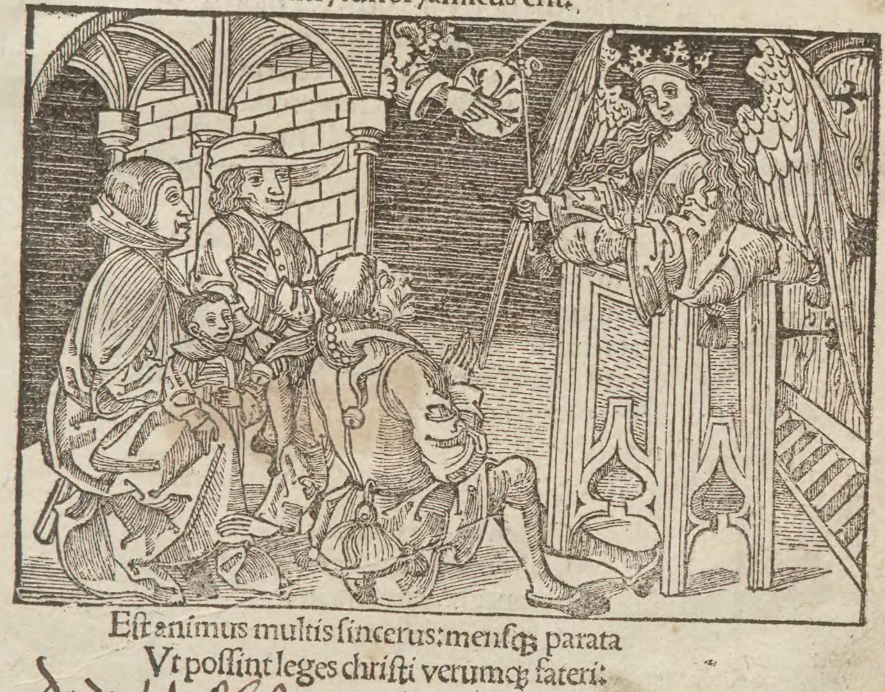

Est animus multis sincerus: mensq; parata
Vt possint leges christi verumq; fateri:

De dorch leeff bosen vnd drau wort
De warheit settet an einen ort
vnd spricket placebo dat ... gerne hort
De kloppet fast vor anthechristes port

xii. Blanditiis tamen hi: verboq; aliquando minaci:
o.i. Terrentur: linquuntq; boni conamina veri.
Non recte sapiunt qui veri dogmata: amore
Abscondunt: trepidantq; minas: terrena potestas
Est minor æthereis rebus / iussuq; deorum:
actuū. x Ingenii dotes tribuit cui rector olympi
Infuditq; animum: cur docta mente vacillat:
Et trepidus veri metuit predicere leges.
ecci. iiii. Sed quia blanditie multorum pectora soluunt:
&. xix Donaq; missa vetant verum quandoq; fateri:
Propterea fatuus cōpresso sepe labello
In populum cessat transfundere dogmata veri:
Virgili⁹ de viro bono Sed sapiens qualem depinxit musa Maronis
Impauidus fortisq; bonum / & predicere verum
Audet: & humani generis trutinare furores.
Quamuis in siculo crucientur corpora tauro
Ceruicemq; super preceps dependeat ensis
Nam vere sapiens non vana pericula mortis
thob. iiij Horret: at in fixo stabiliuit limite vitam.
puer. xii Non istū dn̄s: non verba minantia terrent.
Sed christi leges infracto pectore promit.
iohānes Vitabat populi cursus / & vana iohannes
Murmura: secessus animi querebat honestos
Hinc deus ad baptisma suum descendit
puer. ix Blandidulis verbis alium qui corrigit: vnde
Exemplum capiat vite / normamq; salubrem
eccs. vii. Si te non audit: si vultu forte minaci
ecclesia. Aspicit: at tempus veniet quo soluere grates
xxxvii. Dignetur: laudesq; tibi & benefacta rependet.
Mundanas propter qui res / abscondere verum
Tentat: & æternis preponit cōmoda rebus
ecci. xxi. hiere. li. Corporis: hic tenebris morietur stultus in atris

Qui vult esse veritatis
Cultor & beatitatis
Semper hic aduersitatis
Sentiet obstacula.

De hort up des duuels plan vnd in sine park
De hindern doet ein gut werk
Dat is eineß groten narren merk
Wer is to vndogeden ock gerne stark

Est merus hic fatuus/stolido quoq; sanguine plenus
Impediens iustos a bonitate viros: mat.xvi
Est aliquis tentans mores componere rectos; mar.viii
Et vitam sacris fortificare bonis: p.xxiiii
Tu tamen hunc retrahis manibus petulantibus: atq; ad ro.i.
Propositum tentas contaminare bonum.
In promptu ratio est: similes sibi poscit habere p.xiiij.
Et numero plures/stultus & improbulus. ecci.xiij.
Persequitur fatuus/dignos/iustosq; bonosq;
Odit & egregios: deteriora placent. ecci.xx.
Est studium fatui: multos vt contrahat ad se:
Ne solus fatui nomen inane gerat.
Consilium prębet falsum: manibus pedibusq;
Allicit: & sanos impedit vsq; viros:
Inde bonus si vult/positis bene viuere mundi
Illecebris: tacita & cui loca sola placent:
Continuo exclamat stultus: damnat quoq; iniquo
Iuditio iustum: cōmaculatq; bonum: sapiē.v.
Esse(ait) ille putat sapiens sibi solus: amatq; luce.xii.
Viuere secessu: singula sola placent: i.ti.iiii.

Omissio bonorum operum

In christo & sanctis desperat: gaudia mundi
Temnit & hypocrisis hunc malesana rapit.
Nos socios inter viuemus: & insuper alti
Speramus tandem premia habere poli.
math. v. Qui bonus esse cupit / christiqꝫ ad regna venie:
Audiet a stultis talia multa viris.
ii.thi. ii. Vir bonus & sapiens mundi vitare laborat
eccs.vi. Illecebras anime & noxia damna fugit.
&.vij. Vana nocet stulti nunc conuersatio mundi.
Que ducit cunctos ad scelus atqꝫ nefas
luce.xxi Ergo si probitas: si virtus: si bona vita:
pu.xiiii Non possunt in te forsan habere locum:
hie.xxix At saltem iustos homines seducere noli:
ad col.iij Parce bono: verum qui / sine / transit iter.
Lampades accendunt oleo quicunqꝫ flagranti:
Quiqꝫ tenent rutilo lucentes igne lucernas.
Dulcia perpetui capient solatia regni:
Ianua pandetur simul his pulsata repente

Eheu precipiti mortalia corda profunda
Mersa: salutarem querite posco viam.

Gedicht ock recht der narren cleit
De up dem weghe der salicheit
Vortraget vnd dar stille steit
He is ein narre ok von bregheit

F. In tenebris densis mens est humana sepulta. luc.xiii.
Nullus enim superum telu trisulca timet ps.vi
Vita malis hominum sordescit consita rebus
Mergimus & tumido sautia corda mari:
Quid prodesse tibi poterit, q feceris olim
Sinceras operas & benefacta quidem ad he.xi
Quid tibi thuricremas prodest q struxeris aras:
Frugum primitias obtulerisq deo. luce.xii.
Quid prodest iuuenem primos micuisse per annos
In virtute sacra: & degenerasse senem: math.x.
Quid iuuat & fidei sacre documenta sequutum i.q.vii.
Qui non continuat nec benefacta colit: sugesti
Cum deus omnipotens extrema iudicet hora i.reg.xii
Mortales: cunctos & tuba magna vocet:
Quilibet exacte cogetur reddere vite i. corin.
Acta: quibus capiet premia digna. xiiij.
Qui cupit extinctas oleo accendisse lucernas
Mens sua dum nutat spiritus atq fugit
Stultus erit speratq nimis: nec tristia verba
Iuditii extremi cogitat atq timet.
Si subito moritur sapiens, subitoq labascit: mt.xxv.
Mors tamen illius non miseranda venit. sapi. iii.
Hic operas quoniam iustas premisit: ad illum
Quem penes aeterno lumine vita manet. ecci.xi.
Sed fatuus vecors: cui sunt precordia ceca:
Iudicii horrendam spectat adusq diem deu.viij
Illius aeterno tumulentur membra sepulchro ad he.ij.
In cineres densos mens quoq praua ruet. Seneca.
Proh res mortales sequimur: fatumq futurum ecci.vii.
Negligimus: fatuos impia cura rapit: math.xi
Non deus extrema venientes spernit in hora:
Intutum, incertum, sed fatuum atq nimis ezechie.
Possumus ad dextram palme spectare coronam: xxxiii.
Ad leuam mitre cernimus auriculas
Ecce sinistrorsum fatuorum maxima turba
Pergit: & exitij premia iusta capit.

Tor vordern hant de krone steit
De kappe tor lochtern siden bereit
De krone dat is de salicheit
De kappe is der doren kleit

pu.xiii. O stulti veniam petimusq; damusq; vicissim
mat.vii. Parcite si vos nunc nostra thalia ferit:
Iam cano iustitie que premia: quanta sophię
tob.iiii. Munera largiri constituiq; valent
Plures sunt: auido studio qui nomina querunt
Et titulos vanos: famigerumq; decus:
vide glo Hic etenim titulum doctoris gestit habere
xliii. di. Ille magisterij nomen habere cupit:
i sum. Non vt christigenas doceat: nec dogmata sacrę
Spargat scripture: fortificet ve fidem
Laudibus at trahitur vanaq; cupidine famę
Ambulat exęsę sic quoq; rupis iter:
Cogitat haud rectas animus quibus imbuat artes
Abdie.i Que nectar tribuant Ambrosieq; cibos.
corin.i. Est apud æternum patrem, sapientia mundi
Nulla: sed hanc stolidam stultitiamq; vocat.
Plures se credunt ad dextrum pergere cliuum
iud. viii Atq; salutarem posse venire viam:
ac.xiiii. Que per continuos traducit corda labores
Ad sedem ætheream pacificumq; locum:

Sed tamen ob mentis cęcas fatuasq; tenebras
Ad dextram nequeunt tendere rite manum:
Est via stricta nimis: ducens ad regna polorum: luce.xiii
Ad stygios ducit latum iter interitus.
Amphitrioniadem magnis imitabere cœptis Diõ de regno
Si fugis illecebras: visq; videre bonum.
Stultitiam quicunq; etenim comitatur: habebit
Et vitii & sceleris pręmia iusta sui: eccs.vii.
Et meritis sapiens non indotatus abibit.
Et capiet fausto pręmia clara sinu.
Sic plato post habitis fatuis / documenta sophie Plato de quo hiero. in prologo biblie
Lustrauit: famam & posteritatis habet.
Sed modo fœlicem nullum prudentia mundi
Efficit: æthercam ni colat ille viam.

Hic fatuus certe est / qui fortunam malefaustam
Sentit: & in manibus fata sinistra suis
Attamen in casu multum est improuidus isto:
Negligit & nunq; quod reparare potest:

Rebus in humanis q̄ sit constantia nulla:
Nec sit certa fides: per stabilis ve gradus: T iij

col.ij. Hoc monstrat hominum casus & fata caduca:
puer. xi Hoc te fortunę mobilitasq; docet.
sap.iiii. Nam res externe fœlicem reddere nullum
Possunt: cum fragili conditione ruant.
Seneca Nulla manus, tantis cum viribus: atq; labore
horatiꝰ i Format opus: quod non tempore & intereat.
arte. Sed quia nunc cupio fatuum componere: cui sors
Displicet instabilis: atq; ruina grauis:
Attamen inuigilat sitibundo pectore rebus
Fortunę: cautus nec fera fata cauet:
hiere.li. Hic non mirari debet si fluctibus altis
eze.xxvi Et laceris remis mergitur vncta ratis.
Si tibi principiis forte infortunia paruis
Contingunt: tamen hec sunt comitata malis
Prudentum nobis veterum prouerbia dicunt:
Et sunt hec dygito rite notanda meo:
Q; mala sors crescat: crescat: crinis quoq; nocte dieq;:
Est fati incertus exitus: estq; grauis:
Adsit in exemplum rerum mutatio: que fit
Lapsibus assiduis: sors peritura fluit.
puer.vii Prouideat tamen hanc qui tutus viuere gliscit:
ecci.lxiij Irrepit tacito sors metuenda pede.
pu.xxiij Aequora qui tumidi sulcat spumantia ponti
luc.viii. Audet & infragili tangere naue fretum:
ecci.iii. Est opus vt ventos habeat flatusq; secundos
esa.xxiij Ne puppis vastis fluctibus acta ruat.
soph.ii. Nam fatuus remis rapidas sulcare per vndas
iob.iiii. Qui nescit: facile hic tristia damna capit:
sap.xiiij Sed sapiens qui non semper confidit iniquis
Sortibus: atq; animo fata futura cauet:
Is poterit fœlix rabiem vitare furentis
Aequoris: & portum prendere naue bonum:

Detrahit insipiens iustis plerumq; maligno
Ore: ligans nolam gutture murilegi.
Facta sua inde latere cupit: nec nomen habere.
Hinc putat: at tactus clamat ab osse canis.

Mannich narre de richtet vth ydermann
De sine egen kappen nicht vth theen kan
He henget der katten de schellen an
Vnd wol des doch nein worde han

Gaudia concipiunt: plausus linguaq manuq;
Prudentes edunt: constrepitantq pede:
Qr modo tot fatuos libro collegimus vno:
Qrq quadriremem struximus arte nouam.
Non ad diffames culpas: conuitia: crimen:
Carbasa nostra volant: per mare / perq solum:
Nec cupimus calamo vite proscindere famam:
Gaudeat at iustus: sed malus intereat.
Inde salutaris dedimus medicamina vite
Et dedimus morum dogmata culta quidem:
Qui leget hec nostri purus documenta libelli
Stultitie nebulam & retia stricta fugit:
Econtra plures fatuos mea pagina ledit
Pingendo nostre quos tetigere manus:
Nec tamen audacter mea scripta reuellere possunt
Nec temere hec contra / verba proterua loqui.
Nec tamen addubito / quin sint qui verbere duro
Intendant nostros contaminare iocos:
Si sunt edocti: iuueni mihi parcere debent:
Cui preceptoris vertere scripta placet.

puer. i. eccs. vii. ecci. xxi

Prece ptorem appellat S. Brāt

Hos si liuor edax trahit. & turbatio mentis:
Saltem operi parcant quod bona multa docet.
Ledere si quosdam nunc pagina nostra videtur
Discedant taciti: murmura nulla iuuant.
Sentio quorundam criticorum sibila: sed me
Solantur gracili carmina facta pede.
horati⁹ Scribimus indocti doctiq; poemata passim:
Vtilis hec saltem sit mea musa precor:
Nil fatuos curo: resonant nil cymbala asello
Dulcia: tum stolido non sapit illa seges
Lectores igitur moneo: deponite frontis
Grande supercilium: perlegite illud opus:
Cessent & vocis latratus. rancida verba
Cessent: & placeat quod modo finit opus.
Obscenos mense ritus depingere fas est
Illius & fatuos connumerare modos:
Non pudor in verbis: non est reuerentia mense:
Porcorum ritu gens modo viuit ibi:

Sperabam fatuis satis hunc implesse libellum
Et finem satyris imposuisse meis:.

Altera turba sed hanc fatuorum scandere nauem
Aduolat: & mecum nunc penetrare fretum
Non sunt fallaces fatui: quos ardor habendi
Aut aliquis questus ad mea vela trahat:
Sunt tamen obsceni fatui quos impius vsus
In tabula pascit absqꝫ pudore bono:
Irreuerenter agunt ꝓ panesqꝫ & fercula mense
More suum bibunt: pocula lata vorant.
Castigo in primis solitos contingere mensam
Illotis manibus: mentibus atqꝫ malis
Reddere nec grates solitos pro munere christo
Votaqꝫ pro tantis sacrificare bonis:
Sordida labra tenent fatui manente saliua
In manibus crassis stercora spurca gerunt.
Ex naso stillant pluuie. nymbiqꝫ madentes:
Ex oculis lyppis sordida gutta fluit.
Maxille squallent: nigra rubigine dentes
Sordent: mundities corporis omnis abest:
Hic sabuli rex est: porcorum more solutus
Qui vorat: & grũnit: qui bibit atqꝫ vomit
Et vocat ad sortem cereris donumqꝫ lyei
Consotios. quorum pocula plena madent.
Ructant: exhaustum donec spumare falernum
Possint: & vino sordida mensa fluit.
Inqꝫ vicem bacchi madido certamine sese
Sollicitant: haustus continuantqꝫ meri.
Polluit hic animam ritus: corpusqꝫ lacessit:
Assidua est peius ebrietate nihil:
Inducit morbos varios. & corpora soluit:
Et frangit neruos. contaminatqꝫ caput.
O morte turpes: quorsum reuerentia mense
Peruenit: vbi nuuc est moderatus honor?
Quo Curius frugi. quo parsimonia prisca?
Migrauit victus quo decus atqꝫ nitor.
Quorsum mundities mense cultusqꝫ decorus
Heu ritus tabule nunc moderatus abest
Est aliud vitiũ. tabulam quod more sinistro
Turpat: sinceros contaminatqꝫ gradus

i. cori. x. ad gal. v
Esaie. xxviii.
mat. xv. actu. vi. xliij. dis. ꝓ reuerẽtia. de cõ. di. v. ĩ oĩbus.
c. a. crapula. de vita & ho. deri.
eccĩ. xxxi
osee. iiii
luc. xxi.
ꝓue. xxi
Curius
luc. xiiij
ꝓu. xxv.

De imoderata mēse turpitudie

Sedibus in primis fatui subsellia ponunt.
leui. xix Sordidulus iuuenis vult prior esse sene:
Amplius haud primas sedes conscendit honestas:
Turpibus vsq; viris pocula prima damus:
Et personarum neq; enim discretio: nullus
irreuerē Est pudor: & tabulas irreuerenter habent
tia mēse Cū manibus peccant: cum gutture: cūq; labellis
Hic offam glutit: ebrius ille vomit.
Hic dygito primus sordenti fercula mensę
Attingit: naso conspuit atq; dapes:
Hic calicem siccat labris: vacuatq; lagene
Oenophorum: rursus quod bibit ipse vomit:
Cantant: & latrant, magno clamore fatigant
Aera: thyrsigeri & sacra nefanda dei
Hos furor vsq; rapit. confundit pectora bachus
In tabulis partes improbus omnis habet.
Nunc calices frangunt: nunc rumpitur vrceus albus:
Nunc vitrum e mensa cantharus atq; cadunt:
Sepe manu rapimus: quod gestat tertia mensa:
Gustamus sapidum: dulcia fercla simul.
sardana Sardanapalus habet comites: quos fœda voluptas
palus. Assidue reficit: immoderata placent.
isti. li. i. Sed quia non opis est nostrę: depingere cunctas
Illecebras mensę: stultitiasq; graues
de sepul Viuendi ritus non est sapientibus vnus
certi fu- Omnibus: equalis mos neq; cuncta regit:
turi. Nempe aliter Graii viuunt: aliterq; latini:
Q; viuat ritu theutona terra suo:
Terēti⁹. Sauromatas alio victo nunc viuere dicunt:
Nunc aliter Thurcos: Aethiopesq; ferunt:
Sunt hominum mores varii disparq; voluntas
Persius Sunt varii victas: vita nec vna viget.
Quilibet in mensa deuitet turpia verba:
Porcorum mores pellat ab ore procul:
pu. xxx. Atq; agat æterno grates ex pectore patri:
ad col. iij Exoptetq; sacrum prosperitatis iter.
thob. ii. Nec diuinus enim nos conditor ipse creauit
esaie. li. Ad potum atq; cibum: corporeas ve gulas.

Nec sumus iccirco nati comedamus vt vsqꝫ: i.tes.ii.
Assiduo aut fument corpora nostra cibo. eccs.v.
Sed potum atqꝫ cibum pro vita sumimus: atqꝫ
Corporis ad oddium /sanguineosqꝫ lares.
Spiritus est anima nostra: inde habitare nequibit xxxii.q.
In sicco: sedem sanguinis illa tenet. ii.moyses.
Sed modus est rebus: est & mensura decorqꝫ:
Quem citra atqꝫ vltra /vita /anima atqꝫ fugit.
Iccirco crapula atqꝫ gula /plures moriuntur
Quam gladio /aut telis /ingenita /ve nece Ecclesi.
Curia magnatum /mores quandoqꝫ probatos / xxxvii.
Vrbanos /dygnos /tradidit atqꝫ bonos: Curialitas antiqua
Curia nobilium nunc est corrupta /maligna
Ebria /multibiba /garrula /foediloqua:
Perdidit atqꝫ vetus nomen /famamqꝫ fidemqꝫ
Amplius in toto nec viget orbe decus.
Risit Democritus stultos /& inania mundi
Gaudia: ꝙ laruis pergeret omnis homo
Cynicus econtra casus defleuit in omnes:
Et quia tot fatuis terra repleta foret.

iuuenal. ī sat. oībus in terris

Viueret in nostro si iam Democritus euo
Rideret toto crimina nostra die:
Et Crassus pariter rideret ludicra mundi:
Quem risisse semel carmina prisca canunt.

de vi. & hon. de. cū decorem.

Precipue nostra si tempestate/videret
Laruatos fatuos: stultiloquosq; viros:
His fatuis nullum vitium nunc turpe putatur
Ad scelus hos etenim vita petulca trahit:
Concita gallorum tanto vix membra furore

druyde de qbus lucanus

Vexantur: cybeles dum fera sacra colunt:
Cum furia tractant vix Menades orgia tanta:
Quin recolit lemures stulta caterua malos

Lemures de qbus ouidius.

Induit hic laruam: turpes hic sumit amictus
Ille linit faciem: contaminatq; fuco:
Hic gerit infatua conductos fronte capillos
Hic dentes emptos: hunc tegit alba toga:
Parthorum ad morem cupit alter sumere vestem:
Hic habitus Geticos/Sarmaticosq; petit.
Hic faciem turpat: quo vix deformior ille est
Tartara qui terret murmure cerbereo.
Musica cōportant fatui instrumenta: canuntq;
Audiat vt fatuos queq; puella suos.
Ante domum note domine vestigia figunt
Consumunt totos/sicq; boando dies

ecci. xxv

Fausta puella quidem: fatuis tutatur ab illis
Que se: laruati turpia queq; petunt:
Seducit castos animos laruata caterua:
In facie demon quem gerit ore/patet.
Corda puellarum manibus discerpit aduncis:
Vnguibus horrendis: dilaceratq; thorum.

C. de epi. & cle. l. mime. ī aude san. epi. col. ix.

Quicqd enim sceleris totus non perficit annus
Hoc laruatorum tempore conficitur:
Sepe tuas: larua contecta subintrat in edes:
Que tibi gallīas vulpis iniqua voret:

Tuquia nil curas laruate crimina gentis
Contaminas thalami fœdera sepe tui.
Quid refero mores: quid turpia verba: iocosq;
In quibus assidue stulta caterua furit:
Larua repręsentat nunc saturnalia festa:
Aut salios nudos: mãmuriumq; fabrum:
Quodq; magis credo: tali sub tempore / ditis
Emissos lemures: terrificasq; deas:
Lœtiferi quoniam pendent de frontibus hydri:
Abscondunt faciem: quam deus ipse dedit.
Naturam turpant: tenebroso pectora cultu
Recta tegunt: vultusq; comaculantq; fuco.
Se facit hic claudum: se secum clamitat ille:
Larua regit proceres: magnificosq; viros:
Id tamen est peius: trahimus ludibria larue
Pascatis ad festos sacrificosq; dies:
Ducimus & choreas: veneris certamina mollis
Pessima versamus: nil sacra festa vetant.
Passio quo christi meditatur tempore: larnam
Accipimus: sceleris pabula queq; placent.
Surgimus heu tarde cum christo: crimina mundi
Vana: iubent solitam continuare viam
Eraterno lemures hos nunc sermone precamur
Vt tandem sapiant destituantq; nefas:
Esse nefas quis nam dubitat: q vertimus ora
Naturamq; simul: turbidus error abi.
Fama volat quendam occisum quem larua tegebat
Quem mox cum larua dęmon ad ima tulit:
Iure quidem: nam cuius erat nũmisma & imago
Effigiem & pignus abstulit ille suum.
Vir bonus & sapiens reprehendit turpia facta:
Dictaq; castigans impia: iusta docet.
Conscius ipse sibi: mala cuncta & inania
Et vitam quęrit diligit atq; bonam.

C. de pe l. si qs. de rri. fal. ad audientiam

de cons. distin. v quadragesimã.

V

Viri prudentis descriptio

pu.xiiij. Prudentem cecinere virum documenta Maronis
sapiē. vi Qualem vix hominem sęcula nostra tenent
ecci.x. Socratis egregii maiestas iudice phœbo
Dicitur emeritos promeruisse gradus.
socrates Talis erat sophie diuine Socrates altor:
Qualem virgilii carmina docta canunt:
Ex se pendebat totus: perfectus ad vnguem
Constans: & dexter/prouidus atq; bonus.
Sene Vir bonus & sapiens dotes in pectore multas
epis.cv. Continet: & clara nobilitate micat.
tul.ī pa. Iudex ipse sui: nec vani murmura vulgi
Curat: securus tempora grata terit.
ecci. iii. Rebus ab externis neq; mercem aut crimina sumit.
sapiē.vi. Est frugi semper: & moderata petit
eccs. vi. Pectus habet solidum: propellit inania vota.
puer. x. Continet & stabili pectora recta gradu.
ecclesia. Non prius a mollis rapiuntur membra sopore
xviii. Omnia q̄ vite sint reputata suę.

Vtile cum sancto sapiens coniungat honesto
Omni aliquid laudis & gerat ipse die. eccs. xii.
O vtinam nostro tam consona turba sophię ecclesia.
Tempore fulgeret: tam nitideq; scholę: xxxvii.
In quibus illustris virtutis semina / prudens
Funderet: æthereum concineretq; sophos:
Mirandum non est: q tam numerosa caterua eccs. i.
Stultorum: totidem seruat in orbe vices:
Est ratio in promptu: quoniam sapientia pulsa
Exulat: & mundum dilaniata fugit. pu. iiii.
Qui bonus & sapiens nostro nunc esse laborat eccs. x
Tempore: vesanus dicitur atq; rudis: esaie. v.
Callidus & vafer qui nunc est atq; dolosus pu. xxix
Hic titulum sophie: & nobilitatis habet: aristides
Iustus Aristes quid tempestate valeret Curius.
Nostra: quid curius / Fabritiusq; bonus. fabritius
Quid Cato diuinus: celebris quid turba platonis: puer. ix
Prudentes rident sęcula nostra viros. sapiē. v.
His tituli candor datur & nunc gloria pręsens:
In quibus est fraudum stultitięq; vigor.
Ascendit celebres stultiflua turba cathedras:
Stultitia mentes quę violare solet.
Si modo prudentes aleret Germania pugnax Germanie defectus.
Et daret ingenuis pręmia digna viris:
Non sic deserta fluerent pręconia famę:
Parta quidem: que nunc Theutona terra premit.
Si gradus insignis sophię cultoribus esset:
Non veheret fatuos tot modo nostra ratis: pu. xiii.
Sed censor nunc nemo sui se explorat ad vnguem:
Nemo animum musis imbuit ingenuis.
Stultigeras igitur tunicas / fatuosq; cucullos
Imposui multis: quos mea scripta notant.
Ergo prudenter stultus qui viuit in orbe
Virgilij vt diui pagina sacra canit: virgili⁹
Protinus æthereas hic celsior vsq; sub auras

ecci.iiii. Tranſuolet:& nitidi lactea ſigna poli:
ſapi.vi. Carneq́ʒ mortali poſita/captare quietem
Cœleſtem poterit:Ambroſiaq́ʒ frui.
Ad ſophiam teneros igitur ſuccingite lumbos:
Et date conſpicue thura benigna dee:
Qua;propter doctis optat philomuſus honores
Et pacem muſis poſcit;adeſſe ſuis.
Titió et Inprimiſq́ʒ ſuo Ticioni/magna precatur
Theda. Gaudia:conſtructa eſt quo duce noſtra ratis.
qui & Sit tibi/mi preſtans animi preceptor/amice
Brant. Theda/ſalus ingens:Brant venerande vale.

In precio non eſt hodie doctrina bonorum:
Sed ſpuit ad doctas ſtultus vbiq́ʒ togas:
Doctiloquos tentat vulgus detrudere ſacco:
Sub pede ſtultorum philoſophia iacet.

Quisqs ad æthereas sacrate pallados arces iohel.i.
Tendit: in hac requiem vel cupit esse suam: apoc.vi.
Hic manibus purus veniat linguaqꝫ pudicus: sapien.i
Vt sophie foculis fumida thura ferat.
Philosophia sacris animos collustrat ocellis: Tulli⁹
Ingenij dotes: prebet & eloquinm: pro ar⸗
Luctificas huius solamur dogmate mentes: chia poe
Hec animi motus pellit & illecebras. ta
Hec bene viuendi prestat documenta viasqꝫ. ecci.iiii.
Hec iterætherei pandit ad astra poli.
Possumus hac mentis tristes auertere casus:
Possumus hac lapsus exuperare graues. puer.ij.
Hanc deus omnipotens cœlesti misit ab arce
Vt nobis cœli semina clara daret. ecci.i.
Illius in collo pendent redimicula sacra:
Per genus humanum que modo sparsa micant.
Membra tegit peplo: pallaqꝫ induta minerua:
Sub pede purpureas spargit vbiqꝫ rosas:
Seruiat huic sapiens quisquis: nam nectare diuo sapi.vi.
Corda hominis potat: Ambrosiaqꝫ cibat: &.ix.
Et libertatis veros concedit honores: ecclesia.
Hac duce perpetuo libera corda manent: xxvii
Hec scelus atqꝫ nefas pellit: moresqꝫ profanos: pu.viij.
Explodit vitium: premia laudis habet. &.xvi.
Hanc propter sapiens nitidum conscendit olympum:
Hec aperit iustis regna serena Iouis:
Possumus hac seuos semper superare tyrannos:
Fida comes vite est / & benedicta quies:
Hac sine nō princeps: nō rex: sua sceptra gubernant
Est fidei mater: iustitieqꝫ parens. sapi.viii
Palladis ad munus iuuenes properate senesqꝫ
Ex gremio cuius fons scatet irriguus: pue.vii
Currite vos docti: vestram obseruate mineruam:
In saccum trudit dogmata vulgus iners. puer.iij

Concertatio virtutis cũ voluptate

Aſpice conflictum virtutis: atqꝫ petulcę
Deinde voluptatis / gaudia vana vide:
S.Brant Legimus Alciden ſomno cum forte iaceret
Argu= Vidiſſe ambiguas / difficileſqꝫ vias:
mentũ. Ambarumqꝫ ſtatum / finem / vitamqꝫ / modumqꝫ
Scrutans: virtutis cępit inire viam.

Epigrãma ad lectorem.

Virtutis quicunqꝫ colis ſacra dogmata lector:
Aſpice quos fecimus pollice & ęre modos.
Tu tamen ĩprimis frontem depone ſeueram:
Aut fuge: ſi naſum rhinocerotis habes.
horatius Nos veniam ſcriptis dabimus petimuſqꝫ viciſſim
ĩ arte Si peccat numeris pagina noſtra ſuis.
Frangitur hic puro dictamine blanda voluptas
Et ſpurcę Veneris marcida caſtra iacent.
Sed virtus niueo victritia tela triumpho
Suſpendit: celo ſeqꝫ ſuoſqꝫ beat.
Hanc amet imberbis iuuenis: vitęqꝫ magiſtram
Ducat: & ęterno munere formet opus.
Tullius Illecebras fugiat: quas ſpondet vana libido:
in offi. Hec animos frangit: pectora caſta terit:

Fœdat & ingenii cultus: sensusq; pudicos
Destruit: & semper blanda venena vomit.
O iuuenes spectate probi: quid candida Virtus
Possit: quid noceat luxuriosa Venus:

Obiectio voluptatis crimi minantis virtutem.

En ego sincere virtuti inimica voluptas
Adsum victrici lauro redimita: per orbem
Signa mei fulgent castris suffulta triumphi:
Semper Achemenios spirant mea tempora flores:
Et redolet violas collectti fascia crinis.
In niueis soleo manicas gestare lacertis:
Et vestes tyriȩ fulgentia brachia velant:
Est facies lasciua nimis: stant lumina multo
Inuidiosa ioco: petulantes frontis ocellos
Ostendo: mallem frangunt qui sȩpe iuuentam:
Delitias effundo meas: & mella per orbem:

Obiectio voluptatis

Vt capiant iuuenum temeras mea retia mentes:
In manibus Cytharam teneo:plectrumqꝫ ſonorum:
Turba ſedet iuxta mollis:blandiqꝫ choraules:
Ante meam ſtatuam dulciſſima carmina pangunt:
Pectine facundo mulier ſtat pſaltria iuxta:
Nam ſoror ipſa dei:cui ſacra ſolennia reddunt
Męnades inſane frontem crinemqꝫ rotantes:
Qui mea proſequitur miles vexilla:labores
Nullos:& liber diſcrimina nulla ſubibit
Cogitur haud ſęuis caput obiectare procellis
Non ſtrepitus pugne:non triſtia claſſica Martis
Audiet:armiſonus lituus nec pectora franget
Sed qui me comitem ſequitur:non tramite duro
Ambulat:at dulces hic experietur amores.
Qui mea ſpreuerunt quondam monumenta:peridis
Immerſi grauibus:vitam clauſere dolore.
En dea ſum cuius ſpatioſo noſcitur orbe
Imperium:& noſtro manant de pectore molles
Delitię:riſus & cantica plena iocorum:
Et ſub me ſanę longiſſima fata ſenectę
Vſqꝫ vigent:albiqꝫ dies:horeqꝫ ſecundę:
Quondã Priamides quo Troia ceſſit achiuis:
Paris Signa tulit noſtri manibus florentia regni.
Indulſitqꝫ bonis:quorum eſt mea magna poteſtas
Cleopa- Et mihi ſeruiuit cultu Cleopatra ſuperbo:
tra. Blanditiaſqꝫ meas canopea ad mœnia duxi.
Africa me noſcit:me noſcit corniger Hammon:
numide Me numide infrenes:colit & Mauriſius atlas.
India delitias noſtras veneratur:& omnes
India Educunt rutilo qui candida membra ſub ortu:
ecci xxx Me duce ſobrietas toto pulſatur ab orbe
ſarmatci Sarmata non tutus:nõ parthus/nõ geta pugnax
parthi Non hiſter tutus ſemper criſpuſqꝫ ſycamber
gethe Noſtraqꝫ per varias mittuntur ſpicula gentes.
hiſter Noſtra ſophi veteres coluerunt numina:quorum
ſycãber Scripta manent poſitę me defendentia ſectę

Nam ſine corporeo proſunt bona noſtra labore: epicurei
Et gula nobiſcum / feruens quoqꝫ gloria menſe:
Non mea ſub galeis vita eſt: non ſtramine duro:
Corpora noſtra cubant: ſed prebet pluma quietem:
Me niſi delitie molles ſequerentur / & omnis: iuuenal
Luxuries: tanti non reges blanda ſubiſſent i ſatyra
Caſtra: quibus toto victrix dominabor in orbe. oibus i
Sardanapalus enim regalia facta relinquens: terris.
Corporis illecebras coluit: florentibus annis
Bellica roma quidem noſtro ſudauit amore.
Mollibus in plumis dantur ſua gaudia cunctis:
Non frigus / diramqꝫ famem iuuenalia captant hier.vii.
Pectora: ſed requies ſemper blandiſſima nobis.
Otia quandoquidem non perturbata fouemus.
Ergo vos iuuenes: quorum ſunt mollia corda:
Atqꝫ ſenes pariter quorum eſt annoſior ætas:
Porrigite huc aures: currit mortalibus euum Verba
Et currunt ſine fine dies: libate vel eſcis Sarda-
Mellifluis genio: poſt mortem nulla voluptas. napali
x ſapië.ii.

Carmine nugoſo quid me male ſana voluptas
Lędis. & imbelli pectore bella paras?
Quid fallax miſeros age perfida decipis arte?
Illecebris mundus cur ruis vſqꝫ tuis?
Quid ſordes: luxuſqꝫ tuos: lanceſqꝫ voraces
Laudas? blanditiis gloria nulla tuis.
Aebrietas tibi fida comes: infamia pennis
Circum te volitat: & tua caſtra premit
Es: fateor: pulchro ſemper laqueata capiſtro:
Sunt oculi molles: fronſqꝫ petulca nimis:
In capite inſignis fulgor: redimicula: vitte
Sertaqꝫ dependent: purpureuſqꝫ color:
Te chlamydes tyrie velant: te balteus ornat:
Et te Sidonio purpura tincta fuco.
Non galeas armata geris: ſed corpore nudo
Allicis imbelles in tua vota viros.
Te iuxta Veneris ſtant atqꝫ Cupidinis arcus:
Et pueri cęci dira ſagitta iacet.
Dextra tenet ſpeculum quo ſplendet turba malorum:
Lęua tenet luxus. & genus omne mali:
Fronti nullus ineſt candor. ſed ſpurca libido:
Non pudor in verbis / ingenuuſqꝫ iocus:
Te duce per mundum gemini tractantur amores:
Te duce langueſcunt fortia membra ducum.
Te duce nobilitas perit: & veneranda iuuentus
Marceſcit votis dedita aduſqꝫ tuis.
Te duce morborum patimur diſcrimina: mortes.
Ad ſtygioſqꝫ cadunt corpora noſtra lacus:
Tu facis ingenium torpens: tu pectora caſta
Inficis: & ſenſus non ſinis eſſe bonos:
In te decreſcunt anime: ſoluuntur & artus:
Corporis & ſemper eſca doloris eris
Et te lœthales morbi: genus omne malorum
Et gula manauit: delitiumqꝫ malum:

Tu facis imbelles iuuenes: petulansq́ senecta
Te duce concrescit: bestia spurca nimis:
Pellicis in fraudes multos, viteq́ tenebras:
Nil castum impura conspicuumq́ doces.
In te non ratio: non pure semina mentis:
Ingenium nullum: sed mala lingua quidem.
Multorum claros egisset dextra triumphos:
Et multos caneret fama superba duces:
Si non blanditias: si non tua vota subissent:
Et simul impositis nigra venena cadis
Mœnia dardanidum: vertisti & pergama Troie: Troia
Per te Parthorum regna superba iacent parthi
Regna iacent Asie luxu consumpta voraci: Asia
Luxibus & prauis Attica regna iacent. Grecia
Obruta sunt Danaū fortissima mœnia: per te
Atq́ vrbes Sodome morte rigante iacent. sodoma
Excidium per te dirum est experta Corinthos corithus
Atq́ Tarentine sic periere domus. tarentū
Lapsa quidem per te sordent Nilotica regna egyptus
Assirii per te sic cecidere duces: Assyria
Te Sybaris colles: te Rhodos: atq́ Miletos Sybaris
Et varias gentes contaminose iuuat. Rhodus
Tu Sordos: Thracesq́ truces: tu blanda Getasq́ miletus
Corrumpis: diris inficis atq́ malis. thratiā.
Sors mea nunc melior: quoniam me vita perennis Gete
Spectat: & æterno gloria parta gradu.
Degeneres animos pacienti extollo labore.
Cœli porta patet: me duce: aperta viris: hercules
Amphitroniades metuenda pericula vicit.
Me duce: cœlestis incolit astra dei. Tulius
Me duce barbaricas gentes prostrauit in armis cesar
Tulius: & fœlix sydera clara premit: alexāder
Magnus Alexander nostros comitatus honores: magnus
Ingenii pugnas, & fera bella tulit: Paulus
Sic paulus consul regem qui Persea vicit emilius
Me duce Romanis clara trophea dedit.

Responsio virtutis

Cicero. Me duce facundi vulgent Ciceronis honores:
Virgili⁹ Et Maro Romane gloria magna toge:
aristote= Doctus Aristoteles nostra hec monumenta sequutus:
les. Et Plato quo nusq̃ maior in orbe fuit
Plato Candida me coluit doctorum turba sophorum:
Ingenium per nos eloquiumq̃ valet.
Ad laudes genitos & dultia munera diuum:
Fama trahit, nostri nominis atq̃ decus
Aspice (quid multos repetam) stat nostra per orbem
Gloria / fama / salus / laus / honor / atq̃ decus.
Inte luxuries: fastus / cōmertia fœda:
Et putidum semper stillat ab ore malum:
pu.viij. In me diuitie: iustum / rectumq̃ piumq̃
In me consilium, gloria sola mea est.
sapi.iiij. Casta mihi domus est, stant celso colle penates:
puer.ix. Hos tamen ingenuus scandit vbiq̃ labor.
In virtute labor: sed & in sudore voluptas:
Atq̃ quies: magnis semper amanda viris.
Siue velis famam ingenio sectarier almam:
Armisone ve velis voluere signa deę:
Seu res ciuiles merito tractare fauore:
Hec animo infracto (me duce) cuncta facis.
Quem labor & sudor torquet virtutis amore:
Aetherei tandem scandet ad astra poli.
pu.viii. Virtus sola regit terras: dominatur in alto.
Diuidit & nutu dona beata suo.
pue.vii. O iuuenes dum fata sinunt: expellite vanas
Corporis illecebras: lœtiferumq̃ nefas:
Imbuite ast animos virtutis dogmate vestros:
Vt sapiant rectam pectora vestra fidem:
Innumeros classes / fatuos sine fine furentes
Hactenus in nostra ducere classe iuuat:
Si quis forte locum pōtuit minus accomodatum
Nancisci: huc veniat cum sociisq̃ vehat.

Currite sulcamus festinis æquora remis: ecci. xiij
Et premit immensum carbasa nostra fretum iob. xxx
En socialis adest classis: properate sodales: i.esdre.v
Et fatui pariter nunc properate meri:
Nam nostre numerus secte est immensus: & aures sapi.iiii.
Ad varias gentes tendit & ad populos eccs.i.
Nostra cohors equidem totum complectitur orbem
Pauci sunt quos non sœdera nostra premunt
Ex Asia veniunt rutilo sub sole creati
Stulti: nobiscum qui cita vela trahunt. In oēm
Finibus e Lybie veniunt terraqꝫ calenti terrā exi
uit son⁹
eorum.

Mausirii imbelles/æthiopesq; nigri:
Migrant Hesperii:migrant quoq; Gallia tota.
Prorsus & a Bactris sedula turba ruit.
Ad nauem veniunt gentes quas vltima Thyle
Finibus extremis quasq; Britannus habet.
Et veniunt Cymbri torui:flauiq; Sycambri:
Et venit ex latio turba procera quidem.
Archophylax gentes rigido sub sydera natas
Transmittit:prębet subsidium rati:
Sauromate veniunt:pugnax quoq; turba Getarum
Atq; Thraces veniunt:Argoliciq; viri:
Et veniunt omnes gentes/quas conspicit orbis
Quasq; fouent nitidi sydera clara poli:
Cum senibus iuuenes:fatua cum matre puella:
Intactus nullus hic gradus esse potest:
Ad classem celerem fatui properate sodales.
Currite nauicule/nam mora cuncta nocet.
Tempus adest sulcare fretum & nunc pandere velum
Currite:iam pergit fluctibus acta ratis.
Maxima nunc regio superest penetranda:sodales
O fatui:pedibus currite quęso citis.
Narragonum ad patriam & promissas tendimus oras:
Cogimur & stolidum nunc penetrare solum:
De hac materia Virgili⁹ l.i.&.iij eneid.
Nos tñ in tumido iactant discrimina ponto
Plurima:sollicitas & quatit vnda trabes:
Veliferiq; maris sęuo clamore ciemus
Fortunam:nil nos impia vota iuuant.
Per varios casus:per sęua pericula ponti
Currimus:& vite non modus vllus adest
Scylla Charib: Syrtes Syrenes Triton
Et patimur lapsus/tempestatesq; sonoras
Et patimur medio naufraga fata mari:
Scyllęam rabiem siculis spectamus in vndis:
Atq; charybdeo gurgite transtra volant.
Per syrtes lybicas remo sulcamus inerti:
Spectamus tumidi tristia monstra maris
Delphinos:phocas/syrenes/atq; videmus
Tritonas:inuisum prodigiiq; genus:

Torpemus cantu: quo nostras inficit aures
Syren: languenti nosq; sopore premit:
Et Cyclopem grandem siculo spectamus in antro — cyclops vlysses
Dulychius princeps quem timuisse potest:
Quis locus est tutus: quo nunc considere stulti
Possunt: & certos ędificare lares?
Vsq; adeo tumidis prostrati mergimur vndis
Et portus tutus carbasa nostra fugit:
Et merito, quoniam nullo sapientia cultu
Nos fouet: & stolida figimus arma manu.
Heu dea stultitie nobis nunc pocula Circe — Circe
Prębuit: & cantu pectora lassa ferit.
Eheu quid miseri prodest errare sodales?
Quęrite sed stabili littora tuta pede:
Ne rapiant nostras Neptunia monstra carinas — neptũia
Sorbeat & nostras ęquoris vnda rates.

Vertimus naues fatuas latinis
Versibus: plectro siquidē strepēti
Cudim⁹ normas mō pbenignas
Plaudite muse.

Excusatio Jacobi locher

Sebasti=
ano B:
grates
agit

Gratias docto dabitis magistro
Atq; doctori titulos merenti
Cādidos:nrōs legitis modos qui:
Plaudite musę
Ad salutares modo disciplinas
Atq; sincere documenta vitę
Vertim⁹ stultos numeris iocosos
Plaudite muse
Non decus mundi:titulusq; clari
Nominis traxis /volucrisq; fama
Ad salutares philomusa cantus:
Plaudite muse
Nō honos:laudes:p̄ciū ve molle
Nec fames auri philomusa traxit
Ad sacri fontes nemoris beatos
Plaudite muse
Nil supborū cupimus virorum
Stēma:nec claros capitis corymbos
Nec sacrę lauri cupimus corollam
Plaudite muse
Qui leget nostri iitulum libelli:
Gratias nullas referat libello:
Eleuet sed brant rogo p̄disertū
Plaudite muse.
Prębuit nostris alimenta nymphis
Brant:& heroos tribuit beatos:
Estq; scriptorū venerandus auctor
Plaudite muse
Gratie dulces:lepidęq; voces:
Et lepos blandus:lyricusq; neruus
Ex sinu illius fluitāt scatentq;:
Plaudite muse
Sermo facundus:locuplexq; vena:
Structilis cādor:calamus latinus:
Nil sonat q̄d sit latio indecorum:
Plaudite muse
Sed modo diuos superos p̄camur
Prębeant nobis veniam benignam

Pinximus ꝙ sic fatuos inertes
Plaudite muse.
Me locus nauis: fateor: requirit:
Calceos nondum fatuos remoui:
Stultus & nondum posui cucullum
Plaudite musę.
Sunt quibus nostrę placuere curę:
Sunt quibus nostrę satyrę grauedo
Displicet: dextram veniam precamur
Plaudite musę.
Nostra sic fari didicit iuuentus:
Peruigil sudor neqꝫ me disertum
Fecit: haud magnos capio labores:
Plaudite musę.
Scriberem formas potius pedestres:
Sponte sed manant numeri canori:
Barbarum qui me faciunt poetam
Plaudite musę.
Gratulor nostrę siquidem iuuentę:
Gratulor docto pariter magistro:
Qui mihi suaues tribuit camœnas
Plaudite musę.
Seculo nostro siquidem diserto
Gratulor: docte sileant Athene:
Et chorus vatum sileat latinus:
Plaudite muse.
Iam fouet passim celebres poetas
Theutonum sydus / gelidusqꝫ Rhenus.
Laudibus quorum monimenta fulgent
Plaudite muse.
Quid magis fingit latialis orbis
Ritibus cultis? colimus platona:
Atqꝫ sublimem colimus Maronem:
Plaudite muse.
Ergo certatim teneris camœnis:
Nauis & picte rudibus figuris:
Et iuuentuti faueas precamur
Lector amice.

Socialis nauis

Stultorum trahitur collecta caterua virorum
 Qui manibus querunt ſepe alimenta ſuis.
Artificis quiſquis ſignum prętendit: & effert
 Quid ſciat: & foueat qua ratione domum:
Adſunt mechanici: quorum vela ampla leuata:
 Cum celeri remo per freta vaſta volant
Cur tamen hi fatui ſint ad mea laxa vocati
 Carbaſa: iam cauſas cum ratione canam.
ꝓuer.xi Cunctorum veluti ſtatus mutatur in omni
 Tempore: nec ſtabili conditione manent:
Artificum pariter ſic fit mutatio ſemper.
 Hos fatuos merito noſtra carmina vehit.
Hoc vitium primum eſt, ꝙ ſeruus quiſqꝫ magiſter

Esse cupit: callet & tamen ipse nihil:
Artifices multi fatuiq; sine arte vagantur,
Stultitia merces diminuuntq; sua.
Alter in alterius damnum sudore laborat:
Set amen inprimis decipit exspolians:
Vendit opus magna forsan mercede paratum: eze. vii:
Incitat & vexat hunc quia liuor edax:
Attamen artificum deformis abusio secte
Paupertate graui corpora multa premit.
Hi res mox vendunt positas prę merce minuta: leui. xxv
Hi precio vendunt pro leuiore suas:
Alter in alterius damnum contemnere lucrum
Assolet: & vendit tunc male sarta palam.
Qui modico vendunt precio: res non bene sartas ecclesia: xxvii
Vendunt: artifices hec mala culpa notat:
Omnes qui cupiunt emptores fallere blandis
Fraudibus: hi certe se quoq; decipiunt.
Mechanici culpas & stygmata nigra merentur
Turpantes operas, artificesq; manus
Decrescunt omnes mercatus: nemo fidelis
Mercator: quiuis ditior esse cupit.
Rebus in humanis mutatio tanta lacessit
Multos: atq; inopes reddit vbiq; viros.
Non opus est multis facinus componere verbis
Artificumq;: liuor pectora cuncta trahit.
Temporibus nostris qui constans esse laborat
Nunc stultum vulgus insipidumq; vocat.

De Nicolao renner. acuphago Argeñ. Sebastianus Brant:

Finis adest operis, nec te Nicolae videre
In nostro potui Renner amice rate. cõedit multas acus sil
Qui tamen innumeros fatuos facis: & tua multi
Ora vident, acubus que tibi plena scatent
Quas comedis, rursumq; voras, vomis, imbibis atq;: saluator ludorũ paschalium
Prestigio hoc stultos fallis vbiq; tuos.
Tu deus interdum scandis super ęthera: rursum
Decidis: & bibula cum grege pasca tenes.

Simea mater adest buccas dedit illa/genasq;
Et linguas multas: igeniumq; citum.
Ad dubito iccirco si te Gallos: vel Iberos:
Argeñ. Inter Germanos/Italicosue locem.
plures ĩ Hic posui artifices inter/variiq; negoci
ueniet Te turbam: nunq; solus enim potes esse.
socios Narragonum in patriam tecum proficiscar: in vna
Naue: dabit socios vrbs tua stultiuagos.

De singularitate quorũ dã

nouorũ fatuorũ additio Sebastiani Brant.

p̃s.lxxix Te nostram accepi vertisse Iacobe carinam:
Cauẽdũ Atq; illam latium nunc sapere eloquium:
ẽ a begu Gaudeo. Lolhardos quos pretermisimus olim
inis: de Beguinasq; iuuat his necabesse suas.
frig. fra- Est opere precium non ignorare Beguttas
ter. post Begardosq; suos: hipocritumq; genus.
pri. glo. Quos nimis arta prius complexa est cymba: liburnum
in cle. i. Nunc proprium: & laxis transtra parabo foris.
de reli. Currite Lolhardi/beguine/siue begutte/
do.

Vos hominem ex toto presenti in carne putatis
Perfectum & summum tangere posse gradum
Vsq; adeo /vt nunq; deinceps mortale patrare
Crimen: & vt nequeat proficere vlterius.
Perfectos igitur tantos quoq; /classis abacta
Expectat comites: stultiuagosq; viros:
Currite nauis eat: fatuosq; sequamur euntes:
Ne sine beguinis tanta caterua ruat.
Cernitis vt stulti totum mare & æquora complent
Nec modus aut numerus nauibus atq; viris.
Sępe oculos hominū morientum clauditis: ante
Q̄ mortis tempus vel necis hora venit.
Claudite pręsentis periture lumina turbę:
Atq; operi nostro ponite quęso modum.
Sit satis hunc fecisse prius vobis vel honorem
Q̄ non vulgari vos rate composui.
Ne populus si vestra notet mala crimina. forsan
Non prauos modo /sed pellat ab orbe bonos.
Nec vos de populo vultis /neq; plebe videri:
Nec cleri in sortem vos deus ipse vocat:
Iccirco dignam vobis sedem ipse nequiui
Theutonica in nostra ponere naue prius.
Cū tn̄ in patria Germana /& theutonico orbe
Pullulet & vigeat vestra ea secta nimis.
Colligere attempto turbam dumtaxat iniquam:
Este procul fratres /quos bona vita tenet.
Qui normam vitęq; modum /sanccitaq; patrum
Seruatis: non vos lędere pergo bonos.
Sed turbam indoctam: que cum nil discere possit:
Nec voluit: longam querit habere togam.
Ne si vulgus erit: cogatur ferre laborem
Artificum: & manibus querere forte cibum.
Inde est q̄ querunt tranquillam habuisse quietem:
Atq; vacare graui posse labore tamen.
Non is est animus /non mens / /sint vt Madalenę:
Verum vt busonem lęna suum inueniat:
Ocia sectantur /torporem & /desidiamq;:

in c…
ad n…
strū de…
here.

de. i. de
re. do.

dic. de:
ad no-
strum

ij. tes. iii.

Hinc hosti antiquo nequitię arma parant
Proinde sibi reputant credunt quoq; cuncta licere.
Humano neq; sub viuere & esse iugo.
ii.cor.iij Libertas: aiunt: vbi spiritus esse probatur:
Spiritus at spirat / liberiora licent.
Inde putant nulli capiti se subdere posse:
Acephali cupiunt viuere & esse palam:
ꝓu.xxx. In grege conueniunt: viuunt sine rege locustę:
Puniat vt nemo corrigat atq; nephas.
Quin etiam interdum laico sua crimina fratres
Confitentur: agunt alterutrumq; vices.
Oscula mortali dicunt damnanda reatu:
Offitium carnis sed veniale ferunt.
Hinc passim fratres per compita cuncta: sorores
Querunt / solantur / concrepitantq; fores.
Signaq; dant dygitis pulsantibus: atq; recepto
Responso: admittit ianua queq; suum.
Tum procul abiectis mantellis / atq; cucullis
Lolhardi in turpi veste / breuiq; patent.
Grandibus exutis sotularibus atq; cothurnis:
Beguinę incedunt: calceolosq; mouent.
actuū.x. Tunc opera incipiunt cōmunia: tunc labiorum
p̄s.xlix. Hos operit labor: & facta sororia agunt.
Si qua casta soror velit / atq; pudica videri:
Et quę fraternos abnuit accubitus:
Carpitur: & norme violatrix dicitur: extra
Sit numerum: & careat funditus alloquio:
Illi cōmunes neq; enim venie ve / preces ve
Subueniunt: vrnam hęc fregit / & vrceolum:
Quin etiam arguitur maiori crimine: pęnam
de.i. de Quo ferat / & subeat fratris ad arbitrium.
vi.& ho Hunc ego peruersum lolhardum seu goliardum
ne.cle. Dicam: qui ventri viuit & vmbilico.
ꝓtestatō Nequitiam illorum carpunt mea carmina: sanctos
ꝓuer.xi. Atq; bonos fratres carpere nemo volet.
Quos vel apostolice sedis mandata probarunt:
Vel quos cōmendat vita laborq; bonus.

Aſt quidam bullas producunt ſępe/quibus ſint
Abſq; opere: humanis delitiȷſq; vacent:
Et quibus impune poſſint quęcunq; patrare
Non bona: & a nullo vindice habere metum: C.de e-pi.&cle. deo a-mabiles
Seq; pares faciunt monachis: Veſteq; ſacratis
Virginibus: quibus eſt regula grata deo:
Canonicos habitus/nomen/veſtemq; pudicam
Vſurpant: ſed enim ſub cute vulpis ineſt.
Sic habitus ſimulant multi ſanctoſq; bonoſq;:
Intus qui rapida tygre/lupoq; ſcatent. eze. xiii.
Nomine diuorum ſubiere cubilia multi mat. vii.
Caſta: ſed inceſto mox rediere gradu. ouidius
Quis rogo ſumme pater/valet explicare: nefanda
Crimina: quę fiunt ſub ſpetie vſq; bona:
Liberius poterit nemoq; licentius: vſq;
Fallere credentes quam genus hypocritum. eſaie. ix.
Introitu Curios ſimulant: ſed Clodius exit:
Sub chriſti ſpetie/demon inique lates:
Ve tibi ve maledicta cohors: que nomen inane mt. xxiȷ
Religionis habes: quod tua facta negant. i. thi. iiii
Nempe opera effingis ſathane: quibus eſſe probaris puer. xx
Filiolus ſathane: luciferiq; puer. ioh. viii
Quiſq; enim eſt genitus ſummo a genitore/deoq;: ioh. ȷ. iȷ
Hic mandata dei ſeruat/& efficiet: &. v.
Qui vero e terra genitus: terraq; ſepultus: colſ. iii.
Semper erit: quęuis terrea ſola placent. luc. vi.
Quem ſemel arripuit fatuorum claua: cucullus: ioha. iii
Mitraq;: vix veterem deiicit ille togam: ȷ. pe. iii.
Hinc precor/exhortor/moneo/rogo/flagito cũctos
Pręuideant: linquunt qua ſtatione ratem.
Noſtri etenim portum quęrunt lyntreſq; faſeli.
Cędo libens: meritum docte Iacobe feres. Quare:
Qui mea vertiſti vulgaria plauſtra/reuidi ſebaſtia-
Illa ego: perlegi: ſat placet atq; labor. nus Brãt.
Nota magis fuerat nobis inuentio noſtra: concor-
Quo queq; excerpſi dicta decora loco; dantias
Iccirco aſcripſi loca concordantia: lector huic opi
Noſcere quo valeat: ſingula queq; cito. apposu
Qui tamen & veniam dabit ĩpreſſorib9 oro: erit.

parcedū impres- soribus His quia festinum nil satis esse potest.
Nempe manu propria semel atq; iterum illa reuidi:
Signaui / inuersa multa subinde manu:
Sed tamen illorum preceps labor: atra reliquit
Plurima / que nollem: que mihi displiceant.
Que si forte videt lector bonus atq; peritus:
Dat veniam: erratum nec putet esse tuum.
Criticus at si quis / cui sueta calumnia cordi:
Perleget: in sannas incidet ille: scio.
Sufficiet sed enim doctis fecisse laborem
Complacitum: stultis nil satis esse potest.
Nec mihi principio mens subfuit / atq; voluntas
Ecclesi. Scribere: vel stultis complacuisse viris.
xxxvii. Nec tibi propositum fuit: vt satis esse putares
Prudenti: & fatuo tam bona scripta viro.
p.xviii. Iccirco stultis linguam linquamus inanem:
eccs.x. In cuius manibus vitaq; morsq; sedet.
Singula qui carpunt / cupiunt doctiq; videri:
ps.lxxix Nec quicq; norunt / sed sua sola placent:
Ille ferus / multos agros depastus: at olim
ecci.xx. Decidet: & nidum perdet auesq; simul.
sap.ix. Hos operis nostri statui mihi sistere finem
Ioh.xv. Omnia qui carpunt: cum nihil efficiant.
ad gal. i Nil satis egregium / dignum / prestansq; bonumq;:
cōclusio Quod cunctis possit (crede) placere viris.
operis. Vicisti precibus (fateor) suauissime frater
Me: tua quo videam / carmina peruideam:
Quod potui effeci: gaudet tuus ille magister
Discipuli ingenium tam valuisse sui.
Perge bonis ceptis: rogat id tuus atq; ioannes
Olpigena: fausto fine / diuq; Vale.

Epistola Jacobi locher

philomusi ad hūanissimū fautorē suū. D. Iohānem Bergmanum de Olpe. Archidiaconū Grandisuallis: huius operis promotorem.

Etsi non dubito amice iucundissime: plures nasutos Criticos: nebulonesq; ꝓphanatos / nrīs lucubratiuncul' iamiā de extincta fauilla suscitatos esse: tñ iuventus no- stra / qua suauioribus ac politioris doctrine musul' sem per adhesimus: facile importunos occursus latrantiū su- perabit. Si nobis p̄ceptoris nostri facundissima manus affuerit: nullas barbarici gregis cōtumelias formidabi- mus. Quis enim mediocriter doctus: adolescētis / & na- ti & contendentis ad virtutē: litterariā istanc audatiā im probabit? Etas iuuenilis Tibullū suū illaudatū non reli quit: cuius ip̄e quidē iucundissima elegiace scriptionis monimenta posteritati sacrauit. q̄d enim maius? q̄d p̄- stātius? q̄d ve laudabilius / iuuenis sub rigido sydere na tus? glandibus enutritus: in pagis Suevie ablactat⁹ / at- tētare potuit: q̄ sacras castalis vndas lambere: cortinam phoebados tripodasq; / ore parū diserto contingere? Sed me phoebus amat: sunt huic mea carmina curę. Barbari casq; meo pellit de pectore voces. Dat citharā: lyricosq; sacro cum pectine neruos: Et pharetras: q̄ me tutū nunc vndiq; reddunt. Sed quia nemo vnq̄ ad vmbilicū tam perfecte suas deduxit paginas: aut adeo demorsos sapu it vngues: qui non suorum operū titulis hiantes fauces: linguāq;. Timonianā ꝓuocaret. Asinii pollionis notam M. Ciceronis laudabilis ac incredibilis eloq̄ntia effuge- re nō potuit: Maronis argutissima musa: stygmatias ac sibila sensit. Sed qui in cineres mortuorum impios latra tus vomunt: cum laruis luctari censentur. Carere debet etiā vitiis oībus. q̄ in aliū paratus est dicere: inq̄t Cicero. Parcant itaq; per deos īmortales oro / tenelle audatie lrā- rii greges: & mediocritatē ingenioli mei ęqua lāce pensi tent rhinocerotisq; nares: latratus efflantes / ferreo pessu lo obstringant: Et si barbarice telluris sterilitas me ad lit terarū studia vix concitarit: tñ quia mortales oēs / natura quadā ad sciendi cognitionē accendimur propterea ex- plosis ob ingenio teterrimis ignorātie tenebris: animu3 Heliconis rore ꝑunctū / ad scribendū appuli. Vtinā dii immortales primitiis nostris auras salubres: vētosq; trā-

Brant

quillum spirantes: benigne tribuerent. Vt semīa mētis nostre / splendidissimo virtutum globo fulcita, doctrina (quā profitemur) coalescerēt: & editis litterarū monimentis speciosissime efflorescerent. Tu tn̄ īprimis: Iohannes Bergmane: dignus mihi videris: q̄ hūanitate: que potissimū mortales oblectat: & singulari munificentia: qua ī oēs tibi pares vteris: lrārū studia adeo extollis: vt ab inferis lrās squalore lurido obsitas: in germaniā reuocare videaris: qd enim magis in te mirari solemus? q̄ alacritatē istā tuā, qua studiosos hoīes ad scribendū ꝓuocas. Tuis enim fecūdissimis sumptibus egregios libros emuncto charactere ac graphice exaratos in lucem profers. Quod enim laudis & glorie ceteri scribendo consequunt̄: hoc tu bonas ꝓmouendo lrās assequeris. Igitur has literulas nostras / in testimoniū indelebilis amicitie: in fine libri ī primi iussimus: vt optimus quisq̄ tuā in me hūanitatē / mansuetudinem / familiaritatē / aliqdo cognosceret: Vale ex Castello Franco Germanie: Anno. M.ccccxcvij.

Ad eundem Iohannem. B. de Olpe.

Me rogo cōmendes nostro iucunde Iohannes
Thedigene: hunc saluum me rogitante iube.
Si quid forte agitem, querat meus ille magister?
Dicito me saluum viuere / & esse suum.
Proinde sibi incolumem vitā / famāq̄ precabor
Perpetuam: valeat Brant meus ille diu.

Ad numeros suos vt Iohannem Bergmanum festine adeant:

Ite rudes numeri: millenas ferte salutes
Bergmano: ad nitidos & properate lares:
Vos etenim fido trepidantes corde tuetur:
Accipietq; pio munera nostra sinu.
Exarmatus enim pharetris comitatur Apollo
Vos modo: cum fidibus auricomaq; lyra:
Ludit & arguta modulos testudine dulces:
Blandidulos saltat concinit atq; choros:
Hoc duce fœlices numeri procędite: vulgus
Indoctum vobis nec nocumenta dabit.
Impia nil rabies fatuorum: nulla nocebunt
Murmura: fortunam dexter Apollo feret.
Seu vos fumificas ætnę penetrare cauernas
Contingit: syluas lestrygo nūq; truces:
Seu vos per lybicas sors inuida voluat harenas:
Siue per angusti saxa sonora freti.
Siue molorcheum nemus: aut per caspia regna
Contingit: scythicas aut penetrare niues
Siue charybdeos scopulos contingit adire
Immanes Thurcos: siue videre Getas:
Carmina vos sacro vibratus lumine phœbus:
Iam pharetra cinctus concomitatur iter.
Mirantes oculos radiis illuminet: atq;
In vobis tenebras non sinet esse truces
Hoc duce: magnatum cęlsas conscenditis arces.
Principis & vobis ianua magna patet.
Abiiciet clypeū miles dum carmina voluit:
Atq; minas ponent martia tela truces.
Gorgonis aspectus numeris mulcetur amœnis
Aegidis atq; angues suauia dicta stupent.
Indocti doctiq; simul dictata reuoluent:
Atq; genis lepidis oscula blanda dabunt:
Ite procul: nec vos pudeat sic esse tenellos:
Scribuntur teneri simplicitate ioci.

Quāta vis carminis

Qui canit Aeaciden forte:q̃ ve hectora ſeuum:
Qui ve canit lybicos argolicoſq; duces:
Scipiadas geminos vel qui:duo fulmina belli:
Et Curios ſanctos:Fabritioſq; canit:
In cute feſtiua numeros deducat:& apte
Nectat ad heroos verba ſoluta pedes:
In vobis fulgent tyriis non illita ſuccis
Munera:ſed ſplendet ſimplicitatis honos:
Ite rudes numeri millenas ferte ſalutes
Bergmano:ad nitidos & properate lares
Dicite:vos primum Titioni oſtendat amico:
Voſq; idem videat peruideatq; velim.
Illius in laribus /doctoq; ſub hoſpite:noctem
Linquite:& in lucem pergite liberius.
Vos hilari excipiet fronte ille:dabitq; benignam
Et ſolitam muſis perplacidamq; domum.
Ille patrocinio iuris defendere multos
Vt ſolet:accipiet vos ita preſidio.
Veſtrã aget ille libens cãm:& tutabit omnem:
Quin propriam dicet remq; agere inde ſuam.

Finis Stultifere nauis

Finis Narragonice nauis p̃ ſebaſtianũ brant vulgari ſermone theutonico q̃ndã fabricate:atq; iãpridẽ p̃ Iacobum locher cognomẽto philomuſũ in latinũ traducte: perq; p̃tactũ Sebaſti.B.denuo reuiſe: aptiſſimiſq; cõcordantiis & ſuppletõibus exornate:Impſſũ in ĩpiali ac vrbe, libera Argẽtina per magiſtrũ Ioannẽ gruningẽ.Anno ſalutis noſtre.M.cccexcvij kalẽdis Iunij.Vale ĩclite lector.

Regiſtrũ ſtultifere Nauis

Stultifera nauis Folio i
Epigrãma Iacobi locher ad lectorem i
Ep̃la Iacobi locher ad Sebaſtianum Brant ij
Carmen eiuſdem ad Sebaſtianum Brant iii
Saphicõ Iacobi locher excuſãtis ĩgenii ſui paruitatẽ. iiij
Epigrãma in narragonicam Iacobi locher iiii
Ad Iohannem Bergmanum de Olpe decatoſtichon
Iacobi locher Folio iiij.&.v.

Ad Iacobũ locher subeundę pfectõis narragõice e barbaria ĩ latiale solũ exhortatio Seba.brãt. fo.iiij.&.v.
In narragonicã pfectionem celeusma.S.B. iiij.&.v.
Prologus Iacobi locher in narragoniam. vi.
Hecatostichõ ĩ pludiũ auctoris & libelli narragõici. vij
Argumentũ in narragoniã. fo. viii. Incipiũt fatui.
De inutilibus libris fo. ix. De bõis cõsiliis. x.
De auaritia & pdigalitate. x De nouis ritibus xi
De antiquis fatuis xii De doctria filiorũ xiii
De delatoribus & litigiosis. xiiii
Non sequi bona consilia xv
De incompositis moribus xvi
De lesione amicitie xvi
De contemptu scripturarum xvii
De ĩprouidis fatuis xviii De amore venereo xix
De peccantibus super misericordia dei xix
De fatuis edificandi incœptibus: xx
De potatoribus & edacibus: xxi
De inutilibus diuitiis: xxii
De obsequio duorum dominorum xxv
De nimia garrulitate: xxv
Inuenire rem alienam & non reddere xxvi
De eo qui in alios animaduertit & met peccat xxvi
De contione sapientie: xxvii
Iactatio & confidentia fortunę: xxviii
De nimia curiositate mortalium: xxix
Mutuũ accipe: xxx De ĩutilib⁹ votis & petitõib⁹. xxx
De inutili studio xxxi Temere loq̃ntes ꝯ deũ. xxxij
Qui alios iudicat xxxv De plũralitate bñfitiorũ xxxv
De eo q̃ q̃rit exceptões ad emendandum se: xxxvi
De custodia mulierũ xxxvii De adulterio xxxviij
Sp fatu⁹ xxxviii De iracũdia ex leui cã xxxix
De fortune mobilitate xl
De egrotante inobediente xli
De nimium apertis consultationibus xlii
Fatuorum damno sapientes nos fieri conuenit xlii
Nil curare detractiones hominum xliii

De subsannatoribus & calumniatoribus fo. xliiii
Contemptus eternorum gaudiorum xliii
Tumultus & confabulatio in ecclesia xlv
De proteruo ac spontaneo periculo xlvi
De via foelicitatis & futura pctōrum poena xlvi
Praua maiorū exēpla xlvii De voluptate corp̄ali xlviij
Archana esse recondenda xlix
Vxorem ducere propter opes xlix
De liuore & inuidia l De īpatiā correctōīs li
De fatuis medicis & empericis lii
De sclaris potētie exitu lii De p̄destiatōe liiii
De obliuione sui ipiº liiij De vitio īgratitudīs lv
Sui ip̄ius cōplacētia lvi De choreis & saltatōibº. lvii
De nocturnis ioculatoribus lvii
De mendicis & eorum vanitatibus lviii
De iracūdis mulieribus lix De potētia fatuitatis lx
De cura astrologie lxi
De geographica regionum inquisitione lxii
De eo qui non vult esse fatuus lxii
De non intelligentibus ludos lxiij
Male facere & non expectare lxiij
De īprouidētia futuri lxiiii De litigātibus ī iuditio. lxv
De obscenis fatuis. lxvi De status spūal abusu lxvii
De inani fastu & iactātia lxviii De lusoribus lxviii
De supp̄ssis fatuis. lxix De militibus & scribis lxx
De stulta nunciorum legatione lxxi
De cellariis & cocis lxxi De rusticorū arrogātia lxxii
De paupertatis contemptu lxxiij
Nō p̄seuerare ī bono lxxiiii De neglectu mortis lxxv
Cōtēptus ī deū lxxvi De blasphemiis ī xp̄m lxxvii
De plaga & īdignatōe lxxviii De fatua p̄mutatōe. lxxix
Honorare parentes lxxx
De cauillatione sacerdotum in choro lxxxi
Superbie ostentatio lxxxi
De vsurariis & foeneratoribus lxxxii
De vana spe future successionis lxxxiii
Nō obseruare dies fe. lxxxiiii Largiri & pēitere. lxxxiiij
De accidie vitio lxxxv

De externis & infidelibus fatuis lxxxvi
De fidei catholice & ĩpii ĩdiatõe lxxxvii. & lxxxviii
& lxxix
De assentatoribus & parasitis xc
De delatoribus & obloquutoribus xci
De falsariis & fraudulitia xcii De antichristo xciii
Veritatẽ obticere xciiii Retractio a bono xcv
Omissio bonorũ opm xcvi De p̃mio sapiẽ xcvi
Neglectus infortunii xcvii Detractio bonorũ. xcviii
De immoderata mensę turpitudine xcix
De laruatis fatuis c Viri prudẽtis descriptio ci
In cõmendationem philosophie cii
Concertatio virtutis cum voluptate ciii
Epigrãma ad lectorem ciii
Obiectio voluptatis criminantis virtutem ciiii
Responsio virtutis carmine elegiaco cv
Latina nauis seu barca socialis cviii
Excusatio Iacobi locher philomusi cix
Socialis nauis mechanicorum cix
De Nicolao Renner Argeñ. cx
De singularitate quorundam nouorũ fatuorũ cxi
Additio Sebastiani Brant cxii
Epistola Iacobi locher philomusi ad humanissimũ fautorem suum. D. Iohannem. B. de Olpe cxii
Ad numeros suos vt Iohannem Bergman festine adeant. cxv
Finis stultifere Nauis folio cxvi

BIBL. UNIW. POZNAŃ

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
INKUNABUŁY
Inc. 281